

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Milena Takkinen

Vakuutetun rooli paloriskien hallinnassa

Miten vakuutussuhteen osapuolet voivat varmistua vakuutetun riittävästä huolellisuudesta?

Laskentatoimen ja rahoituksen
akateeminen yksikkö
Pro gradu -tutkielma
Talousoikeuden maisteriohjelma

Vaasa 2025

VAASAN YLIOPISTO**Laskentatoimen ja rahoituksen akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Milena Takkinen		
Tutkielman nimi:	Vakuutetun rooli paloriskien hallinnassa: Miten vakuutusosuuden osapuolet voivat varmistua vakuutetun riittävästä huolellisuudesta?		
Tutkinto:	Kauppateiden maisteri		
Oppiaine:	Talousoikeus		
Työn ohjaaja:	Vesa Annola		
Valmistumisvuosi:	2025	Sivumäärä:	84

TIIVISTELMÄ:

Vakuutustoiminnalla on merkittävä rooli yhteiskunnassa taloudellisen turvallisuuden näkökulmasta, sillä vakuutusten avulla yksilöt pystyvät selviytymään sellaisista vahingoista, joiden kohtaaminen ilman vakuutusta horjuttaisi heidän taloudellista asemaansa. Vakuutuskorvauksen saaminen kuitenkin edellyttää, että vakuutuksenottajan ja vakuutetun toiminta on vakuutusso-
pimuslain ja vakuutusehtojen mukaista. Vakuutusso-
pimuslaissa nimittäin määritellään tilan-
teita, joissa vakuutuksenantajalla on vakuutuksenottajapuolen toiminnan perusteella oikeus alentaa tai evätä vakuutuskorvaus. Tällainen tilanne on kyseessä silloin, kun vakuutettu aiheut-
taa vahingon törkeällä huolimattomuudella.

Tämän tutkielman tavoitteena on selvittää, miten vakuutetun tulee toimia, millaisia velvollisuuksia hänen tulee täyttää sekä millaisia toimintatapoja häneltä edellytetään, jotta vakuutusyhtiö ei katsoisi hänen toimintaansa törkeän huolimattomaksi palovahingon sattuessa. Jotta näin ei tapahdu, vakuutetun tulee varmistaa, että hän saavuttaa häneltä vaadittavan huolellisuuden tason, eli huolellisuusstandardin. Tämän tutkielman päälähteitä ovat vakuutusso-
pimuslaki, oikeuskirjal-
isuus ja törkeää huolimattomuutta käsittelevät oikeustapaukset. Tutkimusmenetelmänä käytetään lainoppia.

Tutkimuksen perusteella kynnys törkeän huolimattomuuden täyttymiselle on asetettu korkealle niin oikeuskirjallisuudessa kuin oikeuskäytännössäkin. Huolimattomuusarvioinnissa tavallinen huolimattomuus nimittäin muodostaa vahvan lähtökohdan, josta poikkeaminen edellyttää aina erityisiä perusteita. Siksi vakuutuksenantajilta edellytetään painavia perusteita, kun ne päättävät alentaa tai evätä vakuutetun korvausta törkeään huolimattomuuteen vedoten. Oikeuskäytännössä korkeaan kynnyskseen viittaa se, että törkeän huolimattomuuden täytyminen on lähes kaikissa tapauksissa edellyttänyt useamman moitittavan seikan olemassaoloa. Vasta yhden törkeää huolimattomuutta puoltavan seikan täytyminen ei siis välttämättä tarkoita, että toiminta katsotaan törkeän huolimattomaksi.

Tämä tutkimus osoittaa, että lähtökohtaisesti vakuutuksenantajalla ei ole perusteita alentaa tai evätä palovahingosta maksettavaa korvausta törkeään huolimattomuuteen vedoten, jos vakuutettu on pyrkinyt toimimaan huolellisesti sekä yleisten toimintatapojen ja vakiintuneiden käytäntöjen mukaisesti, vakuutettu on noudattanut suojeluohjeita ja pelastamisvelvollisuutta, eikä hän ole ottanut tietoista vahinkoriskiä, laiminlyönyt velvollisuuksiaan tai suhtautunut välinpitämättömästi tai piittaamattomasti vahingon sattumisen mahdollisuuteen. Tällaisella toiminnalla vakuutettu voi siis saavuttaa häneltä vaadittavan huolellisuusstandardin.

AVAINSANAT: palovahinko, vakuutusso-
pimuslaki, vakuutustoiminta, vakuutusehdot, vakuu-
tuskorvaus, törkeä huolimattomuus, huolellisuusstandardi

Sisällys

1	Johdanto	5
1.1	Tutkimuksen tausta	5
1.2	Tutkielman tavoitteet ja tutkimusongelma	7
1.3	Tutkimusmenetelmä	9
1.4	Tutkielman lähteet	10
1.5	Tutkielman rakenne	11
2	Vakuutustoiminta palovahinkojen näkökulmasta	13
2.1	Vakuutustoiminnasta yleisesti	13
2.2	Vakuutustoiminnan sääntely ja vakuutuksenottajan oikeusturvakeinot	14
2.3	Palovahinkojen vakuuttaminen	17
2.4	Vakuutus sopimuksen osapuolet	19
2.5	Vakuutusehdot vakuutuksen sisällön määrittäjänä	20
2.6	Oikeus korvaukseen vakuutustapahtuman sattuessa	23
2.6.1	Korvauksen määrä	23
2.6.2	Todistustaakka korvausvelvollisuudesta	24
2.6.3	Korvauksen alentaminen tai epääminen	25
3	Tarkastelussa törkeä huolimattomuus	28
3.1	Törkeästä huolimattomuudesta yleisesti	28
3.2	Huolimattomuuden asteet	30
3.3	Huolellisuusstandardi	32
3.4	Törkeä huolimattomuus vakuutus sopimus laissa ja sen esitöissä	34
3.5	Törkeä huolimattomuus vakuutustoimintaa käsittelevässä oikeuskirjallisuudessa	39
3.6	Törkeä huolimattomuus vakuutus yhtiöiden laatimissa vakuutusehdoissa ja tuoteoppaissa	42
3.7	Törkeä huolimattomuus oikeuskäytännössä	44
4	Huolimattomuuden törkeysastetta nostavat seikat	47
4.1	Tapauksista yleisesti	47

4.2	Tietoinen riski vahingon aiheutumisesta	47
4.3	Eriytyinen tietoisuus vahinkoriskistä aikaisempien kokemusten perusteella	50
4.4	Välinpitämätön suhtautuminen toisten henkilökohtaiseen turvallisuuteen	52
4.5	Vakavat vahinkoseuraamukset	54
4.6	Mahdollisuus toteuttaa varotoimenpiteitä ja toimia huolellisesti	56
5	Huolimattomuuden törkeysastetta lieventävät seikat	59
5.1	Tapauksista yleisesti	59
5.2	Ei tietoista riskinottoa tai välinpitämätöntä ja piittaamatonta suhtautumista	59
5.3	Jälkitoimet vahingon rajoittamiseksi	62
5.4	Inhimillinen huolimattomuus tai unohdus	64
5.5	Pyrkimys toimia huolellisesti	66
5.6	Toimintatavan yleisyys ja esineen tarkoituksenmukainen käyttö	67
5.7	Nuoruus ja kokemattomuus	70
6	Yhteenveto ja johtopäätökset	72
	Lähteet	77
	Oikeustapausluettelo	83

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen tausta

Vakuutukset ovat keskeinen osa yhteiskunnan sekä yksilöiden ja yritysten riskienhallintaa, sillä ne tarjoavat turvaverkon, joka kattaa suuren osan elämän riskeistä. Ilman kattavaa ja toimivaa vakuutusjärjestelmää eläminen olisi huomattavasti epävarmempaa, koska yksilöiden pitäisi itse ennakoita riskejä ja varautua kantamaan mahdollisten vahinkojen seuraukset. Vakuutusjärjestelmässä tämä riski on hajautettu, sillä vakuutusten perusideana on, että jokin ihmisryhmä jakaa vahinkoriskiä maksamalla yhteiseen kassaan omaa riskiosuuttaan vastaavan osuuden vakuutusmaksuna, ja tästä yhteisestä kassasta korvataan yksittäisten vahinkotapahtumien aiheuttamat taloudelliset tappiot.¹

Suomalaisessa yhteiskunnassa vakuutustoiminnalla on tärkeä rooli. Vuonna 2023 vakuutusyhtiöt maksoivat Suomessa korvauksia ja eläkkeitä yhteensä 27,7 miljardia euroa, joista vahinkovakuutuksen osuus oli noin 4 miljardia euroa. Palovahingoista ja muista omaisuusvahingoista korvauksia maksettiin yhteensä 780 miljoonaa euroa.² Omaisuusvahingoissa korvausten euromäärät vaihtelevat vahinkotapahtumien välillä paljon, koska tähän vahinkoluokkaan kuuluu palovahinkojen lisäksi myös pienemmän taloudellisen intressin vahinkolajeja, kuten särkymis-, laiterikko- ja murtovahingot. Suurimmat taloudelliset intressit liittyvät nimenomaan palovahinkoihin, joista maksettavat korvaussummat ovat merkittäviä niin vakuutetuille kuin vakuutusyhtiöille. Siksi palovahinkojen käsittelyssä on erityisen tärkeää, että vahinkojen syyt ja vahingonmäärät selvitetään huolella ja korvauspäätökset tehdään vahinkotarkastajien ja viranomaisten laatimien raporttien perusteella niin, että ne ovat lain ja vakuutusehtojen mukaisia.³

Vakuutuksia pidetään usein itsestäänselvyyttenä, ja niiden merkitys käytännössä konkretisoituu vasta vahingon sattuessa. On yleistä, että vakuutuksenottaja perehtyy

---

¹ Ahteensivu 2021, s. 20–21.

² Finanssiala ry 2024, s. 4–6.

³ Ahteensivu 2021, s. 22–23.

vakuutuksensa sisältöön, ehtoihin ja korvauspiiriin perusteellisesti vasta korvaushakemuksen yhteydessä. Tämä voi kuitenkin olla liian myöhäistä, sillä vakuutusolosuhteissa ja vakuutusyhtiöiden laatimissa vakuutusehdoissa asetetaan vahingon korvattavuuden edellytykseksi, että vakuutuksenottajan ja vakuutetun toiminta on lain ja vakuutusehtojen mukaista sekä täyttää niissä asetetut velvoitteet.

Vakuutusolosuhteissa ja vakuutusehdoissa viitataan törkeän huolimattomuuden käsitteeseen, mutta sen merkitystä käytännössä ei määritellä. Esimerkiksi vakuutusolosuhtelain (543/1994, VakSL) 30 §:n 2 momentin mukaan, ”jos vakuutettu on aiheuttanut vakuutus tapahtuman törkeästä huolimattomuudesta, voidaan hänelle tulevaa korvausta alentaa tai se evätä”. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan määritellä sitä, millainen toiminta katsotaan törkeän huolimattomaksi. Vakuutusolosuhtelain esitöissä⁴ avataan törkeän huolimattomuuden käsitettä hieman tarkemmin, mutta sielläkään sitä ei määritellä yksiselitteisesti:

Törkeä huolimattomuus on lähellä tahallisuutta. Jos vakuutettu esimerkiksi tietoisesti laiminlyö normaalit varotoimet ja saa aikaan tilanteen, jossa vahingonvaara on suuri, voidaan huolimattomuutta pitää törkeänä.

Tällaisen epäselvän käsitteen käyttö sekä vakuutusolosuhteissa että vakuutusehdoissa luo vakuutuksenottajalle ja vakuutetulle epävarmuutta, sillä käsitteen tulkinta vaikuttaa suoraan korvauspäätökseen ja siten myös vakuutus turvan laajuuteen. Toisaalta vakuutusyhtiöiden näkökulmasta on välttämätöntä, että vakuutusehdoissa voidaan käyttää tällaista abstraktia ja joustavaa käsitettä, koska muuten heidän pitäisi listata vakuutusehtoihinsa kaikki toiminta, joka voi johtaa korvauksen alentamiseen tai epäämiseen. Käytännössä tämä olisi mahdotonta ja myös vakuutuksenottajapuolen kannalta epätarkoituksenmukaista, sillä se johtaisi kohtuuttoman pitkiin vakuutusehtoihin ja informaation tulvaan.

---

⁴ HE 114/1993 vp, s. 43.

1.2 Tutkielman tavoitteet ja tutkimusongelma

Tämän tutkielman tavoitteena on tarkastella törkeää huolimattomuutta palovahingoissa vakuutuksenottajan ja vakuutetun näkökulmasta. Tutkimuksessa selvitetään, miten vakuutetun tulee toimia, millaisia velvollisuuksia hänen tulee täyttää sekä millaisia toimintatapoja häneltä edellytetään, jotta vakuutusyhtiö ei katsoisi hänen toimintaansa törkeän huolimattomaksi palovahingon sattuessa. Jos törkeän huolimattomuuden kriteereiden nimittäin katsotaan täyttyvän, on vakuutuksenantajalla oikeus alentaa tai evätä vakuutuskorvausta siihen vedoten. Tämän välttääkseen vakuutetun tulee varmistaa, että hän saavuttaa häneltä vaadittavan huolellisuuden tason, eli huolellisuusstandardin.

Edellä mainittu tutkielman tavoite on muotoiltu myös tutkimuskysymyksen muotoon: miten vakuutettu voi saavuttaa häneltä vaadittavan huolellisuusstandardin ja siten varmistaa, että vakuutusyhtiöllä ei ole perusteita vedota törkeään huolimattomuuteen palovahingon sattuessa? Tutkimuskysymyksen ratkaisemiseksi tutkielmassa selvitetään, mitä huolellisuusstandardilla ja törkeällä huolimattomuudella käytännössä tarkoitetaan. Näiden käsitteiden merkitystä selvitetään perehtymällä vakuutuslakia, sen esitoihin, oikeuskirjallisuuteen sekä vakuutusyhtiöiden laatimiin vakuutusehtoihin ja tuoteoppaisiin.

Käsitteiden teoreettisen määrittelyn jälkeen tutkielmassa selvitetään, miten huolimattomuuden törkeysastetta on arvioitu oikeuskäytännössä. Tutkielmassa tarkastellaan ja vertaillaan törkeän huolimattomuuden näkökulmasta palovahinkoja käsitteleviä korkeimman oikeuden ennakkopäätöksiä, hovioikeuksien ratkaisuja ja FINEn Vakuutuslautakunnan ratkaisusuosituksia. Ratkaisuihin perehtymällä pyritään selvittämään, mitkä tekijät ovat palovahinkojen kohdalla nostaneet ja lieventäneet huolimattomuuden törkeysastetta oikeuskäytännössä. Lisäksi oikeustapausten tarkastelussa kiinnitetään huomiota siihen, tulkitsevatko vakuutusyhtiöt vakuutetun menettelyn törkeän huolimattomaksi herkemmin kuin tuomioistuimet ja Vakuutuslautakunta.

Tutkimusongelman ratkaiseminen on sekä vakuutettujen että vakuutusenantajien etu, sillä sopimussuhteen molempien osapuolten intressinä on saada ennaltaehkäistyä sellaisia tulipaloja, jotka voitaisiin välttää huolellisella toiminnalla. Vakuutetut pyrkivät ennaltaehkäisemään tulipaloja, sillä oman kodin palamisesta selviäminen on henkisesti ja taloudellisesti kuluttavaa, vaikka vahinko korvattaisiin vakuutuksesta. Jos vahinkoa taas ei korvata kokonaan tai osittain vakuutuksesta esimerkiksi siksi, että vakuutettu on aiheuttanut vahingon törkeällä huolimattomuudella, voi tämä romuttaa vakuutetun henkilökohtaisen talouden. Vahinkojen välttäminen on myös sopimussuhteen toisen osapuolen, eli vakuutusyhtiöiden etu, koska yleensä törkeän huolimaton toiminta ei johda korvauksen epäämiseen täysin, vaan lähtökohtaisesti korvausta alennetaan. Koska tulipaloista suoritettavat korvaussummat ovat suuria myös vakuutusyhtiöiden näkökulmasta, on törkeällä huolimattomuudella aiheutettujen palovahinkojen ennaltaehkäisyllä positiivinen vaikutus vakuutusyhtiöiden liiketoimintaan.

Tutkimusongelman ratkaiseminen on tässä nykyisessä epävarmassa maailmantilanteessa aikaisempaa tärkeämpää ja ajankohtaisempaa. Viime vuosien tapahtumat maailmalla, kuten koronapandemia ja Ukrainan sota, ovat nimittäin vaikuttaneet merkittävästi rakennusmateriaalien saatavuuteen sekä kustannusten nousuun. Tämä on vaikuttanut negatiivisesti niin yksityishenkilöiden kuin yritystenkin talouteen. Vaikka vakuutuskorvausta ei törkeän huolimattomuuden perusteella alennettaisi tai evättäisi, vaan vahinko korvattaisiin vakuutuksesta täysimääräisesti, tulee kustannusten nousu loppuviimein joka tapauksessa asiakkaiden maksettavaksi nousseiden vakuutusmaksujen muodossa. Tämä taas vaikuttaa negatiivisesti asiakkaiden halukkuuteen ottaa vakuutuksia, kun taloustilanne on muutenkin tiukka. Siispä vakuutusyhtiöt pyrkivät minimoimaan korvausmenoa vahinkoja välttämällä, jotta vakuutusmaksut saadaan pidettyä kohtuullisina ja kilpailukykyisinä. Näiden kaikkien edellä mainittujen syiden perusteella voidaan yhteenvedona todeta, että on kaikkien etu, jos turhia palovahinkoja pystytään välttämään.

1.3 Tutkimusmenetelmä

Tässä tutkielmassa käytetään tutkimusmenetelmänä oikeusdogmaattista eli lainopillista tutkimusmenetelmää, kuten suurimmassa osassa oikeustieteellisistä tutkimuksista. Lainopissa on tavoitteena tulkita ja systematisoida voimassa olevia oikeusnormeja. Oikeusnormien tulkinnalla tarkoitetaan sääntöjen sisällön selvittämistä, ja systematisoinnilla puolestaan voimassa olevan oikeuden jäsentämistä. Lainoppia hyödyntämällä oikeudellisesta ongelmasta saadaan luotua kokonaiskuva, mikä mahdollistaa oikeudellisten järjestelyiden ja niiden välisten suhteiden hahmottamisen.⁵

Lainoppi on käytännönläheinen tutkimusmenetelmä, jota hyödyntämällä pyritään selvittämään oikeusnormien konkreettinen sisältö, ja siten edistetään normien soveltamista ja oikeusjärjestyksen toteuttamista. Sen tehtävänä on auttaa ratkaisemaan normaalissa elämässä ilmeneviä oikeudellisia ongelmia. Koska lainopissa on lähtökohtana käytännön tarve, se tuottaa tulkintasuosituksia niin oikeudellisille toimijoille kuin tavallisille kansalaisillekin.⁶

Tässä tutkielmassa pyritään lainoppia hyödyntämällä tulkitsemaan ja selvittämään vakuutetun, tavallisen kansalaisen, näkökulmasta, mitä huolellisuusstandardilla ja törkeällä huolimattomuudella tarkoitetaan käytännössä. Voimassa olevasta oikeudesta pyritään luomaan kokonaiskuva tutkimalla monipuolisesti erilaisia lähteitä. Tässä tutkielmassa hyödynnetään lainoppia perinteisestä oikeustieteellisestä tutkimuksesta poiketen myös liiketoiminnallisen ongelman ratkaisemiseen. Tutkimuksen tavoitteena ei nimittäin ole pelkästään voimassa olevan oikeustilan selvittäminen, vaan tämän lisäksi tutkimustuloksia voidaan hyödyntää edellisessä luvussa kuvatulla tavalla vakuutusyhtiöiden liiketoiminnan kehittämiseen.

---

⁵ Husa ja muut 2008, s. 20–21.

⁶ Husa 1995, s. 134–135.

1.4 Tutkielman lähteet

Tässä tutkielmassa käytetään lähteinä Suomessa voimassa olevaa lainsäädäntöä, etenkin vakuutusopimuslakia, lain esitöitä sekä aihetta käsittelevää oikeuskirjallisuutta. Lisäksi tutkimusaineistona käytetään palovahinkoja käsitteleviä korkeimman oikeuden ennakkopäätöksiä, hovioikeuksien ratkaisuja ja FINEn Vakuutuslautakunnan ratkaisusuosituksia sekä vakuutusyhtiöiden julkaisemia materiaaleja, kuten vakuutusehtoja ja tuoteoppaita. Tutkielman lähdemateriaali koostuu monipuolisesti erityyppisistä oikeuslähteistä. Vakuutusopimuslaki muodostaa vahvasti velvoittavana oikeuslähteenä tutkielman perustan. Heikosti velvoittavat oikeuslähteet, lain esityöt ja tuomioistuinratkaisut, puolestaan selventävät lainsäätäjän tahtoa ja säännösten sisältöä sekä tarjoavat tulkintasuosituksia. Sallittuja oikeuslähteitä, eli oikeuskirjallisuutta, hyödynnetään tutkielmassa tausta-aineistona oikeustieteen sisällön selvittämisessä ja tutkimusongelman ratkaisemisessa⁷.

Tässä tutkielmassa FINEn Vakuutuslautakunnan ratkaisusuosituksia sekä vakuutusyhtiöiden laatimia vakuutusehtoja ja tuoteoppaita ei pidetä varsinaisina oikeuslähteinä, vaan niitä hyödynnetään tutkimusaineistona ja muuntyyppisinä lähteinä⁸ tutkimusongelman tarkastelun ja ratkaisun tukena. Vaikka FINEn Vakuutuslautakunnan ratkaisusuositukset eivät ole varsinaisia tuomioistuinratkaisuja, katsotaan niiden tarkastelun ja vertailun tarjoavan arvokasta tietoa tutkimusongelman ratkaisuun.

FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta on vuonna 2009 perustettu vakuutus-, pankki- ja sijoitusalan asiakasneuvontatoimisto sekä tuomioistuimelle vaihtoehtoinen riidanratkaisuelin. Sen perustajia ovat Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Finanssivalvonta ja Finanssiala ry. FINE ei siis ole viranomainen, vaan finanssialan toimijoiden perustama sopimus pohjainen ja riippumaton organisaatio. Se tarjoaa neuvontaa ja selvittelyapua kuluttajille, yrityksille ja yhteisöille vakuutus-, pankki- ja sijoitusasioihin liittyvissä ongelmatilanteissa.⁹

---

⁷ Husa ja muut 2008, s. 33, 49, 85.

⁸ Husa ja muut 2008, s. 91–93.

⁹ FINE, Vakuutus- ja rahoitusneuvonta n.d.

Neuvonnan lisäksi FINE käsittelee riita-asioita ja antaa niihin ratkaisusuosituksia, jotka eivät ole luonteeltaan osapuolia sitovia¹⁰. Riidanratkaisumenettelyssä ratkaisusuosituksia antaa FINEn toimisto sekä Vakuutus-, Pankki- ja Sijoituslautakunnat¹¹, joiden jäseniltä edellytetään tehtävän vaatimaa oikeudellista ja ammatillista asiantuntemusta¹². FINEn käsiteltäväksi päätyi vuonna 2023 yhteensä 669 vakuutuksia koskevaa riita-asiaa. Näistä päätöksistä 377 kappaletta (56 %) ratkaistiin palveluntarjoajan eduksi ja 171 kappaletta (26 %) asiakkaan eduksi.¹³

Vakuutuslautakunnan ratkaisusuosituksia noudatetaan käytännössä erittäin hyvin, vaikka ne eivät ole oikeudellisesti sitovia tuomioistuinratkaisuja¹⁴. Esimerkiksi vuonna 2023 riita-asioden ratkaisujen noudattamisprosentti oli 97 % kaikissa riita-asioissa, kun vahinkovakuutusten osalta ratkaisujen noudattamisprosentti oli 98 %¹⁵. Koska vakuutusyhtiöt noudattavat Vakuutuslautakunnan ratkaisusuosituksia lähes poikkeuksetta, voidaan niitä hyödyntää tutkielman aineistona, vaikka ne eivät olekaan varsinaisia tuomioistuinratkaisuja. FINEn Vakuutuslautakunta on arvioinut yhteensä 11 ratkaisusuosituksessaan törkeää huolimattomuutta palovahingossa, joten ratkaisusuositukset muodostavat tärkeän lähdeaineiston tämän tutkielman tutkimusongelman ratkaisussa.

1.5 Tutkielman rakenne

Tutkielman ensimmäisenä päälukuna on johdanto, jossa taustoitetaan tutkielman aihe sekä avataan tutkimusongelma, tutkielman tavoitteet sekä tutkimusmenetelmä ja -aineisto. Tutkielman toisessa pääluvussa tarkastellaan vakuutustoimintaa palovahinkojen näkökulmasta. Luvussa rakennetaan tutkielman teoreettista viitekehystä, määritellään

---

¹⁰ FINE, Vakuutus- ja rahoitusneuvonta n.d.

¹¹ FINE, Vakuutus- ja rahoitusneuvonta 2024.

¹² FINE, Vakuutus- ja rahoitusneuvonta n.d.

¹³ FINE, Vakuutus- ja rahoitusneuvonta 2024.

¹⁴ FINE, Vakuutus- ja rahoitusneuvonta 2023; Norio-Timonen 2018, s. 268; Ahteensivu 2021, s. 71–72.

¹⁵ FINE, Vakuutus- ja rahoitusneuvonta 2024.

tutkielman kannalta keskeisiä käsitteitä ja käsitellään palovakuutusten kannalta relevanttia vakuutustoiminnan sääntelyä. Tämän pääluvun tavoitteena on luoda vakuutustoiminnasta laajempi kokonaiskuva, jotta tutkielman varsinaisen tutkimusongelman pystyy hahmottamaan, ymmärtämään ja ratkaisemaan.

Tutkielman kolmannessa pääluvussa siirrytään käsittelemään törkeää huolimattomuutta. Pääluvun alussa tarkastellaan törkeän huolimattomuuden ilmiötä yleisellä tasolla sekä määritellään huolimattomuuden asteet ja huolellisuusstandardin asettaminen. Sen jälkeen pääluvussa perehdytään siihen, miten törkeän huolimattomuuden ilmiötä avataan ja käsitellään vakuutus sopimuslaissa, sen esitöissä, oikeuskirjallisuudessa, vakuutusyhtiöiden laatimissa vakuutusehdoissa ja tuoteoppaissa sekä oikeuskäytännössä yleisesti.

Tutkielman neljännessä ja viidennessä pääluvussa keskitytään tarkastelemaan törkeää huolimattomuutta käsitteleviä oikeustapauksia seikkaperäisesti. Neljännessä pääluvussa tarkastellaan niitä seikkoja, jotka ovat käytännössä nostaneet huolimattomuuden törkeysastetta. Puolestaan viidennessä pääluvussa perehdytään niihin seikkoihin, joiden perusteella huolimattomuuden törkeysasteen on käytännössä katsottu lieventyvän. Lisäksi näissä pääluvuissa selvitetään, tulkitsevatko vakuutusyhtiöt vakuutetun menettelyn törkeän huolimattomaksi herkemmin kuin tuomioistuimet ja Vakuutuslautakunta.

Tutkielman kuudennessa eli viimeisessä pääluvussa vedetään yhteen aikaisempien lukujen sisältö ja vastataan tutkimuskysymykseen. Pääluvussa siis kerrotaan, miten vakuutettu voi saavuttaa häneltä vaadittavan huolellisuusstandardin ja siten varmistaa, että vakuutusyhtiöllä ei ole perusteita vedota törkeään huolimattomuuteen palovahingon sattuessa. Toisin sanoen tässä luvussa annetaan vastaus siihen, miten vakuutetun tulee toimia, että hänen vakuutusturvansa on voimassa täysimääräisesti eikä vakuutusyhtiöllä ole syytä alentaa tai evätä hänen vakuutuskorvaustaan törkeän huolimattomuuden perusteella.

2 Vakuutustoiminta palovahinkojen näkökulmasta

2.1 Vakuutustoiminnasta yleisesti

Vakuutuksella tarkoitetaan vakuutuksenantajan ja vakuutuksenottajan välistä sopimusta, jolla vakuutuksenantaja ottaa vastuulleen vakuutus sopimuksessa yksilöidyn riskin vakuutuksenottajan puolesta maksua vastaan. Vakuutuksenottaja siis siirtää vakuutettavan riskin vakuutuksenantajalle. Käytännössä tämä edellyttää, että osapuolet solmivat vakuutus sopimuksen, jossa määritellään vakuutusehdot ja -maksu, jolla riskinsiirto tapahtuu. Yksi keskeisimmistä vakuutuksen erityispiirteistä on se, että vakuutuksen ottaminen ei automaattisesti takaa oikeutta vakuutus korvaukseen, vaan korvauksen saaminen edellyttää vakuutustapahtuman sattumista. Vakuutustapahtumalla tarkoitetaan sitä tapahtumaa, esimerkiksi tulipaloa, joka vakuutus sopimuksen mukaan oikeuttaa vakuutus korvaukseen.¹⁶

Vakuutustoiminnan perusajatuksena on jakaa ja tasata vakuutuksenottajien kesken vahinko- ja haittariskejä. Samankaltaisille riskeille alttiit henkilöt jakavat vahinkoriskiä maksamalla vakuutusmaksuja, ja näistä varoista vakuutusyhtiöt maksavat korvauksia niille, joiden kohdalla vahinkoriski realisoituu.¹⁷ Esimerkiksi palovahinkojen osalta kiinteistönomistajat, jotka haluavat varautua tulipalorisktiin, maksavat vakuutusyhtiölle vaaran jakamiseksi määrätyn maksun ja tästä varallisuusmassasta korvataan heidän kohtaamansa palovahingot. Tästä vakuutustoiminnan perusluonteesta johtuen on tärkeää, että vakuutetut pyrkivät välttämään vahinkoja ja toimimaan huolellisesti, jotta vakuutustoiminta pysyy kannattavana, eikä vakuutusmaksut nouse turhaan.

Yksi vakuutustoiminnan erityispiirteistä on epävarmuus – vakuutus sopimusta solmittessa vahingon sattuminen tai ainakin sen ajankohta on vielä epävarma. Vakuutustoiminta perustuukin sille todennäköisyydelle, että kaikki riskit eivät realisoidu

---

¹⁶ Norio-Timonen 2018, s. 1–2.

¹⁷ Norio-Timonen 2018, s. 2; Hoppu & Hemmo 2006, s.1.

samanaikaisesti.¹⁸ Siksi vakuutuskannan olemassaolo on vakuutustoiminnassa keskeistä, koska kanta mahdollistaa vahinkoriskien todennäköisyyden ja vakuutuskorvausten kulu-
jen määrän arvioimisen. Näin saadaan laskettua, kuinka paljon vakuutusmaksuja tarvi-
taan korvauskulujen kattamiseen.¹⁹ Riittävän suuri vakuutuskanta mahdollistaa vakuu-
tustoiminnan kannattavuuden, koska vahinkoriskiä voidaan hajauttaa tehokkaasti, eikä
toiminta vaarannu, vaikka vahinkovolyymi kasvaisi väliaikaisesti esimerkiksi luonnonilmi-
öiden vuoksi.

2.2 Vakuutustoiminnan sääntely ja vakuutuksenottajan oikeusturvakei- not

Vakuutusyhtiöiden toimintaa ja vakavaraisuutta säännellään, jotta korvausten maksami-
nen ja vakuutuksenottajien asema olisi turvattu²⁰. Vakuutustoimintaa koskevaa lainsää-
däntöä on paljon. Keskeisimpiä lakeja ovat muun muassa vakuutuslakia, vakuu-
tusyhtiölaki, laki työeläkevakuutusyhtiöistä ja laki vakuutusten tarjoamisesta²¹. Suurin
osa vakuutustoiminnan sääntelystä, esimerkiksi vakuutusyhtiölaki, laki työeläkevakuu-
tusyhtiöistä ja laki vakuutusten tarjoamisesta, on rajattu tämän tutkielman ulkopuolelle.
Nämä lait sisältävät säännöksiä esimerkiksi vakuutusyhtiöiden perustamisesta, hallin-
nosta, varojen omistuksesta ja oikeudesta harjoittaa vakuutusten tarjoamista²², joten nii-
den systematisointi ja tulkinta ei auta ratkaisemaan tämän tutkielman tutkimusongel-
maa.

Tämän tutkielman kannalta relevanttia sääntelyä on vakuutuslakia, jossa mää-
ritellään sopimusoikeudelliset säännökset vakuutusyhtiöiden, vakuutuksenottajien sekä
vakuutettujen oikeuksista ja velvollisuuksista²³. Vakuutuslakia ei ole kaiken

---

¹⁸ Hoppu & Hemmo 2006, s. 1–2.

¹⁹ Norio-Timonen 2018, s. 2.

²⁰ Hoppu & Hemmo 2006, s. 2.

²¹ Sosiaali- ja terveysministeriö n.d.

²² Sosiaali- ja terveysministeriö n.d.

²³ Sosiaali- ja terveysministeriö n.d.

kattava yleislaki, vaan kuuluu erityislakina sopimusoikeudellisen sääntelyn piiriin. Siispä osa sopimusoikeudellisista kysymyksistä, kuten sopimuksen tulkintaa koskevat kysymykset, on jätetty yleisen sopimusoikeuden varaan. Tärkeimpiä yleislakeja vakuutussopimusten soveltamisessa ovat oikeustoimilaki²⁴ ja kuluttajansuojalaki²⁵. Vaikka vakuutustoimintaa säännellään kattavasti jo lain tasolla, on vakuutusosalalle luotu myös omaa itsesääntelynormistoa, sillä vakuutusyhtiöiden korvaustoiminta ja korvauspäätökset ovat niiden asiakkaille hyvin tärkeitä²⁶. Vakuutustoimintaa koskevaa sääntelyä on siis paljon, ja tämän sääntelyn taustalla on ennen kaikkea pyrkimys suojella asiakkaita, mutta myös mahdollistaa kannattava ja toimiva liiketoiminta.

Vakuutussopimuslaissa määritellään ne puitteet, joiden sisällä vakuutussopimussuhteiden ja vakuutusehtojen on pysyttävä²⁷. Vakuutussopimuslain²⁸ 1 §:ssä säädetään lain soveltamisalasta: ”Tätä lakia sovelletaan muuhun vakuutukseen kuin lakisääteiseen vakuutukseen”. Palovakuutukset kuuluvat lain soveltamisalaan, koska ne eivät ole lakisääteisiä vakuutuksia, vaan kuuluvat vapaaehtoisten vahinkovakuutusten luokkaan. Vakuutussopimuslain tarkoituksena on suojata vakuutuksenottajia ja vakuutettuja, sillä he ovat lähtökohtaisesti vakuutuksenantajiin verrattuna heikommassa asemassa tiedollisesti, taidollisesti ja taloudellisesti²⁹. Lainsäätäjän ensisijaisena tarkoituksena on siis tämän sopimussuhteen heikomman osapuolen suojeleminen. Vakuutussopimuslaissa on kuitenkin myös säännöksiä, joissa asetetaan vakuutuksenottajapuolelle velvollisuuksia ja toimintaohjeita, joiden tarkoituksena on suojata vakuutuksenantajia.

Vakuutussopimuslain säännökset ovat luonteeltaan pakottavia, jotta lainsäätäjän pyrkimys heikomman osapuolen suojaamiseksi toteutuisi. Käytännössä tämä tarkoittaa, että sellaiset sopimusehdot, jotka poikkeavat suojaa tarvitsevien vakuutuksenottajien ja vakuutettujen vahingoksi vakuutussopimuslaista, ovat mitättömiä. Säännökset ovat

---

²⁴ Laki varallisuus oikeudellisista oikeustoimista (228/1929, Oikeustoimilaki, OikTL).

²⁵ Kuluttajansuojalaki (38/1978 KSL).

²⁶ Luukkonen ja muut 2018, s. 157, 167.

²⁷ Norio-Timonen 2018, s. 8.

²⁸ Vakuutussopimuslaki (543/1994, VakSL).

²⁹ Norio-Timonen 2018, s. 19.

yksipuolisesti pakottavia, eli niistä voidaan kuitenkin poiketa vakuutuksenottajapuolen eduksi, mutta heidän vahingoksensa poikkeaminen ei ole sallittua. Jos vakuutus sopimuksen osapuolten katsotaan olevan keskenään tasavertaisessa asemassa, vakuutuksenottajapuolen suojan tarve, ja samalla myös lain pakottavuus, lakkaa.³⁰ Tässä tutkielmassa keskitytään tarkastelemaan vakuutus sopimuslain säännöksiä kuluttajien näkökulmasta. Koska kuluttajien katsotaan olevan vakuutuksenantajiin nähden heikommassa asemassa, on lain pakottavuus heidän hyväkseen voimassa.

Vakuutuksenottajalla on lain mukaan oikeus hakea muutosta korvauspäätökseen. Muutoksenhaulla on tärkeä rooli niin korvauksenhakijan oikeusturvan kuin koko vakuutustoiminnan kannalta: tuomioistuinratkaisut ja FINEn antamat ratkaisusuositukset nimittäin luovat yleisesti vakiintunutta korvauskäytäntöä sekä määrittävät, mitä vakuutusten korvauspiiriin kuuluu ja mitä ei³¹. Vakuutuksenantajan tulee vakuutusta koskevan päätöksen yhteydessä antaa tiedot oikeusturvakeinoista, jotka ovat päätökseen tytymättömän vakuutuksenottajapuolen käytössä. Päätöksestä voidaan valittaa tuomioistuimeen, kuluttajariitalautakuntaan tai muuhun vastaavaan elimeen.³² Näihin muihin elimiin kuuluu esimerkiksi FINEn Vakuutus- ja rahoitusneuvonta sekä Vakuutuslautakunta, jotka ovat nykyisin keskeisiä oikeussuojaelimiä vakuutusriidoissa³³. FINEn rooli muutoksenhakukana sekä korvauskäytäntöjen muodostajana on vakuutus alalla merkittävä³⁴.

Vakuutuksenottajapuolen kannalta on tärkeää, että korvauspäätökseen on mahdollista hakea muutosta, sillä korvauspäätökset syntyvät usein vakuutuksenantajapuolen yksipuolisella päätöksellä. Korvauspäätösten tulee perustua vakuutusehtoihin ja vakuutus sopimuslakiin, mutta koska vakuutuksenantajapuoli tulkitsee ehtoja yksipuolisesti, on tärkeää, että vakuutuksenottajapuolella on mahdollisuus hakea päätökseen muutosta.

---

³⁰ Vakuutus sopimuslaki (543/1994, VakSL) 3 §; Norio-Timonen 2018, s. 20, 25; Hoppu & Hemmo 2006, s. 30–31.

³¹ Ahteensivu 2018, s. 24.

³² HE 114/1993 vp, s. 28.

³³ Norio-Timonen 2018, s. 121, 267.

³⁴ Ahteensivu 2021, s. 23.

Muutoksenhakumahdollisuuden merkitys korostuu palovahingoissa, sillä niistä maksettavat korvaussummat ovat merkittäviä sopimussuhteen molemmille osapuolille.

2.3 Palovahinkojen vakuuttaminen

Vakuutusmarkkinoilla on tarjolla erilaisia vakuutuksia: perinteisten riskivakuutusten lisäksi myös erilaiset säästö- ja sijoitustarkoituksiin kehitetyt vakuutukset ovat yleistyneet³⁵. Tällaiset säästö- ja sijoitusvakuutukset on rajattu tämän tutkielman ulkopuolelle, koska vakuutustoimintaa tarkastellaan tässä tutkielmassa palovahinkojen näkökulmasta. Riskivakuutuksilla tarkoitetaan vakuutuksia, jotka otetaan oman tai toisen taloudellista asemaa uhkaavien vahinkojen varalta. Esimerkiksi kotivakuutus, kiinteistövuutus ja vastuuvakuutus ovat riskivakuutuksia.³⁶ Tässä tutkielmassa vakuutusten tarkastelu on rajattu riskivakuutuksiin ja vielä tarkemmin vahinkovakuutuksiin, koska palovahingot kuuluvat näiden vakuutusten piiriin.

Vakuutuslain³⁷ 2 §:n mukaan ”vahinkovakuutuksella tarkoitetaan vakuutusta, joka otetaan esinevahingon, vahingonkorvausvelvollisuuden tai muun varallisuusvahingon aiheuttaman menetyksen korvaamiseksi”. Vahinkovakuutuksen käsite kattaa siis hiekkamman joukon vakuutuslajeja kuin riskivakuutuksen käsite. Vahinkovakuutuksen piiriin ei nimittäin kuulu lainkaan henkilövakuutuksia, kun taas esimerkiksi riskihenkivakuutus kuuluu henkilövakuutuksena riskivakuutusten piiriin³⁸. Vakuutuslain laki on yksi tämän tutkielman tärkeimmistä lähteistä, mutta lain henkilövakuutuksia koskeva sääntely on rajattu tutkielman ulkopuolelle, sillä nämä säännökset eivät ole tutkielman kannalta relevantteja.

---

³⁵ Norio-Timonen 2018, s. 3.

³⁶ Norio-Timonen 2018, s. 3.

³⁷ Vakuutuslain laki (543/1994, VakSL).

³⁸ Norio-Timonen 2018, s. 3.

Palovakuutus on yksi vanhimmista ja yleisimmistä vakuutuksista, ja se sisältyy lähes kaikkiin omaisuusvakuutusten vakuutusyhdistelmiin sekä esinekohtaisiin vakuutuksiin perusvakuutuksena. Suurin osa kiinteistönomistajista vakuuttaakin kiinteistönsä jollakin palovakuutuksen sisältävällä vahinkovakuutuksella, sillä palon riskiltä halutaan suojautua, koska tulipalojen aiheuttamat vahingot voivat olla mittavia ja siten myös taloudellisesti merkittäviä.³⁹ Palovahingolla tarkoitetaan useimmissa palovakuutuksissa suoranaista esinevahinkoa, jonka on aiheuttanut äkillisesti ja ennalta arvaamattomasti irtipäässyt tuli, noki, savu tai räjähdys taikka salaman isku, joka on kohdistunut suoraan vakuutuksen kohteena olevaan omaisuuteen⁴⁰. Vakuutusten näkökulmasta palovahinkona ei puolestaan pidetä sellaista vahinkoa, joka esineelle aiheutuu siitä, että se syttyy palamaan tai vahingoittuu, koska se on pantu lämmön vaikutukselle alttiiksi. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi sellaista vahinkoa, joka aiheutuu silittäessä palamaan syttyneelle vaatteelle.⁴¹

Perinteisesti palovahingot luokitellaan esinevahingoiksi⁴², ja niiden aiheuttamat vahingot korvataan omaisuuden omasta vakuutuksesta, esimerkiksi kotivakuutuksesta. On kuitenkin mahdollista, että palovahinko käsitellään ja korvataan vastuuvakuutuksesta. Tämä edellyttää, että tulipalon on aiheuttanut joku, joka ei kuulu omaisuuden omistajan kanssa samaan talouteen. Lisäksi vahingonaiheuttajan tulee olla vahingonkorvausvelvollinen aiheuttamastaan vahingosta sekä hänellä tulee olla voimassa vastuuvakuutus, josta vahinko voidaan käsitellä⁴³.

---

³⁹ Pellikka ja muut 2011, s. 272.

⁴⁰ Pellikka ja muut 2011, s. 194–198; Hoppu & Hemmo 2006, s. 312; Fennia 2024b s. 15–16; If Vahinkovakuutus 2025b, s. 5; LähiTapiola 2025a, s. 8; Pohjola Vakuutus 2025b, s. 6.

⁴¹ Pellikka ja muut 2011, s. 197.

⁴² Pellikka ja muut 2011, s. 194.

⁴³ HE 114/1993 vp, 27.

2.4 Vakuutussopimuksen osapuolet

Vahinkovakuutuksessa vakuutussopimuksen osapuolia ovat vakuutuksenantaja ja vakuutuksenottaja⁴⁴. Vakuutuksenantaja on se, joka myöntää vakuutuksen, kun puolestaan vakuutuksenottajalla tarkoitetaan sitä, joka on tehnyt vakuutussopimuksen vakuutuksenantajan kanssa⁴⁵. Vakuutuksenantajat ovat aina vakuutusyhtiöitä, joten esimerkiksi pankit tai kodinkoneliikkeet eivät voi myöntää vakuutuksia, vaikka ne usein toimivatkin vakuutusyhtiöiden asiamiehinä ja kauppaavat vakuutuksia vakuutusyhtiöiden lukuun. Vakuutuksenottajat voivat olla luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, ja on mahdollista, että vakuutussopimuksessa on useampia vakuutuksenottajia.⁴⁶ Vakuutussopimuksen varsinaisten osapuolten lisäksi vakuutussopimuslaissa määritellään myös vakuutettu, eli se henkilö, jonka hyväksi vahinkovakuutus on voimassa⁴⁷.

Etenkin vahinkovakuutuksessa vakuutuksenottaja ja vakuutettu ovat useimmiten sama henkilö, joten käytännössä sillä ei ole merkitystä, toimiiko henkilö vakuutuksenottajan vai vakuutetun roolissa. Juridisesti roolit pitää kuitenkin erottaa toisistaan, koska vain vakuutuksenottaja on osapuolena vakuutussopimuksessa. Tämä tarkoittaa, että vain vakuutuksenottajalla on oikeus määrätä sopimuksesta, mutta toisaalta vain hänelle voidaan suoraan vakuutussopimuksella asettaa velvollisuuksia. Koska vakuutettu ei ole osapuolena vakuutussopimuksessa, hänelle ei voida asettaa vakuutussopimuksessa velvollisuuksia, ellei niistä ole erikseen vakuutussopimuslaissa säädetty.⁴⁸ Vakuutussopimuslain törkeää huolimattomuutta koskevat säännökset liittyvät nimenomaan vakuutettuun, joten vakuutetun rooli on tässä tutkielmassa merkittävä.

---

⁴⁴ Norio-Timonen 2018, s. 15.

⁴⁵ Vakuutussopimuslaki (543/1994, VakSL) 2 §:n 3 ja 4 momentti.

⁴⁶ Norio-Timonen 2018, s. 15–16.

⁴⁷ Vakuutussopimuslaki (543/1994, VakSL) 2 §:n 5 momentti.

⁴⁸ Norio-Timonen 2018, s. 18.

2.5 Vakuutusehdot vakuutuksen sisällön määrittäjänä

Vakuutusehdot ovat vakuutusyhtiöiden laatimia sopimusehtoja, joissa määritellään millaisia vahinkoja vakuutus kattaa sekä millaisia rajoituksia vakuutuksessa on. Vakuutusehdot ovat vakuutusten keskeinen osa, ja suurin osa vakuutuksia koskevista riidoista ja ongelmista liittyy juuri vakuutusehtoihin. Osa näistä ongelmista saadaan ratkaistua lainsäädäntöä soveltamalla, mutta joissain vakuutusehtojen tulkinta- ja soveltamiskysymyksissä vakuutus sopimuslaista tai muusta lainsäädännöstä ei saada suoraa tukea ongelman ratkaisuun. Näin on esimerkiksi silloin, kun tulkitaan vakuutusehdon sanamuotoa tai arvioidaan, täyttääkö vahinkotapahtuma korvattavuuden kriteerit.⁴⁹ Huolimattomuuden törkeysasteen arviointi on esimerkki tällaisesta tulkinnanvaraisesta kysymyksestä, johon ei ole olemassa yksiselitteistä vastausta. Tämän vuoksi törkeää huolimattomuutta on arvioitu useissa tuomioistuinten ja FINEn Vakuutuslautakunnan ratkaisuissa.

Ideaalitilanteessa vakuutusehdot olisi laadittu niin, että ne olisivat helposti ymmärrettäviä ja asiakasystävällisiä, jotta tulkintaongelmilta vältyttäisiin korvaustilanteissa. Käytännössä tämä ei kuitenkaan aina toteudu, sillä vakuutusehtojen tulkinta aiheuttaa osapuolten välillä erimielisyyttä. Koska vahinkotapahtumat ovat monimutkaisia ja vakuutusehtojen laatiminen ei onnistu siten, että ne kattaisivat kaikki mahdolliset vahinkotilanteet, on mahdollista, että vakuutuksenottaja ja vakuutuksenantaja ymmärtävät saman ehtokohdan eri tavalla.⁵⁰

Vakuutusehtojen laadinnassa tulee ottaa huomioon, että vakuutukset ovat luonteeltaan sitovia sopimuksia, joten ehtojen pitää olla sisällöltään ja sanamuodoiltaan eksakteja⁵¹. Lähtökohtaisesti vakuutusehdot laaditaan yksipuolisesti vakuutuksenantajien toimesta, joten ne pystyvät määrittelemään vakuutus sopimuksen pääasiallisen sisällön⁵². Jos vakuutusehdon tulkinnassa on epäselvyyttä, sovelletaan tulkinnassa etenkin

---

⁴⁹ Norio-Timonen 2018, s. 8.

⁵⁰ Ahteensivu 2021, s. 65.

⁵¹ Ahteensivu 2021, s. 65.

⁵² Hoppu & Hemmo 2006, s. 106.

kuluttajasopimusten osalta epäselvyyssääntöä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että tulkin-
taan liittyvä epäselvyys ratkaistaan sopimuksen laatijan, eli vakuutusyhtiön vahingoksi.⁵³

Yleensä vakuutuksenottajalla ei ole mahdollisuutta osallistua ehtojen laatimiseen, joten on tärkeää, että vakuutusehdoissa määritellään riittävän tarkasti vakuutusturvan sisältö ja kattavuus. Jotta tämä toteutuu, vakuutusehtojen tulee sisältää muun muassa tiedot vakuutusturvan sisällöstä, keskeisistä korvausperusteista ja rajoitusehdoista, osapuolten vastuista ja velvollisuuksista, vakuutuksen irtisanomisesta tai lakkaamisesta sekä seikoista, jotka voivat johtaa korvauksen alentamiseen tai epäämiseen⁵⁴. Vakuutusehtojen tavoitteen saavuttamisen kannalta on kuitenkin tärkeää, että ehdot eivät ole liian pitkiä, jotta vakuutuksenottajapuoli oikeasti perehtyy ehtoihin sopimussuhdetta solmiessaan sekä sopimussuhteen aikana. Tämä on sopimussuhteen molempien osapuolten etu, sillä ehtojen mukaisesti toimimalla vahinkoja saadaan ennaltaehkäistyä, ja lisäksi vakuutuksenottajapuolikin tulee tietoiseksi siitä, millaisissa vahinkotilanteissa hän on oikeutettu vakuutuskorvaukseen.

Vakuutusehtojen sisältö jaetaan usein yleisiin sopimusehtoihin ja erityisiin ehtoihin. Yleiset sopimusehdot sisältävät määräyksiä vakuutus sopimuksen yleisistä kysymyksistä, kuten vakuutusmaksun maksamisesta, korvauksen hakemisesta ja suorittamisesta sekä sellaisista vastuunrajoituksista, jotka koskevat kaikkia yleisillä sopimusehdoilla myönnettyjä vakuutuslajeja. Lisäksi yleisissä sopimusehdoissa asetetaan vakuutuksenottajapuolelle erilaisia velvollisuuksia, kuten tiedonantovelvollisuus ja pelastamisvelvollisuus. Erityisissä ehdoissa puolestaan tarkennetaan kyseisen vakuutusturvan sisältöä, niissä esimerkiksi määritellään vakuutustapahtuman tunnusmerkit sekä listataan rajoitusehdot ja suoje luohjeet.⁵⁵

---

⁵³ Annola 2016, s. 271–272.

⁵⁴ HE 114/1993 vp, s. 27.

⁵⁵ Hoppu & Hemmo 2006, s. 106.

Rajoitusehdoissa määritellään sellaiset vakuutustapahtumat, jotka lähtökohtaisesti kuuluisivat vakuutuksen korvauspiiriin korvattavien vakuutustapahtumien määritelmän mukaan, mutta jotka tämän rajoitusehdon perusteella on rajattu korvauspiirin ulkopuolelle. Suojeluohjeilla puolestaan tarkoitetaan vakuutusyhtiöiden laatimia toimintaohjeita vakuutuksenottajille ja vakuutetuille. Suojeluohjeiden tarkoituksena on pyrkiä estämään vahinkoja ja niiden seurauksia ohjeistamalla vakuutuksenottajapuolta noudattamaan varotoimenpiteitä.⁵⁶ Suojeluohjeiden noudattamisvelvollisuus on voimassa koko vakuutus-sopimussuhteen ajan. Pelastamisvelvollisuus taas liittyy vain vakuutustapahtuman jälkeiseen aikaan tai tilanteeseen, jossa vakuutustapahtuman sattumiselle on välitön uhka. Sen mukaan vakuutuksenottajapuolella on velvollisuus torjua ja rajoittaa vahinkoa. Pelastamisvelvollisuus asetetaan vakuutuksenottajapuolelle ainoastaan vahinkovakuutus-ten ehdoissa, ja sen taustalla on ajatus siitä, että vakuutuksen olemassaolosta huolimatta vakuutuksenottajapuolella säilyy kannustin torjua ja rajoittaa vahinkoa.⁵⁷

Vaikka kaikilla vakuutusyhtiöillä on omat vakuutusehtonsa, ovat vakuutusehdot pitkälti standardisoituja, ja etenkin suojeluohjeiden ja rajoitusehtojen osalta keskenään hyvin samankaltaisia⁵⁸. Tämä johtuu siitä, että kaikkia vakuutusyhtiöitä koskee sama lainsäädäntö ja samat muutoksenhakuelimet, jotka pyrkivät kannanotoillaan ja ratkaisuillaan yhtenäistämään korvauskäytäntöjä vakuutusyhtiöiden välillä⁵⁹. Ehtojen samankaltaisuuden vuoksi tässä tutkielmassa ei ole tarpeellista perehtyä kaikkien vahinkovakuutusta tarjoavien yhtiöiden vakuutusehtoihin, vaan riittävä kuva saadaan muodostettua tutkimalla isoimman markkinaosuuden omaavien yhtiöiden - Pohjola Vakuutuksen, LähiTapiolan, If-Vahinkovakuutuksen ja Fennian⁶⁰ - vakuutusehtoja.

---

⁵⁶ Pellikka ja muut 2011, s. 377–382.

⁵⁷ Norio-Timonen 2018, s. 209.

⁵⁸ Norio-Timonen 2018, s. 35; Ahteensivu 2018, s.71.

⁵⁹ Ahteensivu 2018, s. 71.

⁶⁰ Finanssiala ry 2024, s. 9.

2.6 Oikeus korvaukseen vakuutustapahtuman sattuessa

Vakuutetulla on oikeus vakuutustapahtuman johdosta suoritettavaan korvaukseen⁶¹. Vakuutustapahtuman satuttua vakuutuksenottajan velvollisuutena on tehdä korvaushakemus vakuutusyhtiölle, jonka perusteella vakuutuksenantaja antaa korvauspäätöksen. Korvauspäätöksessä vakuutuksenantaja ottaa kantaa siihen, onko vakuutusyhtiö vakuutussopimuslain ja vakuutusehtojen mukaisesti korvausvelvollinen vahingosta. Jos korvausvelvollisuuden kriteerit täyttyvät, vakuutuksenantajan tulee ottaa korvauspäätöksessään kantaa myös siihen, millaiseen rahamääräiseen vakuutuskorvaukseen vakuutettu on oikeutettu.⁶²

2.6.1 Korvauksen määrä

Vahinkojen korvaamisen peruseriaatteita ovat vahingonkorvausoikeudessa täyden korvauksen periaate ja rikastumiskielto. Täyden korvauksen periaatteen mukaan koko vahinko korvataan, eli korvausta suoritetaan vahingonkärsineelle sellainen määrä, että hänen taloudellinen asemansa palautuu takaisin sille tasolle, jossa se oli ennen vahinkoa. Rikastumiskielto täydentää täyden korvauksen periaatetta. Sen mukaan vahinkoa kärsinyt ei saa taloudellisesti hyötyä vahingosta, eli korvaus ei saa ylittää täyttä korvausta.⁶³

Vakuutussopimuslaissa ei erikseen määritellä korvaamisen periaatteita, joten vakuutuskorvauksissa sovelletaan ensisijaisesti vakuutusehdoissa ja vakuutuskäytännössä määritellyjä korvausperusteita, tai toissijaisesti yleisiä korvausoikeudellisia periaatteita. Vaikka vakuutuskorvauksissa voidaan soveltaa yleisiä vahingonkorvausoikeudellisia periaatteita, on huomioitava, että useimmiten vakuutuskorvaus ei kuitenkaan vastaa suuruudeltaan sitä summaa, joka samasta vahingosta maksettaisiin vahingonkorvauksena.⁶⁴ Vahinkovakuutuksessa on lähtökohtana, että osapuolet määrittelevät vakuutussopimuksessa

---

⁶¹ Vakuutussopimuslaki (543/1994, VakSL) 65 §:n 2 momentti.

⁶² Norros 2016, s. 1–2.

⁶³ HE 167/2003 vp. s. 6; Norio-Timonen 2018, s. 257.

⁶⁴ Norio-Timonen 2018, s. 257.

jonkin vakuutusmäärän, joka muodostaa enimmäismäärän kyseisestä vakuutuksesta maksettavalle korvaukselle. Ideaalilanteessa vakuutusmäärä ja omaisuuden vakuutusarvo vastaavat toisiaan, mutta käytännössä vakuutuskohteet voivat olla myös yli- tai alivakuutettuja.⁶⁵

2.6.2 Todistustaakka korvausvelvollisuudesta

Todistustaakka jakautuu sopimussuhteissa lähtökohtaisesti niin, että vaatimuksen esittäjän tulee näyttää oma vaatimuksensa toteen. Vakuutusosoikeudessa tämä tarkoittaa, että korvauksen hakijan velvollisuutena on osoittaa vakuutustapahtuman sattuminen. Käytännössä hänen tulee siis todistaa, että vakuutus sopimuksen mukainen vahinkotapahtuma on sattunut.⁶⁶ Vakuutuksenottajan tulee siis pystyä osoittamaan vakuutuksenantajalle, että vahinkoon johtaneet olosuhteet ovat olleet sellaiset, että ne täyttävät korvattavan vahinkotapahtuman kriteerit.

Toisaalta todistustaakka voi langeta myös vakuutusyhtiölle, jos se pyrkii vapautumaan korvausvastuustaan vedoten siihen, että vakuutuksenottaja tai vakuutettu on aiheuttanut vahingon, taikka laiminlyönyt hänelle vakuutus sopimuslaissa tai vakuutusehdoissa asetetun velvollisuuden. Jotta vakuutuksenantaja vapautuu korvausvastuustaan, sen tulee osoittaa, että vakuutuksenottajapuoli on laiminlyönyt velvollisuutensa, ja että laiminlyönti johtuu sellaisesta huolimattomuudesta, joka oikeuttaa korvauksen alentamiseen tai epäämiseen kyseisen velvollisuuden kohdalla. Aina ei ole riittävää, että vakuutuksenantaja pystyy näyttämään laiminlyönnin toteen, vaan se voi olla velvollinen osoittamaan myös sen, että vakuutustapahtuman ja laiminlyönnin välillä on syy-yhteys.⁶⁷ Jos vakuutuksenantaja esimerkiksi vetoaa siihen, että vakuutettu on aiheuttanut vahingon törkeästä huolimattomuudesta, vakuutuksenantajan tulee näyttää, että vakuutetun toiminta on ollut törkeän huolimaton, ja että vakuutustapahtuman ja törkeän

---

⁶⁵ Hoppu & Hemmo 2006, s. 219.

⁶⁶ Norio-Timonen 2018, s. 246.

⁶⁷ Norio-Timonen 2018, s. 246–247.

huolimattoman toiminnan välillä on syy-yhteys. Koska todistustaakka törkeän huolimattomuuden täyttymisestä on vakuutusyhtiöllä, tämän näyttäminen toteen voi epäselvissä tilanteissa olla haastavaa.

2.6.3 Korvauksen alentaminen tai epääminen

Vakuutusehdoissa on listaus vahinkotapahtumista, jotka on rajattu vakuutuksen korvauspiirin ulkopuolelle. Nämä ovat sellaisia vahinkoja, joiden riskiä vakuutusyhtiöt eivät pidä vakuuttamiskelpoisena. Kotivakuutuksessa yleisimpiä rajoitusehtoja ovat muun muassa omaisuuden katoaminen ja unohtaminen sekä käyttövirhe ja rakennusvirhe⁶⁸. Jos vakuutetulle sattuu tällainen rajoitusehdon alainen vahinkotapahtuma, vahinkoa ei missään tilanteessa korvata vakuutuksesta. Näiden vahinkojen kohdalla vakuutettu ei voi omalla toiminnallaan vaikuttaa siihen, että vahinkotapahtumasta tulisi korvattava, koska vahingon epääminen johtuu itse vahinkotapahtuman luonteesta. On kuitenkin olemassa tilanteita, joissa korvausta alennetaan tai evätään vakuutuksenottajan tai vakuutetun toiminnan perusteella, vaikka itse vahinkotapahtuma olisi vakuutusehtojen mukaan korvattava.

Vakuutuslainsäädännön mukaan vakuutuksenottajan tai vakuutetun toiminnan perusteella vahinkovakuutuksesta suoritettava korvausta voidaan alentaa tai se evätä seuraavissa tilanteissa: vakuutuksenottaja tai vakuutettu tahallaan tai lievää suuremmasta huolimattomuudesta laiminlyö tiedonantovelvollisuutensa⁶⁹, vakuutettu aiheuttaa vakuutustapahtuman tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta⁷⁰, vakuutetun alkoholin tai huumausaineen käyttö on vaikuttanut vakuutustapahtumaan⁷¹, vakuutettu tahallisesti tai lievää suuremmasta huolimattomuudesta laiminlyö suojeleohjeiden noudattamisen tai pelastamisvelvollisuuden⁷², taikka korvauksen hakija antaa vakuutuksenantajalle

---

⁶⁸ FINE, Vakuutus- ja rahoitusneuvonta 2020.

⁶⁹ Vakuutuslainsäädännön (543/1994, VakSL) 23 §, 26 §.

⁷⁰ Vakuutuslainsäädännön (543/1994, VakSL) 30 §.

⁷¹ Vakuutuslainsäädännön (543/1994, VakSL) 30 §.

⁷² Vakuutuslainsäädännön (543/1994, VakSL) 31 §, 32 §.

vilpillisesti väärä tai puutteellisia tietoja vakuutustapahtuman jälkeen⁷³. Näissä tilanteissa vakuutusyhtiön vastuu vahingosta rajoittuu, ei siksi että vahinkotapahtuma ei olisi korvattava, vaan siksi, että vakuutuksenottajan tai vakuutetun menettely on moitittavaa tai jopa tahallista⁷⁴. Vakuutuksenantaja vapautuu korvausvastuustaan edellä mainituissa tilanteissa myös silloin, kun vakuutusopimuslain 33 §:n mukaan vakuutettuun samastettava henkilö aiheuttaa vakuutustapahtuman⁷⁵. Samastaminen tarkoittaa käytännössä sitä, että kolmannen henkilön teosta tai laiminlyönnistä aiheutuu samat seuraamukset, jotka aiheutuisivat vakuutetun toimiessa vastaavalla tavalla⁷⁶.

Kun vakuutusyhtiö harkitsee korvauksen alentamista tai epäämistä yllä mainituissa tilanteissa, tulee harkinnassa ottaa huomioon, mikä merkitys vakuutuksenottajapuolen antamalla väärällä tai puutteellisella tiedolla, taikka hänen toiminnallaan tai laiminlyönnillään on ollut vahingon syntymiseen. Jotta korvausta voidaan alentaa tai evätä, vakuutuksenottajapuolen moitittavan menettelyn ja vakuutustapahtuman välillä tulee olla syy-yhteys.⁷⁷ Jos esimerkiksi rakennus vaurioituu tulipalossa, ei palovahingon korvausta voida alentaa sillä perusteella, että vakuutuksenottaja on antanut väärää tietoa rakennuksen murtosuojausjärjestelmästä. Tässä tilanteessa moitittavan menettelyn ja vahinkotapahtuman välillä ei nimittäin ole syy-yhteyttä, joten korvauksen alentaminen tai epääminen ei olisi perusteltua. Jos väärää tietoa olisi puolestaan annettu rakennuksen paloturvallisuudesta, syy-yhteys olisi olemassa.

Syy-yhteyden lisäksi korvauksen alentamisessa tai epäämisessä tulee ottaa huomioon vakuutuksenottajan tai vakuutetun menettelyn tahallisuus, huolimattomuuden laatu ja muut olosuhteet. Päätös tehdään kokonaisharkinnan perusteella, jossa merkitystä annetaan henkilön menettelyn moitittavuuden lisäksi myös kyseisen tapauksen muille

---

⁷³ Vakuutusopimuslaki (543/1994, VakSL) 72 §.

⁷⁴ Pellikka ja muut 2011, s. 379.

⁷⁵ Vakuutusopimuslaki (543/1994, VakSL) 33 §; Norio-Timonen 2003, s. 295.

⁷⁶ HE 114/1993 vp. s. 46. Huomionarvoista on se, että samastaminen tulee kyseeseen vain VakSL 33 §:ssä listatuissa tilanteissa. Tässä tutkielmassa vakuutetusta puhuttaessa tarkoitetaan myös henkilöä, joka samastetaan vakuutettuun VakSL 33 §:n nojalla, vaikka tätä ei jatkossa erikseen mainita.

⁷⁷ Vakuutusopimuslaki (543/1994, VakSL) 34 §; HE 114/1993 vp, s. 48.

olosuhteille. Tällaisia huomioitavia seikkoja ovat muun muassa henkilön ikä, kokemus, koulutus, terveydentila ja taloudellinen asema. Esimerkiksi alaikäisen moitittava menettely voi johtaa lievempiin seurauksiin kuin täysi-ikäisen henkilön moitittava menettely.⁷⁸ Vakuutetulta vaadittava huolellisuusstandardi voi siis nousta tai laskea hänen henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella. Vakuutus sopimuslaissa mainitaan myös tilanteita, joissa korvauksen alentaminen tai epääminen törkeään huolimattomuuteen vedoten ei ole mahdollista. Tällainen tilanne on käsillä silloin, kun vahingon aiheuttaa vakuutettu tai häneen samastettava henkilö, joka vahinkohetkellä on joko alle 12-vuotias, syyntakeeton⁷⁹ tai toimii pakkotilassa^{80, 81}

Kokonaisharkinnassa on tärkeää, että korvauksen alentaminen tai epääminen suhteutetaan tuottamuksen asteeseen ja menettelyn moitittavuuteen. Lähtökohtana voidaan pitää sitä, että vähäinen tai tavallinen huolimattomuus ei vielä riitä korvauksen alentamiseen tai etenkään epäämiseen, vaan toiminnan tulee olla moitittavaa. Tässä yhteydessä on hyvä mainita, että tilanteessa, jossa vakuutuksenottaja tai vakuutettu on menetellyt vilpillisesti tiedonantovelvollisuuttaan täyttäessään tai aiheuttanut vakuutustapahtuman tahallisesti, kyseeseen ei tule korvauksen alentaminen tai epääminen. Vilpillisestä menettelystä nimittäin seuraa vakuutus sopimuksen pätemättömyys, ja puolestaan vakuutustapahtuman tahallisesta aiheuttamisesta vakuutuksenantajan vapautuminen vastuustaan. Tämän vuoksi näissä tilanteissa vahingon epääminen ei edellytä kokonaisharkintaa.⁸²

---

⁷⁸ Vakuutus sopimuslaki (543/1994, VakSL) 34 §; HE 114/1993 vp, s. 48.

⁷⁹ Syyntakeettomuus tarkoittaa sitä, että vakuutettu tai häneen samastettava on sellaisessa mielentilassa, jossa häntä ei voida tuomita rikoksesta rangaistukseen.

⁸⁰ Pakkotilassa olosuhteet ovat sellaiset, että vakuutetun tai häneen samastettavan henkilön laiminlyönti tai toimenpide on puolustettavissa, koska hän toimii ehkäistäkseen henkilön tai omaisuuden vahingoittumista.

⁸¹ Vakuutus sopimuslaki (543/1994, VakSL) 36 §; Norio-Timonen 2003, s. 300.

⁸² Vakuutus sopimuslaki (543/1994, VakSL) 34 §, 23 §, 30 §; HE 114/1993 vp, s. 47–48; Norio-Timonen 2018, s. 139–140.

3 Tarkastelussa törkeä huolimattomuus

3.1 Törkeästä huolimattomuudesta yleisesti

Oikeustieteessä törkeän huolimaton ja tahallista toimintaa kutsutaan kvalifioituksi tuottamukseksi⁸³. Tahallinen ja törkeän huolimaton toiminta siis rinnastetaan toisiinsa ja niihin sovelletaan lähtökohtaisesti samoja säännöksiä⁸⁴. Törkeän huolimattomuuden osalta oikeustila on kuitenkin tahallisuutta epäselvempi⁸⁵, koska oikeudessamme ei ole törkeälle huolimattomuudelle vakiintunutta määritelmää⁸⁶. Tämän vuoksi käytännössä tulee jatkuvasti esille tilanteita, joissa joudutaan tekemään rajanvetoa törkeän huolimattomuuden sekä sitä lievemmän huolimattomuuden, eli perusmuotoisen tuottamuksen välillä⁸⁷. Vaikka törkeälle huolimattomuudelle ei ole oikeudessamme vakiintunutta määritelmää, käsite esiintyy lainsäädännössämme useasti⁸⁸.

Törkeän huolimattomuuden käsitteen määrittely tyhjentävästi on haastavaa, koska tuottamustilanteita on olemassa niin runsaasti⁸⁹. Korkein oikeuskin on ennakkotapauksessaan todennut, että törkeää tuottamusta sekä rajanvetoa perusmuotoisen tuottamuksen ja törkeän tuottamuksen välillä ei voida yksiselitteisesti määritellä⁹⁰. Näin ollen joudutaan tyytymään tapauskohtaiseen harkintaan, jossa tulee ottaa huomioon sopimustyyppi, osapuolten asema, mahdollinen erityislainsäädäntö, toiminnasta tai laiminlyönnistä seurannut vahinko sekä muut vastaavat olosuhteet. Vaikka yksiselitteistä määritelmää törkeälle huolimattomuudelle ei ole mahdollista muodostaa, on oikeustapauksista

---

⁸³ Kolster & Norros 2021, s. 59; Hartzell & Vapaavuori 2024, s. 10; Saarnilehto ja muut 2004; Virtanen 2005 s. 497.

⁸⁴ Hartzell & Vapaavuori 2024, s. 10.

⁸⁵ Oikeustilan epäselvyyden vuoksi tässä tutkielmassa keskitytään tarkastelemaan törkeää huolimattomuutta, joten selvät tahallisesti aiheutetut vahingot on rajattu tämän tutkielman ulkopuolelle.

⁸⁶ Harsu 2004, s. 93.

⁸⁷ Hartzell & Vapaavuori 2004, s. 10.

⁸⁸ Vakuutuslainsäädännön lisäksi törkeä huolimattomuus mainitaan muun muassa seuraavissa laeissa ja asetuksissa: tiekuljetussopimuslaki (345/1979), rautatiekuljetuslaki (1119/2000), kryptovara-asetus ja joukkorahoitusasetus.

⁸⁹ Hartzell & Vapaavuori 2024, s. 12.

⁹⁰ KKO 1997:103.

ja oikeuskirjallisuudesta mahdollista löytää kriteereitä, joille annetaan painoarvoa törkeän huolimattomuuden arvioinnissa.⁹¹

Kriteeri, jolle annetaan erityisen paljon painoarvoa huolimattomuuden törkeysasteen arvioinnissa, on se, onko toiminta ollut selkeän piittaamattontä tai välinpitämätöntä. Käytännössä törkeän huolimattomuuden kriteereiden täytyminen on nimittäin edellyttänyt tietoista ja selkeää piittaamattomuutta, välinpitämättömyyttä tai laiminlyöntiä suhteessa toimintaan, sen seurauksiin tai varotoimenpiteisiin. Törkeäasteiseen huolimattomuuteen viittaa myös se, jos osapuoli päättää ryhtyä menettelyyn tai laiminlyöntiin, vaikka hän on tietoinen toimintaan liittyvästä vahinkoriskistä. Lisäksi painoarvoa annetaan potentiaalisen vahinkoseuraamuksen vakavuudelle, vahingon todennäköisyydelle, suhtautumiselle riskiin sekä osapuolen aikaisemmille kokemuksille, joiden kautta hän on tullut erityisen tietoiseksi vahinkoriskistä. Huolimattomuuden törkeysasteen arvioinnissa annetaan painoarvoa myös sille, jos osapuolen toiminta poikkeaa huomattavasti yleisesti huolellisena pidetystä toiminnasta, osapuoli rikkoo vakiintuneita menettelytapoja merkittävästi tai ryhtyy erityisosaamista vaativiin toimiin ilman riittävää kykyä. Myös sopimuskohtaisille seikoille ja erityispiirteille on annettu painoarvoa törkeän huolimattomuuden arvioinnissa.⁹²

Törkeän huolimattomuuden arvioinnissa otetaan huomioon myös seikat, jotka puhuvat törkeää huolimattomuutta vastaan. Esimerkkinä tällaisesta seikasta voidaan mainita se, että osapuolen toiminta sekä suhtautuminen sopimusvelvoitteisiin on tunnollista ja vastuullista.⁹³ Tämänkin perusteella voidaan päätellä, että törkeän huolimattomuuden kriteerit ovat korkealla ja niiden täytyminen edellyttää selkeää piittaamattomuutta ja välinpitämättömyyttä. Törkeän huolimattoman toiminnan katsotaankin olevan lähellä tahallisuutta⁹⁴, tai vähintäänkin sellaista menettelyä, että se antaa aiheutta epäillä

---

⁹¹ Hartzell & Vapaavuori 2024, s. 12.

⁹² Hartzell & Vapaavuori 2024, s. 12–13, 15–17; Hahto 2008, s. 110–112.

⁹³ Hartzell & Vapaavuori 2021, s. 16.

⁹⁴ Ks. esim. HE 114/1993 vp, s. 43; Hemmo 2003, s. 288; Hartzell & Vapaavuori 2024, s. 16; Harsu 2004, s. 94; Saarnilehto ja muut 2004; Hahto 2004, s. 329; Virtanen 2005, s. 497.

tahallisuutta, vaikka sen näyttäminen toteen ei olisi mahdollista⁹⁵. Yhteenvedona voidaan todeta, että törkeään huolimattomasta toiminnasta on kyse ainakin silloin, kun toiminnan tahallisuutta ei voida osoittaa, mutta menettely vaikuttaa tarkoitukselliselta⁹⁶.

3.2 Huolimattomuuden asteet

Tuottamuksen asteita on neljä: tahallisuus⁹⁷, törkeä huolimattomuus, tavallinen huolimattomuus sekä lievä huolimattomuus⁹⁸. Puolestaan tapaturmaisesta vahingosta on kyse silloin, kun kukaan ei ole menetellyt huolimattomasti eikä tuottamusta voida näyttää⁹⁹. Huolimattomuuden jakautuminen kolmiportaiseksi asteikoksi on vakiintunut oikeuskirjallisuudessa, vaikka lainsäädännössä tunnetaan vain termit tahallisuus ja törkeä huolimattomuus¹⁰⁰. Vaikka lainsäädännössä ei varsinaisesti tunneta lievän huolimattomuuden käsitettä, esimerkiksi vakuutus sopimuslaissa mainitaan käsite ”huolimattomuudesta, jota ei voida pitää vähäisenä”. Käytännössä tällä viitataan lievää suurempaan huolimattomuuteen¹⁰¹. Siispä voidaan sanoa, että lainsäädäntö tuntee lievän huolimattomuuden ilmiön, vaikka sitä ei käsitteenä laissa mainitakaan.

Vahingonkorvausoikeudessa tuottamuksen asteiden väliset erot eivät ole merkityksellisiä, koska jo lievin huolimattomuuden aste täyttää tuottamuksen kriteerit ja synnyttää vahingonkorvausvastuun. Puolestaan vakuutus suhteissa tuottamusasteiden väliset rajavedot ovat merkittävässä roolissa, sillä vakuutus korvausta voidaan alentaa tai evätä vain, jos vakuutuksenottajan tai vakuutetun toiminta on ollut moitittavaa.¹⁰²

---

⁹⁵ Hemmo 2011, s. 288.

⁹⁶ Virtanen 2005, s. 497–498.

⁹⁷ Tahallisuuden tarkastelu on jätetty tämän tutkielman ulkopuolelle, joten käsitettä ei määritellä tässä yhteydessä tämän tarkemmin. Tahallisuuden määritelmästä ks. esim. Saarnilehto ja muut 2004 kapale ”Tahallisuus”.

⁹⁸ Saarnilehto ja muut 2004.

⁹⁹ Pellikka ja muut 2011, s. 380.

¹⁰⁰ Saarnilehto ja muut 2004.

¹⁰¹ Norio-Timonen 2018, s. 139.

¹⁰² Saarnilehto ja muut 2004.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että huolimattomuuden pitää olla törkeää, koska tavallisen tai etenkin lievän huolimattomuuden ei vielä katsota olevan moitittavaa.

Kolmesta huolimattomuuden asteesta tavallinen huolimattomuus muodostaa vahvan lähtökohdan ja oletusarvon. Tämän vuoksi vain perustellusta syystä katsotaan, että huolellisesta toiminnasta poikkeaminen ei ole tavallista huolimattomuutta, vaan törkeää tai lievää.¹⁰³ Asiaa voidaan havainnollistaa seuraavalla kuviolla, josta ilmenee, että tavallisen huolimattomuuden osuus tuottamusasteikosta on suhteellisesti suurempi verrattuna muihin huolimattomuuden asteisiin:

Kuvio 1. Tuottamuksen asteet¹⁰⁴.

Kuten edellisessä luvussa todettiin, törkeä huolimattomuus on lähellä tahallisuutta. Näin ollen toiminnan tulee olla erittäin moitittavaa, jotta sen katsotaan olevan törkeän huolimattontaa, mikä selittää tämän huolimattomuuden asteen suppea-alaista osuutta tuottamusasteikolla. Puolestaan lievän huolimattomuuden suhteellisen pientä osuutta tuottamusasteikolla selittää se, että se on saanut oikeuskäytännössä vain vähäistä huomiota. Huolimattomuuden voidaan katsoa olevan lievää silloin, kun vahingonaiheuttaja poikkeaa häneen kohdistuvista huolellisuusvaatimuksista vain vähän ja tekee sen tiedostamattaan¹⁰⁵. Huolimattomuuden törkeysastetta lieventävinä seikkoina on käytännössä pidetty esimerkiksi seuraavia vahinkoon johtaneita olosuhteita: olosuhteet ovat olleet poikkeuksellisen vaativat, henkilö on pyrkinyt valitsemaan asianmukaisen menettelytavan, henkilö on joutunut yllättävään tilanteeseen, jossa hän on joutunut toimimaan

¹⁰³ Saarnilehto ja muut 2004.

¹⁰⁴ Mukaillen Saarnilehto ja muut 2004. Kuvio vastaa asiasisällöltään täysin lähdekirjallisuuden mukaista tuottamusasteikkoa, mutta muotoseikkojen osalta tuottamusasteikoissa on pieniä eroavaisuuksia.

¹⁰⁵ Hemmo 1996, s. 109–110.

nopeasti, taikka henkilö on joutunut omasta tahdostaan riippumatta tilanteeseen, joka ylittää hänen kykynsä.¹⁰⁶

3.3 Huolellisuusstandardi

Huolimattomuuden asteen arviointi edellyttää huolellisuusstandardin määrittelyä, eli määritelmää siitä, millainen menettely kussakin tilanteessa katsotaan tuottamukselliseksi. Yksiselitteistä ja jokaiseen tilanteeseen soveltuvaa vaadittavan huolellisuuden tasoa ei ole mahdollista määritellä, vaikka näin ajateltiin ennen. Huolellisuusvaatimustaso oli nimittäin ennen tapana määritellä bonus pater familias -standardin kautta. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että vaadittavan huolellisuuden tason lähtökohdaksi otettiin huolellisesti ja järkevästi toimivan henkilön käyttäytyminen, ja tätä vaatimusta voitiin tarpeen vaatiessa korottaa tai alentaa. Tällainen standardi ei kuitenkaan yksistään täytä niitä vaatimuksia, joita nyky-yhteiskunnassa esiintyvien vahinkotilanteiden huolimattomuuden asteen arviointi edellyttää.¹⁰⁷

Nyky-yhteiskunnassa huolellisuusstandardin asettamisessa tulee ottaa huomioon toimijoiden erilaisuus sekä toimintaympäristöjen vaihtelevuus, joten mitään normaalitasoa ei ole mahdollista asettaa. Standardin määrittelyä vaikeuttaa myös se, että mahdollisia vahinkotilanteita on olemassa niin runsaasti, jonka vuoksi niiden luetteleminen ja ennakoiminen etukäteen on mahdotonta.¹⁰⁸ Koska mitään yleistä standardia ei ole olemassa, tuomioistuinten täytyy muodostaa vaadittava huolellisuusstandardi jokaisessa yksittäisessä tilanteessa tapauskohtaisesti olosuhteet huomioon ottaen, mikä edellyttää laajaa oikeudellista harkintaa.¹⁰⁹

---

¹⁰⁶ Saarnilehto ja muut 2004.

¹⁰⁷ Hahto 2008, s. 3.

¹⁰⁸ Hahto 2008, s. 3.

¹⁰⁹ Hahto 2008, s. 3; Kallio 2021, s. 51.

Huolellisuusstandardin muodostamisessa pyritään lähtökohtaisesti objektiivisuuteen, jotta arviointi olisi tasa-arvoista ja standardit olisivat loogisia ja johdonmukaisia. Standardin muodostamisessa ei siis oteta huomioon kaikkia henkilökohtaisia piirteitä ja ominaisuuksia, joita henkilöllä on, vaikka niillä olisikin ollut vaikutusta vahingon aiheutumiseen. Jokaisen velvollisuutena on nimittäin kantaa riski siitä, mikäli hänen kykynsä tai älykkyytensä ovat keskimääräistä heikompia, ellei taustalla ole esimerkiksi jokin sairaus tai ikä, jotka voidaan ottaa huomioon huolellisuusstandardin asettamisessa.¹¹⁰

Vahinkojen ennakoitavuutta arvioidaan lähtökohtaisesti objektiivisesta näkökulmasta, ei vahingonaiheuttajan subjektiivisen tietämyksen mukaan. Siispä vaadittava huolellisuusstandardi ei laske pelkästään sillä perusteella, että vahingon aiheutuminen tulee vahingonaiheuttajalle yllätyksenä.¹¹¹ Jos vahinkoriskin katsotaan olevan yleisessä tiedossa esimerkiksi yleisen elämäkokemuksen perusteella, ei vahingonaiheuttajan tietämättömyydellä lähtökohtaisesti katsota olevan vaikutusta vaadittavan huolellisuusstandardin asettamisessa.

Käytännössä vaadittavan huolellisuusstandardin määrittäminen tapahtuu niin, että vahingonaiheuttajat sijoitetaan jokaisen vahinkotapahtuman olosuhteiden mukaan muodostettuun ryhmään, ja vaadittava huolellisuusstandardi asetetaan tämän ryhmän henkilöiden ominaisuuksien perusteella. Standardin muodostamisessa huomioidaan ryhmän jäsenten ominaisuudet, kuten erityiset kyvyt ja taidot sekä henkiset ja fyysiset vammat. Kun vahingonaiheuttajan huolimattomuuden astetta arvioidaan, hänen toimintaansa verrataan suhteessa muiden ryhmän jäsenten toimintaan.¹¹² Henkilökohtaiset ominaisuudet voivat siis nostaa tai laskea vaadittavaa huolellisuusstandardia, vaikka arviointi tehdäänkin lähtökohtaisesti objektiivisesti. Yleisempää on, että vaadittava huolellisuusstandardi nousee henkilökohtaisten ominaisuuksien, kuten aikaisempien kokemusten, ammattitaidon tai erityisen osaamisen kautta, kuin että henkilökohtaiset

---

¹¹⁰ Hahto 2008, s. 59–62.

¹¹¹ Hahto 2008, s. 59–62.

¹¹² Hahto 2008, s. 59–62.

ominaisuudet laskisivat huolellisuusstandardia. Poikkeuksen tähän muodostavat kuitenkin ikä ja sairaudet, joiden perusteella vaadittava huolellisuusstandardi voi myös laskea.

3.4 Törkeä huolimattomuus vakuutus sopimus laissa ja sen esitöissä

Törkeä huolimattomuus mainitaan vakuutus sopimus laissa yhteensä kahdeksan kertaa¹¹³, joista kuusi mainintaa¹¹⁴ liittyy vahinkovakuutukseen. Vaikka käsite mainitaan laissa näin useasti, sitä ei kuitenkaan siinä sen tarkemmin määritellä tai avata. Esimerkkinä voidaan mainita tämän tutkielman kannalta tärkeä Vakuutus sopimus lain kohta VakSL 30 §:n 2 momentti, josta saa käsityksen siitä, miten törkeä huolimattomuus mainitaan laissa ilman käsitteen tarkempaa määrittelyä: ”jos vakuutettu on aiheuttanut vakuutus tapahtuman törkeästä huolimattomuudesta, voidaan hänelle tulevaa korvausta alentaa tai se evätä”.

Toinen tämän tutkielman kannalta merkittävä törkeää huolimattomuutta käsittelevä kohta vakuutus sopimus laissa on VakSL 75 §:n 1 momentti, jonka mukaan ”vakuutetun oikeus vaatia kolmannelta henkilöltä korvaus määrää, jonka vakuutus enantaja on hänelle suorittanut, siirtyy vakuutus enantajalle vain, jos kolmas henkilö on aiheuttanut vakuutus tapahtuman tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta”¹¹⁵. Törkeän huolimattoman toiminnan tunnusmerkkejä tai kriteereitä ei avata näissä pykälissä tai lain muissakaan kohdissa lainkaan, vaikka kyseisen toiminnan tunnusmerkistön täyttymisestä voi seurata merkittävä taloudellinen tappio vahingon aiheuttajalle, nimittäin

---

¹¹³ Vakuutus sopimus lain (543/1994, VakSL) 15 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta, 28 §:n 3 momentti, 29 §:n 2 momentti, 30 §:n 2 momentti, 31 §:n 4 momentti, 32 §:n 3 momentti ja 75 §:n 1 momentti.

¹¹⁴ Kaikki muut yllä listatuista, paitsi vakuutus sopimus lain (543/1994, VakSL) 28 §:n 3 momentti ja 29 §:n 2 momentti, jotka liittyvät henkilövakuutuksiin.

¹¹⁵ VakSL 75 § on tämän tutkielman kannalta merkittävä, koska monissa tuomioistuini- ja lautakuntaratkaisissa törkeää huolimattomuutta palovahingossa arvioidaan, koska vakuutus yhtiö on vedonnut tähän 75 §:n mukaiseen takautumisoikeuteen. Tässä tutkielmassa keskitytään tarkastelemaan törkeää huolimattomuutta vakuutetun näkökulmasta, mutta käytännössä törkeää huolimattomuutta on arvioitu VakSL 30 §:n ja VakSL 75 §:n mukaisissa tilanteissa samalla tavalla, joten VakSL 75 §:ää käsitteleviä ratkaisuja voidaan hyödyntää tässä tutkielmassa lähdeaineistona.

vakuutuskorvauksen epääminen tai vakuutuksenantajalle syntyvä oikeus esittää takautumisvaade vahingonaiheuttajaa kohtaan.

Vakuutuslainsäädännön esitöissä törkeän huolimattomuuden käsitettä avataan hieman enemmän kuin itse laissa, mutta sielläkään käsitteelle ei anneta mitään konkreettista ja yksiselitteistä määritelmää. Hallituksen esityksessä¹¹⁶ törkeästä huolimattomuudesta sanotaan näin:

Törkeä huolimattomuus on lähellä tahallisuutta. Jos vakuutettu esimerkiksi tietoisesti laiminlyö normaalit varotoimet ja saa aikaan tilanteen, jossa vahingonvaara on suuri, voidaan huolimattomuutta pitää törkeänä. Yksinomaan se seikka, että vakuutettu on vakuutustapahtuman sattuessa alkoholin tai muun huumaavan aineen vaikutuksen alaisena, ei ole osoitus törkeästä huolimattomuudesta. Vahva humalatila voi sen sijaan tapahtumaan liittyvistä muista olosuhteista riippuen johtaa vakuutuksenantajan vastuun alentamiseen.

Määritelmä ei ole kaikenkattava tai täsmällinen, eikä vakuutettu vielä tämän perusteella tiedä täysin, millaista törkeän huolimaton toiminta käytännössä on. Määritelmästä pystyy kuitenkin päättelemään, että törkeän huolimattomuuden kynnyks on korkealla. Tähän viittaa ensinnäkin se, että toiminnan tulee olla lähes tahallista. Lisäksi korkean kynnyksen puolesta puhuu hallituksen esityksessä mainitut esimerkit siitä, millaista huolimattomuutta voitaisiin pitää törkeänä. Esimerkeissä nimittäin mainitaan, että vakuutetun laiminlyönnin tulee olla **tietoista** ja vahingonvaaran tulee olla **suuri**. Lisäksi kerrotaan, että alkoholin ja huumausaineiden käyttö ei vielä yksinään riitä törkeän huolimattomuuden täyttymiseen, vaan lisäksi tapahtuman olosuhteissa tulee olla muutakin moitittavaa.

Vakuutuslainsäädännössä mainitaan törkeän huolimattomuuden ohella myös toinen huolimattomuuden asteeseen viittaava käsite: ”huolimattomuudesta, jota ei voida pitää vähäisenä”¹¹⁷. Myöskään tätä käsitettä ei avata tai määritellä laissa lainkaan. Norio-

---

¹¹⁶ HE 114/1993 vp, s. 43.

¹¹⁷ Vakuutuslainsäädännön (543/1994, VakSL) 17 §:n 1 momentin 1 kohta, 20 §:n 1 momentti, 23 §:n 2 momentti, 24 §:n 2 momentti, 26 §:n 3 momentti, 27 §:n 3 momentti, 31 §:n 3 momentti, 32 §:n 2 momentti.

Timosen¹¹⁸ mukaan kyseisellä käsitteellä tarkoitetaan lievää suurempaa huolimattomuutta. Vakuutuslainsäädännön esitöissä käsitettä ”huolimattomuutta, jota ei voida pitää vähäisenä”, ei avata vastaavalla tavalla kuin törkeän huolimattomuuden käsite avataan. Hallituksen esityksessä¹¹⁹ kuitenkin kerrotaan, mitä huolimattomuuden asteen arvioinnissa tulee ottaa huomioon¹²⁰:

23 §. *Tiedonantovelvollisuuden laiminlyönti vahinkovakuutuksessa.* [- -] Vakuutuksesta maksettavaa korvausta voidaan 2 momentin mukaan alentaa tai korvaus voidaan kokonaan evätä, jos vakuutusnottaja tai vakuutettu on tahallisesti tai huolimattomuudesta laiminlyönyt tiedonantovelvollisuutensa. [- -] Huolimattomuuden astetta arvioitaessa otetaan muun ohessa huomioon vakuutusnottajan esittämät kysymykset. Jos kysymys on **epäselvä** ja vastaus on tämän takia virheellinen, voidaan katsoa, ettei huolimattomuutta ole tai että huolimattomuus on vähäistä. Huolimattomuuden voidaan vastaavasti katsoa puuttuvan tai olevan vähäistä, jos kysymys on ollut niin **yleisluonteinen**, että täsmällisen ja täydellisen vastauksen antaminen on ollut vaikeaa.

26 §. *Vaaran lisääntyminen vahinkovakuutuksessa.* [- -] Pykälän 2 momentin mukaan korvausta voidaan alentaa tai se evätä, jos vakuutusnottaja on laiminlyönyt ilmoittamisvelvollisuutensa tahallisesti tai huolimattomuudesta, jota ei voida pitää vähäisenä. [- -] Huolimattomuuden astetta arvioitaessa otetaan huomioon vakuutusnottajan asemassa olevan henkilön mahdollisuus ymmärtää muutoksen olennaisesti vahingonvaaraa lisäävä merkitys. Myös ilmoittamisvelvollisuutta koskevan vakuutusehdon muotoilulla on merkitystä arvioinnissa. Yleensä ei voida edellyttää, että vakuutusnottaja osaisi hyvin **yleisluonteisen ja täsmentämättömän** ehdon perusteella päätellä, mistä muutoksista hänen on ilmoitettava vakuutusnottajalle. Jos ehdossa on **selkeästi** tuotu esiin tilanteet, joissa ilmoittamista vaaditaan, laiminlyönnin voidaan useammin katsoa johtuvan vähäistä suuremmasta huolimattomuudesta.

---

¹¹⁸ Norio-Timonen 2018, s. 139.

¹¹⁹ HE 114/1993 vp, s. 39, 41, 45.

¹²⁰ Alla olevassa tekstissä, joka on lainattu hallituksen esityksestä, esiintyy kahta tehostuskeinoa, *kursivointia* ja *lihavoiduita*. *Kursivointia* on käytetty jo alkuperäislähteessä, eli kursivoidut tekstit esiintyvät sellaisenaan jo hallituksen esityksessä. **Lihavoidut** kohdat puolestaan on lisätty vasta tähän tutkielmaan, ja lihavoiduilla halutaan korostaa tekstistä kohtia, joihin lukijan halutaan kiinnittävän huomiota.

31 §. *Suojeluohjeiden noudattaminen vahinkovakuutuksessa.* [- -] Pykälän 3 momentissa säädetään suojeluohjeen noudattamisen laiminlyönnin seuraamuksista vakuutusta-pahtuman satuttua. Jos vakuutettu on tahallisesti tai huolimattomuudesta, jota ei voida pitää vähäisenä, laiminlyönyt noudattaa suojeluohjetta, hänelle tulevaa korvausta voidaan alentaa tai se voidaan evätä. [- -] Huolimattomuuden astetta arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota muun muassa suojeluohjeen muotoiluun. Jos vakuutettu ei ole suojeluohjeen **yleisluonteisuuden tai tulkinnanvaraisuuden** takia voinut tietää, miten hänen olisi pitänyt menetellä vahingon ehkäisemiseksi, hänen huolimattomuuttaan voidaan pitää vähäisenä. Näin on asian laita esimerkiksi silloin, kun suojeluohjeessa mainitaan vain velvollisuus noudattaa viranomaisten antamia paloturvallisuusmääräyksiä selvittämättä, minkä viranomaisen ja mitä määräyksiä kyseisessä ohjeessa tarkoitetaan.

Hallituksen esityksen mukaan huolimattomuuden asteen arvioinnissa annetaan näissä tilanteissa painoarvoa vakuutuksenantajan toiminnalle. Huolimattomuuden ei nimittäin katsota olevan lievää suurempaa ensinnäkään siinä tilanteessa, kun vakuutuksenantaja esittää vakuutuksenottajalle tai vakuutetulle epäselvän tai yleisluontoisen kysymyksen, minkä vuoksi hänen antamansa vastaus on virheellinen tai epätäydellinen. Myös vakuutuksenantajan laatimien vakuutusehtojen muotoilulle annetaan painoarvoa huolimattomuuden asteen arvioinnissa. Vakuutetun huolimattomuuden ei nimittäin katsota olevan lievää suurempaa, jos hänen laiminlyöntinsä johtuu ehtojen yleisluonteisuudesta, täsmentämättömyydestä tai tulkinnanvaraisuudesta. Toisaalta jos ehdot ovat sisällöltään ja muotoilultaan selkeät, katsotaan vakuutetun laiminlyönnin useammin johtuvan vähäistä suuremmasta huolimattomuudesta.

Vakuutusolosuhteissa käytetään käsitteitä ”törkeä huolimattomuus” ja ”huolimattomuudesta, jota ei voida pitää vähäisenä” korvauksen alentamisen tai epäämisen yhteydessä johdonmukaisesti eri tavoilla. Huolimattomuuden aste on nimittäin asetettu korkeammaksi, eli huolimattomuuden tulee olla törkeää silloin, kun korvausta alennetaan tai evätään vakuutuksenottajapuolen aktiivisen toiminnan perusteella. Käytännössä tämä tarkoittaa, että huolimattomuuden tulee olla törkeää, jos vakuutusyhtiö alentaa korvausta tai epää sen vedoten siihen, että vakuutettu on toiminnallaan aiheuttanut

vakuutustapahtuman. Kyseessä ei ole mikään tietty yksilöity tilanne tai tapahtuma, jossa vakuutustapahtuma aiheutetaan. Siispä olisi vakuutuksenottajan ja vakuutetun kannalta kohtuutonta, jos tavallinen huolimattomuus riittäisi perusteeksi korvauksen alentamiselle tai epäämiselle, koska tavalliseen varomattomuuteen syyllistyminen on inhimillistä ja sitä tapahtuu kaikille. Tämä olisi kohtuutonta myös siitä näkökulmasta, että yleensä vakuutus otetaan nimenomaan oman huolimattoman toiminnan varalta.

Kuten aikaisemmin todettiin, vakuutuslainsäädännön mukaan on kuitenkin olemassa myös tilanteita, joissa korvauksen alentamiseen tai epäämiseen riittää lievää suurempi huolimattomuus¹²¹. Näin on silloin, kun vakuutuksenottaja tai vakuutettu on vähäistä suuremmasta huolimattomuudesta laiminlyönyt joko tiedonantovelvollisuutensa¹²², pelastamisvelvollisuutensa tai velvollisuutensa noudattaa suojeluohjeita¹²³. Tämä eroaa edellisessä kappaleessa mainitusta aktiivisesta vahingon aiheuttamisesta, koska tässä tilanteessa vakuutuksenottajapuoli on jättäytynyt passiiviseksi ja laiminlyönyt hänelle asetetun selkeän ja yksilöidyn toimintavelvoitteen. Koska kyseessä on etukäteen määritelty ja yksilöity velvollisuus, voidaan vakuutuksenottajapuolelta tällaisessa tilanteessa edellyttää tavallista suurempaa huolellisuutta, joten on perusteltua, että laiminlyöntiin voidaan vedota kevyemmin perustein. Vaikka näiden molempien huolimattomuuden asteiden täyttymisellä voi olla sama seuraus, eli korvauksen alentaminen tai epääminen, tässä tutkielmassa tarkastelu on rajattu vain törkeään huolimattomuuteen tutkimusongelman selkeyden vuoksi¹²⁴.

---

¹²¹ Lievää suurempi huolimattomuus on vakuutuslainsäädännön mukaan ”huolimattomuudesta, jota ei voida pitää vähäisenä”.

¹²² Tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnillä tarkoitetaan tässä sekä varsinaista VakSL 23 §:n mukaista tiedonantovelvollisuutta, että VakSL 26 §:n mukaista velvollisuutta ilmoittaa vaaran lisääntymisestä vahinkovakuutuksessa.

¹²³ Tämä on pääsääntö, mutta siihen on myös poikkeus vakuutuslainsäädännössä. Huolimattomuuden tulee nimittäin olla törkeää, jos vastuuvakuutuksesta suoritettavaa korvausta alennetaan tai evätään vedoten pelastamisvelvollisuuden tai suojeluohjeiden noudattamisvelvollisuuden laiminlyöntiin (VakSL 31 §:n 3 momentti ja VakSL 32 §:n 3 momentti).

¹²⁴ Vaikka lievää suurempaa huolimattomuutta (”huolimattomuudesta, jota ei voida pitää vähäisenä”) ei tässä tutkielmassa tarkastella tämä tarkemmin, katsottiin tarpeelliseksi avata ilmiötä, koska se edistää tutkimusongelman ymmärtämistä ja ratkaisemista. Lisäksi ilmiön avaaminen konkretisoi sen, että korvauksen alentaminen tai epääminen ei aina edellytä törkeää huolimattomuutta, vaan toisinaan perusteeksi riittää myös lieväasteinen huolimattomuus.

3.5 Törkeä huolimattomuus vakuutustoimintaa käsittelevässä oikeuskirjallisuudessa

Törkeää huolimattomuutta määritellään vakuutuslainsäädännön ja sen esitöiden lisäksi myös vakuutustoimintaa käsittelevässä oikeuskirjallisuudessa. Oikeuskirjallisuudessa esiintyvät määritelmät ovat keskenään samankaltaisia ja niissä on paljon yhtymäkohtia myös hallituksen esityksessä annettuun määritelmään. Lähes kaikissa törkeän huolimattomuuden määritelmässä tuodaan esiin se, että törkeä huolimattomuus on lähellä tahallisuutta¹²⁵. Määritelmässä toistuu myös usein hallituksen esityksen mukaisesti se, että huolimattomuutta voidaan pitää törkeänä, jos vakuutettu on tietoisesti laiminlyönyt normaalit varotoimet ja saanut aikaan tilanteen, jossa vahingonvaara on suuri¹²⁶. Näiden lisäksi oikeuskirjallisuudessa tuodaan kuitenkin esiin myös uusia ja erilaisia näkökulmia törkeän huolimattomuuden määritelmään.

Norio-Timonen¹²⁷ hahmottelee törkeän huolimattomuuden käsitettä vakuutuslainsäädännössä Bengtssonin määritelmien ja ajatusten pohjalta. Bengtssonin mukaan törkeä huolimattomuus voisi tulla kyseeseen ainakin sellaisessa tilanteessa, jossa on perusteita epäillä tahallisuutta, mutta sen todistaminen ei ole mahdollista. Toisaalta törkeää huolimattomuutta voisi hänen mukaansa määritellä myös niin, että siinä huolimattomuus on suurempaa kuin huolimattomasti käyttäytyvillä henkilöillä tavallisesti. Lisäksi Bengtsson on määritellyt törkeää huolimattomuutta nimenomaan vakuutustoiminnan näkökulmasta, ja tämän määritelmän mukaan huolimattomuus voitaisiin katsoa törkeäksi silloin, kun se on sellaista, johon vakuuttamaton henkilö ei olisi syyllistynyt. Nämä Bengtssonin ja Norio-Timosen määritelmät kuvaavat hyvin törkeää huolimattomuutta ilmiönä, mutta

---

¹²⁵ Ks. esim. Norio-Timonen 2018, s. 191; Hoppu & Hemmo 2006, s. 181; Ahteensivu 2021, s. 123; Ståhlberg & Karhu 2020, s. 76; Saarnilehto ja muut 2004; Luukkonen ja muut 2018, s. 235; Pellikka ja muut 2011, s. 380; Hemmo 2005, s. 51; Hahto 2018, s. 104.

¹²⁶ Ks. esim. Norio-Timonen 2018, s. 191; Hoppu & Hemmo 2006, s. 181; Luukkonen ja muut 2018, s. 235; Pellikka ja muut 2011, s. 380; Hahto 2008, s. 110.

¹²⁷ Norio-Timonen 2003, s. 276; Alkuperäinen lähde: Bengtsson, B. (1999) *Försäkringsrätt. Några huvudlinjer*. Femte upplagan.

määritelmät ovat niin abstrakteja, että niiden perusteella on vaikea tulkita, millainen toiminta konkreettisesti voisi täyttää törkeän huolimattomuuden kriteerit.

Hoppu ja Hemmo¹²⁸ tuovat esiin törkeää huolimattomuutta määritellesään sen, että rajanveto tahallisuuden, törkeän huolimattomuuden ja tavallisen huolimattomuuden välillä ei ole yksiselitteisesti määriteltävissä. Rajanveto ei määräydy välttämättä samalla perusteella edes vakuutuslainsäädännön eri kohtia sovellettaessa saati eri oikeudenalojen välillä. Tämän vuoksi törkeysarviointi tulee tehdä tapauskohtaisesti jokaisen yksittäistapauksen olosuhteiden pohjalta. Vaikka mitään yksiselitteistä ja kaikkiin tapauksiin soveltuva määritelmää törkeälle huolimattomuudelle ei ole mahdollista muodostaa, niin heidän mukaansa törkeän huolimattomuuden tunnusmerkkeinä voidaan pitää häikäilemättömyyttä sekä välinpitämättömyyttä toiminnan seurausten suhteen. Lisäksi törkeän huolimattomuuden arvioinnissa voidaan näiden subjektiivisten tekijöiden lisäksi ottaa Saarnilehdon ja muiden¹²⁹ sekä Hemmon¹³⁰ mukaan huomioon myös toiminnan objektiivinen moitittavuus. Käytännössä tämä tarkoittaa, että huomioon otetaan se, miten paljon vahingonaiheuttajan toiminta poikkeaa määrällisesti siitä, millaista hänen toimintansa olisi pitänyt olla.

Myös Ståhlberg ja Karhu¹³¹ tuovat esiin sen, että moitittavuuden astetta ja törkeää huolimattomuutta voidaan arvioida osittain eri tavoin niin vakuutusjärjestelmien sisäisesti, kuin myös vakuutusosoikeuden ja yleisen vahingonkorvausoikeuden välillä. Tämän vuoksi tuottamusasteen arvioinnissa otetaan huomioon tapauskohtaiset seikat, kuten vahingon todennäköisyys, mahdollisuudet vahingon rajoittamiseen tai välttämiseen, toiminnan vaarallisuus sekä henkilön asema ja suhtautuminen toimintaan. Jos vakuutuksenottaja tai vakuutettu on syyllistynyt velvollisuutensa laiminlyöntiin, otetaan moitittavuuden arvioinnissa huomioon myös laiminlyönnin laatu ja kesto. Hahto¹³² kuitenkin huomauttaa,

---

¹²⁸ Hoppu & Hemmo 2006, s. 181, 283.

¹²⁹ Saarnilehto ja muut 2004.

¹³⁰ Hemmo 2005, s. 51.

¹³¹ Ståhlberg & Karhu 2020, s. 118.

¹³² Hahto 2008, s. 111.

että yhden törkeää huolimattomuutta puoltavan seikan olemassaolo ei välttämättä vielä tarkoita, että törkeän huolimattomuuden raja ylittyy. Kvalifiointiin voidaan nimittäin tarvita useampia perusteita.

Norio-Timosen¹³³ mukaan huolimattomuuden törkeysarviointi on kokonaisharkintaa. Törkeä huolimattomuus voi täytyä useiden moitittavien tekijöiden yhteisvaikutuksesta, vaikka tekijät yksinään olisivat sellaisia, että ne eivät vielä riittäisi tekemään menettelystä törkeän huolimattontaa. Törkeää huolimattomuutta tulee kuitenkin tulkita ahtaasti. Hänen mukaansa huolimattomuus voi olla törkeää esimerkiksi silloin, jos vakuutuksenottajan tai vakuutetun käytös on provosoivaa esimerkiksi niin, että vakuutettu saa käytöksellään aikaan tappelun tai pahoinpitelyn, josta seuraa vahinkotapahtuma.

Kuten vakuutuslainsäädännön esitöistä kävi ilmi, alkoholin tai huumausaineiden käyttö ei vielä itsessään ole törkeän huolimattontaa toimintaa. Pellikan ja muiden¹³⁴ mukaan korvausta voidaan kuitenkin alentaa tai evätä tämän ehdon perusteella, jos vahingon syntymisen tai laajuuteen on vaikuttanut se, että vakuutettu on toiminut alkoholin tai huumaavien aineiden vaikutuksen alaisena vahinkohetkellä. Tuottamuksen törkeysastetta nostaa siis pelkästään se, että vahingon aiheuttaneeseen toimintaan on ryhdytty humalassa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että samaan toimintaan ryhtyminen selvänä olisi täyttänyt ehkä vain lievän tai tavallisen huolimattomuuden tunnusmerkit. Tällainen alkoholista tai muusta huumaavasta aineesta johtuva törkeäasteinen huolimattomuus voisi tulla kyseeseen esimerkiksi silloin, jos vakuutettu ryhtyy huomattavassa humalatilassa tehtävään, joka vaatii suurta huolellisuutta myös normaalioloissa. On kuitenkin hyvä huomata, että tämän alkoholiehdon soveltaminen edellyttää, että ehto on mainittu vakuutusehdoissa¹³⁵.

---

¹³³ Norio-Timonen 2018, s. 191–192.

¹³⁴ Pellikka ja muut 2011, s. 380.

¹³⁵ Tämä edellytys tulee VakSL 30 §:n 3 momentista: ”Vahinkovakuutuksen vakuutusehdoissa voidaan lisäksi määrätä, että vakuutetulle tulevaa korvausta voidaan alentaa tai se voidaan evätä, jos hänen alkoholien tai huumausaineiden käyttönsä on vaikuttanut vakuutustapahtumaan.”

3.6 Törkeä huolimattomuus vakuutusyhtiöiden laatimissa vakuutusehdoissa ja tuoteoppaissa

Törkeä huolimattomuus mainitaan kaikkien neljän suurimman vakuutusyhtiön – Pohjola Vakuutuksen, LähiTapiolan, If-Vahinkovakuutuksen ja Fennian – vakuutusehdoissa ja tuoteoppaissa¹³⁶. Käsitettä ei määritellä näissä vakuutusyhtiöiden laatimissa materiaaleissa lainkaan, vaan vakuutusyhtiöt ovat ottaneet vakuutustapahtuman aiheuttamista koskevan lainkohdan¹³⁷ vakuutusehtoihinsa lähes täysin vakuutuslainsäädännön mukaisena. Esimerkiksi Pohjola Vakuutuksen vakuutusehdoissa¹³⁸ sanotaan näin: ”Vakuutusyhtiö on vastuusta vapaa vakuutettua kohtaan, joka on tahallisesti aiheuttanut vakuutustapahtuman. Jos vakuutettu on aiheuttanut vakuutustapahtuman törkeästä huolimattomuudesta tai jos vakuutetun alkoholin tai huumausaineiden käyttö on vaikuttanut vakuutustapahtumaan, voidaan hänelle tulevaa korvausta alentaa tai se evätä”¹³⁹.

Ehtokohdan sisältö ja muotoilu vastaa siis lähes täysin vakuutuslainsäädännön 30 pykälää, mikä on ehdon tulkinnan kannalta käytännöllistä. Koska lain mukaisesta muotoilusta ja sisällöstä ei ole poikettu, eikä siihen ole tehty lisäyksiä, voi vakuutusyhtiö tulkita ehto täysin lain esitöiden sekä sitä koskevien tuomioistuinten ennakkopäätösten ja Vakuutuslautakunnan ratkaisusuositusten mukaan. Tämä koskee Pohjola Vakuutusta, If Vahinkovakuutusta ja Fenniaa, joiden vahingon aiheuttamista koskevat ehtokohdat vastaavat lähes täysin vakuutuslainsäädännön 30 pykälää. Ainoa vakuutusyhtiö, jonka ehdoissa tästä on hieman poikettu, on LähiTapiola. Sen vakuutusehdoissa sanotaan näin¹⁴⁰: ”Korvausta voidaan alentaa tai evätä se kokonaan, jos vakuutettu on aiheuttanut vahingon törkeällä huolimattomuudella tai ollessaan alkoholin tai huumausaineen vaikutuksen alaisena niin, että tämä seikka on oleellisesti vaikuttanut vahingon syntyyn tai määrään”. Ehtokohta

---

¹³⁶ Fennia 2024a; Fennia 2024c; If Vahinkovakuutus 2025a; If Vahinkovakuutus 2025b; LähiTapiola 2025a; Pohjola Vakuutus 2025a; Pohjola Vakuutus 2025b.

¹³⁷ Ks. Vakuutuslainsäädännön (543/1994, VakSL) 30 §.

¹³⁸ Pohjola Vakuutus 2025a, s. 30.

¹³⁹ Samankaltainen ehtokohta on myös muiden vakuutusyhtiöiden vakuutusehdoissa, ks. esim. Fennia 2024c, s. 6 ja If Vahinkovakuutus 2025b, s. 10.

¹⁴⁰ LähiTapiola 2025a, s. 19.

eroaa vakuutusopimuslain 30 pykälästä sisällöllisesti, sillä vakuutusopimuslaissa ei mainita, että seikan pitäisi vaikuttaa vakuutustapahtumaan oleellisesti. Lisäksi LähiTapiolan ehdossa on tarkennettu vakuutusopimuslaista poiketen, että humalatila voi vaikuttaa joko vahingon syntyyn tai määrään.

Vaikka vakuutusyhtiöiden vakuutusehdot ja tuoteoppaat ovat keskenään hyvin samankaltaisia vakuutustapahtuman aiheuttamista koskevan ehtokohdan osalta, on niiden välillä havaittavissa muitakin pieniä eroavaisuuksia, kuin yllä esitelty LähiTapiolan ehtokohdan muotoilu. Ensimmäinen eroavaisuus on se, että törkeää huolimattomuutta ei mainita lainkaan Fennian varsinaisissa vakuutusehdoissa¹⁴¹, vaan pelkästään yleisissä sopimusehdoissa¹⁴². Tämä poikkeaa muiden vakuutusyhtiöiden toimintatavasta, koska kolmen muun yhtiön vakuutusehdoissa¹⁴³ on maininta törkeän huolimattoman menettelyn vaikutuksesta korvaukseen. Toinen eroavaisuus on se, että LähiTapiolan kotivakuutuksen tuoteselosteessa¹⁴⁴ ei mainita lainkaan törkeää huolimattomuutta, toisin kuin kolmen muun vakuutusyhtiön tuoteoppaissa¹⁴⁵. Näitä valintoja voidaan pitää yllättävinä, koska vahingon aiheuttamista koskevalla ehdolla voi olla merkittävä vaikutus vakuutuskorvaukseen, ja siten myös vakuutetun taloudelliseen asemaan. Siispä vakuutettujen näkökulmasta olisi reilua, että vakuutusyhtiöt olisivat avoimia ja läpinäkyviä tämän ehtokohdan olemassaolosta.

Vaikka vakuutusyhtiöt eivät ole määritelleet törkeää huolimattomuutta vakuutusehdoissaan tai tuoteoppaissaan, määritellään niissä kuitenkin korvauspiirin ulkopuolelle rajatut vahinkotapahtumat sekä listataan suojeluohjeet, joissa kerrotaan, miten vakuutuksenottajan ja vakuutetun tulee toimia ennaltaehkäistäkseen vahinkojen syntymistä ja rajoit- taakseen vahinkotapahtuman seurauksia¹⁴⁶. Vakuutusehdoissa siis annetaan selkeitä ohjeita ja käyttäytymissääntöjä vakuutuksenottajapuolelle siitä, kuinka hänen tulee toimia.

---

¹⁴¹ Fennia 2024b.

¹⁴² Fennia 2024c, s. 6.

¹⁴³ If Vahinkovakuutus 2025b, s. 10; LähiTapiola 2025a, s. 19; Pohjola Vakuutus 2025a, s. 30.

¹⁴⁴ LähiTapiola 2025b.

¹⁴⁵ Fennia 2024a, s. 18; If Vahinkovakuutus 2025a, s. 30; Pohjola Vakuutus 2025b, s. 6.

¹⁴⁶ Ahteensivu 2021, s. 43.

Suojeluohjeita noudattamalla vakuutetun vahinkoriski pienenee, koska suojeluohjeiden sisältö perustuu vakuutuksenantajien kokemuksiin vahinkojen yleisimmistä syistä ja seurauksista¹⁴⁷. Suojeluohjeiden listaaminen on vakuutetun oikeusturvan kannalta hyvä, koska noudattamalla ohjeita vakuutettu voi pienentää vahinkoriskin todennäköisyyttä sekä varmistaa, että hänen vakuutusturvansa on voimassa täysimääräisesti eikä vakuutusyhtiöllä ole perusteita alentaa tai evätä korvausta siksi, että hän olisi laiminlyönyt velvollisuutensa¹⁴⁸. Myös vakuutusyhtiöiden kannalta on hyvä, että vakuutetut perehtyvät suojeluohjeisiin ennen vahinkojen sattumista, koska vahinkojen ennaltaehkäisy laskee korvausmenoa ja vaikuttaa siten positiivisesti vakuutusyhtiöiden liiketoimintaan.

3.7 Törkeä huolimattomuus oikeuskäytännössä

Törkeää huolimattomuutta on arvioitu oikeuskäytännössä hyvin erilaisissa konteksteissa. Näitä kaikkia tapauksia yhdistää se, että törkeän huolimattomuuden kynnyks on asetettu korkealle. Huolimattomuuden törkeysasteen arviointi tehdään kokonaisharkintana, jossa otetaan huomioon kaikki kyseisen tapauksen olosuhteet ja tekijät, jotka puhuvat törkeän huolimattomuuden puolesta ja vastaan.¹⁴⁹ Koska arviointi tehdään tapauskohtaisesti, ovat tilanteet hyvin tulkinnanvaraisia. Tämän vuoksi törkeän huolimattomuuden arviointi on vaikeaa, mikä on nähtävissä myös ennakkopäätöksistä. Suurimmassa osassa törkeää huolimattomuutta käsittelevistä korkeimman oikeuden tapauksista ei nimittäin ole saavutettu yksimielistä päätöstä, vaan ratkaisut on tehty äänestämällä¹⁵⁰.

Törkeää huolimattomuutta käsittelevien tapausten tulkinnanvaraisuus ja niiden edellyttämä kokonaisharkinta laskee tuomioistuin- ja lautakuntaratkaisujen prejudikaattiarvoa. Prejudikaattiarvon aleneminen johtuu siitä, että ratkaisuissa tulee ottaa huomioon paitsi

---

¹⁴⁷ Pellikka ja muut 2011, s. 382.

¹⁴⁸ Ahteensivu 2021, s. 103.

¹⁴⁹ Hartzell & Vapaavuori 2024, s. 13–15.

¹⁵⁰ Hartzell & Vapaavuori 2024, s. 14; KKO 1995:101 (2/5 oikeusneuvoksesta eri mieltä); KKO 1995:125 (2/5 oikeusneuvoksesta eri mieltä); KKO 1997:103 (1/5 oikeusneuvoksesta eri mieltä); KKO 2018:71 (2/5 oikeusneuvoksesta eri mieltä).

ratkaistavan tapauksen yksilölliset olosuhteet, myös kaikkien aikaisemmin ratkaistujen tapausten olosuhteet¹⁵¹. Tästä huolimatta ratkaisuista voidaan kuitenkin tehdä yleisiä päätelmiä törkeän huolimattomuuden kriteereistä ja tunnusmerkeistä, etenkin jos samankaltaisia ratkaisuja on runsaasti ja niiden perusteluissa toistuu samat seikat, joille annetaan painoarvoa. Tapauksia tarkastelemalla saadaan myös konkreettisia esimerkkejä siitä, miten törkeä huolimattomuus voi käytännössä ilmetä, ja toisaalta myös siitä, millaisissa tilanteissa toimintaa ei ole katsottu törkeän huolimattomaksi.

Törkeää huolimattomuutta on arvioitu palovahinkojen yhteydessä niin korkeimmassa oikeudessa, hovioikeuksissa kuin FINEn Vakuutuslautakunnassakin. Korkein oikeus on antanut aiheesta kaksi ennakkopäätöstä, kun puolestaan hovioikeudet ovat ratkaisseet kymmenen tapausta ja FINEn Vakuutuslautakunta yksitoista. Ratkaisuista on huomattavissa se, että tuomioistuimiin saakka päätyneissä tapauksissa törkeän huolimattomuuden kriteereiden on katsottu täyttyvän useammin kuin FINEn Vakuutuslautakunnan antamissa ratkaisusuosituksissa¹⁵².

Kuten kaikki törkeää huolimattomuutta käsittelevät ratkaisut, myös palovahingoista annetut ratkaisut on tehty tapauskohtaisena harkintana. Ratkaisujen perusteluissa toistuu kuitenkin tietyt seikat, joihin on kiinnitetty huomiota ja joille on annettu painoarvoa. Tämän vuoksi ratkaisuista voidaan tehdä tulkintoja ja vetää johtopäätöksiä siitä, mitkä seikat ovat nostaneet ja lieventäneet huolimattomuuden törkeysastetta. Näitä seikkoja tarkastellaan tarkemmin seuraavissa luvuissa. Huomionarvoista on se, että lähes kaikissa tapauksissa törkeän huolimattomuuden kynnyksen ylittyminen on edellyttänyt useamman moitittavan seikan olemassaoloa, eli vielä yhden kriteerin täytyminen ei välttämättä tarkoita, että toiminnan katsottaisiin olevan törkeän huolimattomaa. Ratkaisuista on nähtävissä se, että mitä enemmän tapauksessa on ollut moitittavia seikkoja, sitä

---

¹⁵¹ Norio-Timonen 2003, s. 105.

¹⁵² Törkeän huolimattomuuden kriteereiden katsottiin täyttyvän 2/2 korkeimman oikeuden ennakkopäätöksistä, 7/10 hovioikeuksien ratkaisuksista ja 1/11 FINEn Vakuutuslautakunnan ratkaisusuosituksista.

todennäköisemmin vahingonaiheuttajan toiminta katsotaan niiden yhteisvaikutuksesta törkeän huolimattomaksi.

4 Huolimattomuuden törkeysastetta nostavat seikat

4.1 Tapauksista yleisesti

Törkeän huolimattomuuden kriteerit eivät ole täyttyneet käytännössä kevyin perustein. Tapauksissa, joissa törkeän huolimattomuuden kriteerit ovat täyttyneet, painoarvoa on annettu seuraaville vahinkoon johtaneille olosuhteille: vakuutettu on ottanut tietoisesti riskin vahingon aiheutumisesta¹⁵³, vakuutettu on ollut erityisen tietoinen vahinkoriskistä aikaisempien kokemustensa perusteella¹⁵⁴, vakuutettu on suhtautunut toisten henkilökohtaiseen turvallisuuteen välinpitämättömästi¹⁵⁵, vahinkoseuraamukset ovat olleet vakavia¹⁵⁶, taikka vakuutetulla on ollut mahdollisuus toteuttaa varotoimenpiteitä ja toimia huolellisesti¹⁵⁷. Nämä seikat ovat sellaisia, jotka ovat osoittaneet vakuutetun toiminnan ja suhtautumisen olevan häikäilemätöntä, välinpitämätöntä ja piittaamatonta. Tarkastellaan seuraavaksi, miten nämä seikat ovat käytännössä ilmenneet.

4.2 Tietoinen riski vahingon aiheutumisesta

Lähes kaikissa tapauksissa, joissa törkeän huolimattomuuden kriteereiden katsottiin täyttyvän, annettiin painoarvoa tietoiselle riskinotolle. Käytännössä tietoinen riskinotto näkyi niin, että vahingonaiheuttaja ryhtyi toimintaan siitä huolimatta, että hän oli

---

¹⁵³Helsingin hovioikeus 17.10.2018 R 18/1680; Helsingin hovioikeus 24.2.2020 R 19/2029; Helsingin hovioikeus 4.12.2020 R 19/1560; Kouvolan hovioikeus 28.3.2013 R 12/804; Turun hovioikeus 15.6.2017 R 16/1956; Turun hovioikeus 16.5.2017 R 16/917; Vaasan hovioikeus 1.12.2021 R 21/666; VKL 63/12.

¹⁵⁴KKO 1995:101; KKO 1995:125.

¹⁵⁵Helsingin hovioikeus 17.10.2018 R 18/1680; Helsingin hovioikeus 24.2.2020 R 19/2029; Helsingin hovioikeus 4.12.2020 R 19/1560; Kouvolan hovioikeus 28.3.2013 R 12/804; Turun hovioikeus 16.5.2017 R 16/917.

¹⁵⁶Helsingin hovioikeus 24.2.2020 R 19/2029; Turun hovioikeus 15.6.2017 R 16/1956; Turun hovioikeus 16.5.2017 R 16/917; Vaasan hovioikeus 1.12.2021 R 21/666.

¹⁵⁷Helsingin hovioikeus 17.10.2018 R 18/1680; Kouvolan hovioikeus 28.3.2013 R 12/804; Turun hovioikeus 15.6.2017 R 16/1956; Vaasan hovioikeus 1.12.2021 R 21/666.

tietoinen toimintaan liittyvästä vahingon aiheutumisen riskistä. Tarkastellaan hovioikeuksien perusteluja tarkemmin kahden esimerkin¹⁵⁸ avulla.¹⁵⁹

Kouvolan hovioikeus 28.3.2013 R 12/804:

H on tupakoinut yöaikaan päihtyneenä kerrostaloasunnossa sängyssään ja nukahtanut. Palavasta savukkeesta on syttynyt tulipalo, jonka syttymispaikka on ollut keskellä huonetta vuoteen ja keittiönurkkauksen välisellä alueella ja joka on levinnyt lattialla olleiden lehtien ja muun palavan materiaalin välityksellä muualle huoneistoon. Tulipalon savu ja palokaasut ovat levinneet porraskäytävään sekä muihin asuntoihin. Tulipalon seurauksena on loukkaantunut kahdeksan henkilöä. Lisäksi teosta on aiheutunut taloudellista vahinkoa.

Julkisten tiedotusvälineiden kautta ja muutoinkin on laajalti tiedossa, että tupakointi yöaikaan vuoteessa väsyneenä ja erityisesti vielä päihtyneenä on vakavien, usein ihmisenhenkiäkin vaatineiden kerrostalohuoneistopalojen yksi yleisimpiä syitä. Tällainen tulipalo aiheuttaa vakavaa vaaraa paitsi kyseisessä asunnossa itse asuvalle myös talon muille asukkaille. Tulipalon mahdollisuuden **suuri todennäköisyys vallinneissa olosuhteissa on siten ollut H:n tiedossa.** [--]

H on ottanut vuoteessa tupakoidessaan vallinneissa olosuhteissa **tietoisien riskin vahingon aiheutumisesta** ja rikkonut yleistä huolellisuusvelvoitetta niin vakavalla tavalla, että kysymyksessä on **törkeä huolimattomuus.**¹⁶⁰

Turun hovioikeus 15.6.2017 R 16/1956¹⁶¹:

---

¹⁵⁸ Ks. esimerkkitapausten lisäksi myös Helsingin hovioikeus 17.10.2018 R 18/1680; Helsingin hovioikeus 24.2.2020 R 19/2029; Helsingin hovioikeus 4.12.2020 R 19/1560; Turun hovioikeus 16.5.2017 R 16/917; Vaasan hovioikeus 1.12.2021 R 21/666; VKL 63/12.

¹⁵⁹ Lihavoidut kohdat on lisätty tähän tutkielmaan, eli lihavoitua ei ole käytetty alkuperäisessä lähteessä. Lihavoinnin tarkoituksena on korostaa kohtia, joihin lukijan halutaan kiinnittävän huomiota.

¹⁶⁰ Tapaus ratkaistiin äänestämällä. Eri mieltä olevan jäsenen mukaan tulipaloa ei aiheutettu törkeästä huolimattomuudesta. Hänen mukaansa tupakointi ja alkoholin nauttiminen kotona ovat sellaisia tavanomaisia ja yleisiä toimintoja, joita varten vakuutus otetaan. Lisäksi hän perustelee kantaansa sillä, että humalatila ei itsessään ole osoitus törkeästä huolimattomuudesta, eikä hänen mukaansa H ole muutoinkaan menetellyt tavalla, joka osoittaisi hänen tietoisesti laiminlyöneen varotoimet tai suhtautuneen muutoin välinpitämättömästi tai piittaamattomasti toisten turvallisuuteen.

¹⁶¹ Edilex-toimitus 2017.

Vastaaja oli sytyttänyt 10 cm korkean pöytäkynttilän palamaan asuntonsa nurkkaan television päälle ilman erillistä alustaa. Kynttilässä oli sen palaessa ollut kiinni paperi/pahvi, jossa oli kerrottu kynttilään liittyvästä kampanjasta. Vastaaja oli poistunut asunnosta sammuttamatta kynttilää jättäen näin varmistumatta siitä, että kynttilä oli turvallisesti sammunut asunnosta poistuttaessa. Kynttilä oli näin jäänyt asuntoon yksin palamaan. [- -]

Yleisesti on tiedossa, ettei kynttilää saa jättää palamaan ilman valvontaa, kynttilä tulee asettaa palamattomalle alustalle ja että helposti syttyvät materiaalit, kuten paperi, tulee poistaa sen välittömästä läheisyydestä. Mikäli edellä kerrottuja varotoimenpiteitä ei noudateta, vaara tulipalon syttymisestä on suuri. [- -]

Hovioikeudella ei ole syytä epäillä Vastaajan kertomuksen luotettavuutta. Hän ei ollut alkujaan jättänyt kynttilää palamaan ilman valvontaa, koska hänen siirtyessään keittiöön huoneeseen oli jäänyt muita ihmisiä. Se, että hän oli myöhemmin asunnosta poistuessaan unohtanut käydä sammuttamassa kynttilän, osoittaa Vastaajassa huolimattomuutta, mutta pelkästään tätä unohtamista ei voida pitää törkeänä huolimattomuutena.

Sytyttäessään kynttilän, jossa oli ollut kiinni paperia tai pahvia, palamaan ja laittaessaan sen ilman palamatonta alustaa television päälle Vastaajan on **täytynyt ymmärtää, että mainituissa olosuhteissa vaara tulipalon syttymisestä on ilmeinen. Tulipalon vaarasta huolimatta hän on jättänyt kynttilän palamaan ilman valvontaa poistuessaan asunnostaan.** Mainituilla perusteilla ottaen huomioon vahinkoseuraamuksen vakavuus, vahingon aiheutumisen todennäköisyys ja varotoimenpiteiden toteuttamismahdollisuus Vastaajan menettely on ollut **törkeän huolimatonta.**

Hovioikeudet ovat antaneet törkeää huolimattomuutta perustellessaan painoarvoa sille, että vahingonaiheuttajat ovat ryhtyneet toimintaan, vaikka riski vahingon aiheutumisesta on kyseisissä olosuhteissa ollut yleisesti tiedossa esimerkiksi julkisten tiedotusvälineiden kautta taikka muuten yleisen elämäkokemuksen perusteella. Vahingon ennalta arvattavuutta on siis arvioitu objektiivisesti. Näissä tilanteissa törkeän huolimattomuuden täytyminen ei ole edellyttänyt, että vakuutusyhtiön olisi pitänyt näyttää toteen sitä, että juuri vahingon aiheuttanut henkilö oli tietoinen vahinkoriskistä esimerkiksi

aikaisempien kokemustensa perusteella. Oikeuskäytännössä on kuitenkin ollut myös tapauksia, joissa vahingonaiheuttajan subjektiiviselle tietämykselle on annettu painoarvoa tuottamuksen törkeysasteen arvioinnissa.

4.3 Erityinen tietoisuus vahinkoriskistä aikaisempien kokemusten perusteella

Korkein oikeus on ratkaissut kaksi palovahinkoa koskevaa tapausta, joissa vahingonaiheuttajan subjektiiviselle tietämykselle ja erityiskokemukselle on annettu painoarvoa siinä määrin, että se on johtanut törkeään huolimattomuuden kriteereiden täyttymiseen. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten korkein oikeus on perustellut ratkaisujaan.¹⁶²

KKO 1995:101:

Keittiössään munkkeja paistamassa ollut A oli lähtenyt polkupyörällä noin kahden kilometrin päähän kauppaan ostamaan lisää rasvaa. Rasvapata oli jäänyt liedon levyllä, jossa oli ollut sähkövirta päälle kytkettynä. Padassa olleen rasvan ylikuumentumisesta oli seurannut tulipalo ja rakennuksen tuhoutuminen. [--]

A oli useasti aiemminkin paistanut munkkeja ja tiesi, miten rasva käyttäytyi kuumetessaan. Lisäksi A:lla oli tiedossa samassa kiinteistössä aikaisemmin harjoitetun liiketoiminnan perusteella palavien nesteiden varastoinnissa ja käytössä tarvittava hyvä huolellisuus. Hänellä oli siis **tavanomaista paremmat tiedot helposti syttyvistä aineista.** [--] Lisäksi hovioikeus totesi, että samassa rakennuksessa A:n ja B:n taloudessa oli jo vuonna 1984 tuli levinnyt keittiön kaapistoihin sen vuoksi, että A:n munkin paistossa käyttämä rasvapata oli jäänyt liedelle ja B oli seuraavana päivänä unohtanut liedon levyn päälle. **Tämän tapauksen johdosta myös A tuli erityisen tietoiseksi rasvan käyttäytymisestä ja sen syttymisherkkyydestä.** [--]

---

¹⁶² Lihavoidut kohdat on lisätty tähän tutkielmaan, eli lihavoitua ei ole käytetty alkuperäisessä lähteessä. Lihavoimien tarkoituksena on korostaa kohtia, joihin lukijan halutaan kiinnittävän huomiota.

Jutussa ei ollut esitetty näyttöä siitä, että A olisi tietoisesti jättänyt rasvapadan liedelle levyn ollessa kytkettynä neloselle hänen lähtiessään kauppaan. Hovioikeus kuitenkin katsoi, että **A:n olisi rasvan syttymisherkkydestä mainituin tavoin erityisen tietoisena tullut ennen kauppaan lähtöään nimenomaisesti tarkistaa, ettei lieden levy ollut jäänyt päälle.** Tämän laiminlyödessään A menetteli törkeän huolimattomasti.¹⁶³

KKO 1995:125:

Vastaaja, joka oli 29-vuotias ja jonka älyllinen toimintataso synnynnäisestä kromosomihäiriöstä (downin oireyhtymä) johtuen vastasi 6 - 7-vuotiaan tasoa, oli pannut palavan savukkeen roskalaatikkoon. Roskat olivat syttyneet tuleen seurauksin, että myös vieressä ollut kioskirakennus oli palanut.

A on vajaata vuotta aikaisemmin asuntolassaan **sytyttänyt roskalaatikon tuleen.** Lisäksi hän on **uhkaillut roskalaatikkojen polttamisella kaupungilla.** Tästä voidaan päätellä hänen älyllisen suoritustasonsa vajavaisuudesta riippumatta **varsin hyvin ymmärtäneen sen palovaaran, mikä aiheutui sammuttamattoman savukkeen heittämisestä roskien sekaan.** Siten Korkein oikeus katsoo hänen aiheuttaneen tulipalon ja siitä seuranneet vahingot **törkeällä huolimattomuudella.**¹⁶⁴

Näissä tapauksissa painoarvoa on siis annettu vahingonaiheuttajan subjektiiviselle tietämykselle ja kokemuksille. Tapausten ratkaisut olisivat voineet olla erilaisia, mikäli vahingonaiheuttajalla ei aikaisempien kokemustensa perusteella olisi ollut erityistä tietoisuutta vahinkoriskistä, minkä vuoksi häneltä vaadittava huolellisuusstandardi nousi. Tämä ilmenee tapauksen KKO 1995:101 perusteluista, joissa useamman kerran mainitaan, että vahingonaiheuttajan unohdusta tarkistaa lieden päällä olo pidetään inhimillisenä erehdyksenä, mikä ei vielä itsessään riitä perusteeksi korvauksen alentamiselle. Tapauksessa törkeän huolimattomuuden kriteereiden katsottiin kuitenkin täyttyvän, koska

---

¹⁶³ Tapaus ratkaistiin äänestämällä. Vähemmistöön jääneiden oikeusneuvosten mukaan A:n toimintaa ei voida katsoa törkeän huolimattomaksi. Levyn jääminen päälle johtui nimittäin unohduksesta, joilta ei voi välttyä, vaikka olisi kuinka huolellinen hyvänsä. Heidän mukaansa huolimattomuutta ei pitäisi katsoa törkeäksi edes tällaisessa tilanteessa, jossa unohtamisen kohteena on jokin tärkeä seikka.

¹⁶⁴ Tapaus ratkaistiin äänestämällä. Vähemmistöön jääneiden oikeusneuvosten mukaan ottaen huomioon A:n kehitystason, hänen huolimattomuuttaan ei tulisi luokitella törkeäksi.

vahingonaiheuttajalta edellytettiin hänen tietämyksensä ja aikaisempien kokemustensa vuoksi tavallista korkeampaa huolehtimisvelvollisuutta.

Puolestaan tapauksessa KKO 1995:125 törkeän huolimattomuuden kriteereiden katsottiin täyttyvän, vaikka vahingonaiheuttajan älyllinen toimintataso vastasi 6–7-vuotiaan taso¹⁶⁵, koska hän oli aikaisemminkin syyllistynyt vastaavaan toimintaan ja saanut siitä moitteet. Tämän perusteella korkein oikeus päätyi katsomaan, että vahingonaiheuttaja ymmärsi tekonsa luonteen, minkä vuoksi hänen toimintansa voitiin katsoa olevan törkeän huolimattomana.¹⁶⁶ Hemmo¹⁶⁷ on kuitenkin kritisoinut tätä päätöstä ja pohtinut korkeimman oikeuden perusteluista huolimatta, onko 6–7-vuotiaan tasolla oleva henkilö edes aikaisempien kokemustensa perusteella kykeneväinen ymmärtämään teon seuraukset sekä niiden todellisen merkityksen siinä määrin, että hänen toimintaansa voitaisiin pitää törkeän huolimattomana.

4.4 Välinpitämätön suhtautuminen toisten henkilökohtaiseen turvallisuuteen

Tietoisien riskinoton ohella toinen törkeää huolimattomuutta puoltava seikka, joka esiintyi useimpien oikeustapausten perusteluissa, oli vahingonaiheuttajan välinpitämätön suhtautuminen toisten henkilökohtaiseen turvallisuuteen. Tarkastellaan esimerkkien¹⁶⁸ avulla, miten tämä voi konkreettisesti ilmetä.¹⁶⁹

Helsingin hovioikeus 24.2.2020 R 19/2029¹⁷⁰:

---

¹⁶⁵ Huomaa VakSL 36 §, jonka mukaan törkeään huolimattomuuteen ei saa vedota, jos vakuutettu oli vakuutustapahtuman aiheuttaessaan kahtatoista vuotta nuorempi.

¹⁶⁶ Juanto ja muut 2013, s. 108; Karhu 2017, s. 51.

¹⁶⁷ Hemmo 1996, s. 106–107.

¹⁶⁸ Ks. esimerkkitapausten lisäksi myös Helsingin hovioikeus 17.10.2018 R 18/1680; Helsingin hovioikeus 4.12.2020 R 19/1560; Kouvolan hovioikeus 28.3.2013 R 12/804.

¹⁶⁹ Lihavoidut kohdat on lisätty tähän tutkielmaan, eli lihavoitua ei ole käytetty alkuperäisessä lähteessä. Lihavoinnin tarkoituksena on korostaa kohtia, joihin lukijan halutaan kiinnittävän huomiota.

¹⁷⁰ Savolainen, Edilex-toimitus 2020.

A on aamuyöllä kotiin tultuaan laittanut märät kenkensä asuntonsa saunan kiukaalle kuumaan ja laittanut kiukaan päälle. Hän on mennyt lepäämään olohuoneen sohvalle, johon hän on hetken kuluttua nukahtanut. Kengät ovat syttyneet palamaan ja ne ovat sytyttäneet saunan ja asunnon rakenteita aiheuttaen asunnolle ja irtaimistolle suuret vahingot. Tulipalo on myös **vaarantanut paritalon asukkaiden turvallisuutta**. [--]

Hovioikeus katsoo käräjäoikeuden tavoin A:n ottaneen huomattavan riskin vahingon aiheutumisesta ja että hänen on tullut itsekin ymmärtää se. Näistä syistä A:n menettely osoittaa myös **välinpitämättömyyttä suhteessa sen mahdollisiin seurauksiin paitsi rakennukselle myös sen asukkaiden turvallisuudelle**.

Turun hovioikeus 16.5.2017 R 16/917¹⁷¹:

Nainen oli tupakoinut yöaikaan voimakkaasti päihtyneenä kerrostaloasuntonsa sängyssä ja juonut erittäin herkästi syttyvää spriitä, jota hän oli sekoittanut maitoon ja kaakaoon. Tässä tilanteessa spriitippoja oli pudonnut lattialle ja lisäksi hän oli säilyttänyt pulloa sänkyssä vieressä lattialla. Tulipalon seurauksena kerrostalon 36:sta huoneistosta 21:tä oli jouduttu korjaamaan ja yhdeksän henkilöä oli loukkaantunut lievästi. Korjauskustannukset olivat noin 500 000 euroa. [--]

Palosta oli aiheutunut **todellinen hengenvaara talossa olleille asukkaille**. Tästä kertoi palomestari todeten, että **jos asukkaat olisivat lähteneet porraskäytävään, he olisivat todennäköisesti kuolleet**. Vuoteessa tupakoinnin vaarallisuutta arvioitaessa oli otettava huomioon myös **tulipalon öinen ajankohta, jolloin talon asukkaat olivat olleet todennäköisemmin kodeissaan nukkumassa ja täten heidän pelastautumisensa oli ollut vaikeaa**. [--]

Arvioitaessa sitä, onko Vastaajan menettelyä pidettävä kokonaisuutena arvostellen törkeänä, on otettava huomioon hänen moitittavan menettelynsä lisäksi **talon muille asukkaille aiheutunut konkreettinen hengenvaara öisenä ajankohtana** ja teosta aiheutunut, pääosin riidaton lähes 500.000 euron vahingon määrä. Arvioitaessa yksittäistapauksessa, onko teko kohdistunut suureen ihmismäärään, merkitystä on annettava vaaravyöhykkeellä

---

¹⁷¹ Surakka, Edilex-toimitus 2017.

olleiden henkilöiden lukumäärän lisäksi sille, miten konkreettisesti, välittömästi ja vakavasti vaara vaaravyöhykkeellä olleiden ihmisten henkeen ja terveyteen kohdistuu (KKO 2014:11). Todistajien *** kertomuksilla on näytetty, että **Vastaaja oli teollaan saattanut suuren ihmisjoukon välittömään hengenvaaraan. Mikäli osa asukkaista olisi yrittänyt poistua asunnosta rappukäytävän kautta, he olisivat todennäköisesti menehtyneet paikakaasuihin.** Näillä ja muutoin käräjäoikeuden lausumilla perusteilla Vastaajan menettelyä on myös kokonaisuutena arvostellen pidettävä **törkeänä** ja hän on siten syyllistynyt törkeään yleisvaaran tuottamiseen.

Huolimattomuuden törkeysarvioinnissa on siis annettu painoarvoa sille, että vahingonaiheuttaja on ryhtynyt vahingon aiheuttaneeseen toimintaan ollessaan tietoinen siitä, että toiminta vaarantaa muiden henkilöiden turvallisuutta tai jopa henkeä. Arvioinnissa on kiinnitetty tämän lisäksi huomiota myös vaaraan joutuneiden henkilöiden lukumäärään sekä siihen, miten konkreettisesti, välittömästi ja vakavasta henkeen tai terveyteen kohdistuvasta vaarasta on ollut kyse. Käytännössä moitittavuutta on lisännyt esimerkiksi se, että vahinko on aiheutettu yöaikaan, jolloin vaaraan joutuneet talon asukkaat ovat todennäköisesti olleet nukkumassa, minkä vuoksi heidän pelastautumismahdollisuuksensa ovat heikentyneet.

4.5 Vakavat vahinkoseuraamukset

Huolimattomuuden törkeysasteen arvioinnissa on otettu huomioon myös vahinkoseuraamusten vakavuus. Tämä on ilmennyt käytännössä niin, että mitä vakavamman vahingon menettely on aiheuttanut, sitä todennäköisemmin vahingonaiheuttajan toiminta on katsottu törkeän huolimattomaksi. Tarkastellaan esimerkin¹⁷² avulla, miten tätä on hovioikeudessa perusteltu.¹⁷³

---

¹⁷² Ks. esimerkkitapauksen lisäksi myös Helsingin hovioikeus 24.2.2020 R 19/2029; Turun hovioikeus 15.6.2017 R 16/1956; Turun hovioikeus 16.5.2017 R 16/917.

¹⁷³ Lihavoidut kohdat on lisätty tähän tutkielmaan, eli lihavoidut ei ole käytetty alkuperäisessä lähteessä. Lihavoidut tarkoituksena on korostaa kohtia, joihin lukijan halutaan kiinnittävän huomiota.

Vaasan hovioikeus 1.12.2021 R 21/666¹⁷⁴:

Vastaaja on hovioikeudessa kertonut, että hän oli ollut tapahtumaa edeltäneenä iltana työpaikkansa niin sanotuilla tyky-päivillä. Hän oli nauttinut illan aikana runsaasti alkoholia ja tullut kotiinsa taksilla. Hän ei ole muistanut hovioikeudessa paljonkaan kotiin saapumisestaan, mihin syynä on ollut hänen tekoaikainen päihtymyksensä. Vastaaja oli muistamansa mukaan kotiinsa tultuaan touhunnut jotakin keittiössä ja mennyt sitten yläkertaan nukkumaan. Vastaaja oli herännyt siihen, kun hänen naapurinsa oli hakannut alakerran ovea. Seuraavat muistikuvat Vastaajalla ovat asunnon pihalta. Vastaaja on kertonut, että hän ei ollut säilyttänyt hellan päällä mitään, mutta hän oli säilyttänyt hellan viereisellä tasolla mainoslehtisiä ja tuikkuja liesituulettimen päällä olleessa maustehyllyssä. [--] Hovioikeus katsoo käräjäoikeuden tavoin (s. 5), että tulipalo on syttynyt Vastaajan menettelyn seurauksena. Riidatonta edellä todetusti on, että Vastaaja oli jättänyt hellan päälle. [--]

Yleisesti on tiedossa, ettei hellalevyjä saa jättää päälle täysin ilman valvontaa ja että helposti syttyvät materiaalit, kuten paperi, tulee poistaa hellan välittömästä läheisyydestä. Mikäli mainittuja varotoimenpiteitä ei noudateta, vaara tulipalon syttymisestä on suuri. Asunnossa syttynyt tulipalo aiheuttaa **yleensä mittavia omaisuus- ja mahdollisesti myös henkilövahinkoja, joten vahinkoseuraamuksen luonne on erittäin vakava.** [--] Mainituilla perusteilla ottaen huomioon **vahinkoseurauksen vakavuus**, vahingon aiheutumisen todennäköisyys ja varotoimenpiteiden toteuttamismahdollisuus Vastaajan menettely on ollut **törkeän huolimattonta.**

Hovioikeuden perustelujen mukaan asunnoissa syttyvissä tulipaloissa vahinkoseuraamus on aina luonteeltaan erittäin vakava, koska tulipalot aiheuttavat yleensä mittavia omaisuusvahinkoja sekä mahdollisesti myös henkilövahinkoja. Käytännössä tämä törkeää huolimattomuutta puoltava seikka täyttyy siis ainakin omaisuusvahingon osalta kaikissa palovahingoissa, joissa huolimattomuuden törkeysastetta arvioidaan. Toki vahinkoseuraamusten vakavuudessa on tapausten välillä eroja niin omaisuusvahinkojen kuin etenkin henkilövahinkojen osalta. Esimerkiksi tilanteessa, jossa tulipalo syttyy isossa

---

¹⁷⁴ Surakka, Edilex-toimitus 2021.

kerrostalossa, jossa on kymmeniä ihmisiä, voidaan vahinkoseuraamuksen katsoa olevan vakavampi kuin tilanteessa, jossa tulipalo syttyy pienessä tyhjässä omakotitalossa.

4.6 Mahdollisuus toteuttaa varotoimenpiteitä ja toimia huolellisesti

Huolimattomuuden törkeysasteen arvioinnissa on otettu huomioon myös se, olisiko vahingonaiheuttajalla ollut mahdollisuus toteuttaa varotoimenpiteitä ja toimia huolellisesti. Jos mahdollisuus on olemassa, eikä sitä hyödynnetä, lisää tämä moitittavuuden astetta. Tarkastellaan esimerkkien¹⁷⁵ avulla, miten tämä on käytännössä ilmennyt.¹⁷⁶

Helsingin hovioikeus 17.10.2018 R 18/1680¹⁷⁷:

Syytteen mukaan vastaaja oli tupakoinut ja sallinut vieraansa tupakoinnin olohuoneessaan vaikka olosuhteet olivat olleet sellaiset, ettei tupakointi ollut ollut turvallista. Tupakoinnin seurauksena asuntoon oli syttynyt tulipalo, joka oli edennyt palamisvaiheeseen ja palanut liekillä. Tila, jossa vastaaja ja hänen vieraansa olivat polttaneet oli ollut huomattavan sotkuinen ja siinä oli ollut runsaasti palavaa ainesta erityisesti lattialla. Lisäksi vastaaja ja hänen vieraansa olivat olleet päihtyneinä. [--]

Huomioon ottaen, että Vastaajan huoneiston lattiat ovat olleet käytännössä vuoratut lehdillä, on ollut hyvin todennäköistä, jopa lähes varmaa, että siihen pudotettu palava tupakka sytyttää materiaalin palamaan. Käräjäoikeus katsoo, että **Vastaajalla olisi ollut mahdollisuus estää tulipalon syttyminen**. Vastaaja on sen sijaan kertomansa mukaisesti vallinneissa olosuhteissa polttanut tupakkaa huoneistossa, sallinut ystävänsäkin polttaa ja kun ystävä on pudottanut tupakantumpin lattialle, Vastaaja on jopa lähtenyt asunnosta ensin pois kokonaan ja sinne palattuaan mennyt toiseen huoneeseen ja nukahtanut. [--]

Tulipalo on syttynyt huolimattomasta tupakan käytöstä. Vastaajalla on ollut **kyky ja tilaisuus toimia asunnossaan toisin ja mahdollisuus estää tupakasta syttynyt tulipalo**.

---

¹⁷⁵ Ks. esimerkkitapausten lisäksi myös Vaasan hovioikeus 1.12.2021 R 21/666.

¹⁷⁶ Lihavoidut kohdat on lisätty tähän tutkielmaan, eli lihavoidut ei ole käytetty alkuperäisessä lähteessä. Lihavoinnin tarkoituksena on korostaa kohtia, joihin lukijan halutaan kiinnittävän huomiota.

¹⁷⁷ Surakka, Edilex-toimitus 2018.

Hänen välinpitämätön suhtautumisensa on johtanut tulipalon syttymiseen. [--] Vastaaja olisi huolellisesti toimimalla voinut välttää vahinkojen syntymisen. Hän on kuitenkin valinneissa olosuhteissa ottanut tietoisesti riskin vahingon aiheutumisesta ja rikkonut yleistä huolellisuusvelvoitetta niin vakavalla tavalla, että kysymyksessä on **törkeä huolimattomuus**.

Kouvolan hovioikeus 28.3.2013 R 12/804¹⁷⁸:

Tupakoinnin aiheuttamaa **tulipaloriskiä on mahdollista pienentää varsin yksinkertaisin toimenpitein huolehtimalla savukkeen asiallisesta sammuttamisesta ja tupakoimalla ainoastaan tarkoitukseen sopivissa paikoissa**. H:lla olisi siten ollut mahdollisuus välttää **vahinkoseuraamus toimimalla huolellisesti**. H on ottanut vuoteessa tupakoidessaan valinneissa olosuhteissa tietoisesti riskin vahingon aiheutumisesta ja rikkonut yleistä huolellisuusvelvoitetta niin vakavalla tavalla, että kysymyksessä on **törkeä huolimattomuus**.

Turun hovioikeus 15.6.2017 R 16/1956¹⁷⁹:

Yleisesti on tiedossa, ettei **kynttilää saa jättää palamaan ilman valvontaa, kynttilä tulee asettaa palamattomalle alustalle ja että helposti syttyvät materiaalit, kuten paperi, tulee poistaa sen välittömästä läheisyydestä**. Mikäli edellä kerrottuja **varotoimenpiteitä ei noudateta**, vaara tulipalon syttymisestä on suuri. [--] Mainituilla perusteilla ottaen huomioon vahinkoseuraamuksen vakavuus, vahingon aiheutumisen todennäköisyys ja **varotoimenpiteiden toteuttamismahdollisuus** Vastaajan menettely on ollut **törkeän huolimattontaa**.

Hovioikeudet ovat perusteluissaan painottaneet sitä, että vahingon aiheuttajilla oli mahdollisuus välttää vahingon aiheutuminen noudattamalla tavanomaista huolellisuusvelvoitetta ja toteuttamalla varotoimenpiteitä. Varotoimenpiteillä ei tarkoiteta vakuutusyhtiöiden määrittelemiä suojeluohjeita, vaan yleisesti tiedossa olevia toimintatapoja ja menettelyohjeita, joita kaikkien tulee noudattaa tulipalon välttämiseksi. Mikäli vahingonaiheuttaja laiminlyö varotoimenpiteiden toteuttamisen tai mahdollisuutensa estää

---

¹⁷⁸ Tapausta on kuvailtu tarkemmin luvussa 4.1.1 Tietoinen riski vahingon aiheutumisesta.

¹⁷⁹ Edilex-toimitus 2017. Tapausta on kuvailtu tarkemmin luvussa 4.1.1. Tietoinen riski vahingon aiheutumisesta.

tulipalon syttyminen toimimalla toisin, katsotaan hänen menettelynsä todennäköisemmin täyttävän törkeän huolimattomuuden kriteerit.

5 Huolimattomuuden törkeysastetta lieventävät seikat

5.1 Tapauksista yleisesti

Tuomioistuin- ja lautakuntaratkaisuisissa on myös palovahinkoja koskevia ennakkopäätöksiä ja ratkaisusuosituksia, joissa vahingonaiheuttajan toimintaa ei ole katsottu törkeän huolimattomaksi, vaikka vakuutusyhtiö on korvauspäätöksessään vedonnut siihen. Näissä tapauksissa, joissa törkeän huolimattomuuden kriteereiden ei ole katsottu täyttyvän, huomiota on kiinnitetty seuraaviin seikkoihin: vakuutettu ei ole ottanut tietoista riskiä tai osoittanut suhtautuvansa välinpitämättömästi tai piittaamattomasti vahingon seurauksiin tai toisten turvallisuuteen¹⁸⁰, vakuutettu on ryhtynyt palon havaittuaan jälkitoimiin, jolla hän on pyrkinyt rajoittamaan vahinkoa¹⁸¹, vahinko on johtunut inhimillisestä huolimattomuudesta tai unohduksesta¹⁸², vakuutettu on pyrkinyt toimimaan huolellisesti¹⁸³, vakuutetun toiminta on ollut yleisten toimintatapojen mukaista ja palon aiheuttanutta esinettä on käytetty normaalin käyttötarkoituksensa mukaisesti¹⁸⁴, taikka vakuutettu on ollut vahinkohetkellä nuori ja kokematon¹⁸⁵. Tuomioistuimet ja Vakuutuslautakunta ovat siis antaneet näillä tekijöille painoarvoa perustellessaan kantaansa, joka on ollut vakuutusyhtiön kanssa eriävä.

5.2 Ei tietoista riskinottoa tai välinpitämättömyyttä ja piittaamatonta suhtautumista

Suurimmassa osassa tapauksista, joissa törkeän huolimattomuuden kriteereiden ei katsottu täyttyvän, annettiin painoarvoa sille, että vahingonaiheuttaja ei ollut ottanut

---

¹⁸⁰ Helsingin hovioikeus 17.1.2020 R 19/273; Rovaniemen hovioikeus 4.11.2015 R 14/111; Turun hovioikeus 7.4.2020 R 19/814; FINE-000161; FINE-001031; FINE-030430; VKL 435/05; VKL 54/14; VKL 355/15; VKL 547/04; VKL 661/13.

¹⁸¹ Turun hovioikeus 7.4.2020 R 19/814; FINE-000161; VKL 547/04.

¹⁸² Rovaniemen hovioikeus 4.11.2015 R 14/111; FINE-030430.

¹⁸³ Rovaniemen hovioikeus 4.11.2015 R 14/111.

¹⁸⁴ VKL 435/05; VKL 471/13; VKL 54/14; VKL 661/13.

¹⁸⁵ FINE-000161; VKL 135/16; VKL 355/15; VKL 547/04.

tietoista riskiä tai osoittanut suhtautuvansa välinpitämättömästi tai piittaamattomasti vahingon seurauksiin tai toisten turvallisuuteen. Koska törkeä huolimattomuus määritellään useissa lähteissä toiminnaksi, jossa nämä seikat täyttyvät, on loogista, että mikäli niiden ei katsota täyttyvän, ei myöskään toiminnan katsota olevan törkeän huolimattomaa. Tarkastellaan esimerkkien¹⁸⁶ avulla, miten tämä on käytännössä ilmennyt.¹⁸⁷

Helsingin hovioikeus 17.1.2020 R 19/273¹⁸⁸:

A oli päihtyneenä jättänyt tuikkukynttilän palamaan valvomatta asunnon kylpyhuoneessa olleen pesukoneen päälle. Kynttilä oli ollut puuvillaisen liinan päällä ja lähellä oli ollut herkästi syttyvää sekä hyvin palavaa materiaalia. Kynttilä oli ollut ilman valvontaa noin puolen tunnin ajan. [--]

Hovioikeus katsoo käräjäoikeuden tavoin, että A:n menettelyssä on sekä törkeän huolimattomuuden puolesta että sitä vastaan puhuvia seikkoja. Palavaan kynttilään ja erityisesti lämpökynttilöihin liittyvät tulipalon vaarat ovat yleisesti tiedossa. A oli sijoittanut kynttilän kangasliinan päälle ilman palamatonta alustaa ja lisäksi lähelle helposti syttyviä materiaaleja. Lisäksi A on poistunut kylpyhuoneesta jättäen edellä todetuin tavoin sijoitetun palavan kynttilän noin puoleksi tunniksi vartioimatta. Nämä seikat viittaavat A:n välinpitämättömään suhtautumiseen menettelynsä seurauksista.

Toisaalta on otettava huomioon, että **A oli sytyttänyt kynttilän kylpyhuoneessa valonlähteeksi vaihtaessaan loisteputkea kylpyhuoneen valaisimeen.** Saatuaan puhelun hän oli siirtynyt kylpyhuoneesta parvekkeelle puhumaan ja tupakoimaan, jolloin **kynttilä oli jäänyt ilman valvontaa noin puoleksi tunniksi.** Vaikka kynttilän jättäminen vartioimatta siirtymällä sen läheisyydestä eri huoneeseen tai parvekkeelle on huolimattomaa, se **ei kuitenkaan osoita samanlaista välinpitämättömyyttä tai piittaamattomuutta kuin poistuminen asunnosta kokonaan.** Olosuhteet kokonaisuutena huomioon ottaen hovioikeus

---

¹⁸⁶ Ks. esimerkkitapausten lisäksi myös Rovaniemen hovioikeus 4.11.2015 R 14/111; Turun hovioikeus 7.4.2020 R 19/814; FINE-000161; FINE-030430; VKL 355/15; VKL 435/05; VKL 54/14; VKL 547/04; VKL 661/13.

¹⁸⁷ Lihavoidut kohdat on lisätty tähän tutkielmaan, eli lihavoitua ei ole käytetty alkuperäisessä lähteessä. Lihavoimien tarkoituksena on korostaa kohtia, joihin lukijan halutaan kiinnittävän huomiota.

¹⁸⁸ Surakka, Edilex-toimitus 2020a.

katsoo käräjäoikeuden tavoin, että A:n menettelyä **ei ole pidettävä törkeän huolimattomana**.

FINE-001031 :

C oli mennyt hallitsemansa huoneiston vaatehuoneeseen hakemaan muovista koriste-kuusta. Poliisille esitutkinnassa antamansa kertomuksen mukaan C oli käyttänyt tupakan-sytyttimen liekkiä valonlähteenä käydessään läpi vaatehuoneen muovikasseja. C oli ha-vahtunut siihen, että jokin oli syttynyt tuleen huoneessa. [--]

Lautakunta toteaa, että C:n toiminta on sinänsä ollut huolimatonta. Sytyttimen käyttämi-nen valonlähteenä vaatehuoneessa on aiheuttanut vahingonvaaran, joka C:n on tullut tie-dostaa. C:n huolimattomaan toimintaan on voinut myös vaikuttaa hänen päihtymysti-lansa. Nämä seikat puhuvat C:n toiminnan moitittavuuden puolesta. Toisaalta **sytyttimen käyttö pimeissä sisätiloissa valonlähteenä ei liene kovin poikkeuksellista eikä siitä vält-tämättä aiheudu vahingonvaaraa**. Päihtymystila ei myöskään yksin tee huolimattomu-desta törkeää. **Tulipalo on myös tapahtunut C:n kotona ja hän on soittanut palon huo-mattuaan hätäkeskukseen**, mikä osoittaa, että hän **ei ole ollut välinpitämätön toimin-tansa seurauksista**. [--] C:n voidaan siten katsoa aiheuttaneen vahingon **tavallisella huo-limattomuudella**.

Näissä tapauksissa vahinkojen aiheuttajien toiminta ei ole täyttänyt törkeän huolimatto-muuden kriteereitä, vaikka toiminnassa on ollut moitittavia piirteitä. Vakuutuslautakun-nan ratkaisusuosituksessa tietoista riskinottoa ja välinpitämätöntä suhtautumista vas-taan on puhunut ne seikat, että vahinkoon johtanut toiminta on ollut melko tavan-omaista ja yleistä toimintaa, sekä tulipalo on sattunut vakuutetun kotona ja hän on pyr-kinyt rajoittamaan vahinkoa soittamalla hätäkeskukseen palon havaittuaan. Näillä perus-teilla vahingonaiheuttajan toiminnan on katsottu olevan tavallisen huolimatonta, sillä toiminta ei ole osoittanut törkeän huolimattomuuden täyttymisen edellyttämää piittaa-matonta ja välinpitämätöntä suhtautumista vahinkoriskiin.

Puolestaan Helsingin hovioikeuden antamassa ratkaisussa huolimattomuuden törkeys-astetta on laskenut se, että kynttilää on käytetty valonlähteenä ja se on jätetty

valvomatta vain noin puoleksi tunniksi, kun vahingonaiheuttaja on siirtynyt parvekkeelle puhumaan puhelimesta. Vahingonaiheuttaja ei siis ole laiminlyönyt kynttilän valvontaa tarkoituksellisesti, eikä hän ole ottanut tapauksessa tietoista vahinkoriskiä. Tällaisen menettelyn on katsottu olevan huolimaton, mutta ei kuitenkaan törkeän huolimaton.

Aikaisemmin luvussa 4.1.1 käsiteltiin Turun hovioikeuden antamaa ratkaisua, jossa kynttilän jättäminen asuntoon palamaan täytti törkeän huolimattomuuden kriteerit. Molemissa näissä tapauksissa on yhteistä se, että kynttilät on jätetty valvomatta, kynttilöiden lähellä on ollut herkästi syttyvää materiaalia ja kynttilöiden alla ei ole käytetty palamattomia alustaa. Turun hovioikeuden antamassa ratkaisussa törkeysaste on kuitenkin nousut korkeammalle kuin tässä Helsingin hovioikeuden ratkaisussa, koska siinä tapauksessa kynttilä oli jätetty palamaan ilman valvontaa asunnosta poistuttaessa ja palavassa kynttilässä oli ollut kiinni paperia tai pahvia. Nämä seikat selittävät sen, miksi näin samankaltaisissa tapauksissa on päädytty törkeän huolimattomuuden arvioinnissa eri lopputuloksiin.

5.3 Jälkitoimet vahingon rajoittamiseksi

Törkeää huolimattomuutta vastaan puhuvana seikkana on käytännössä pidetty myös sitä, että vahingonaiheuttaja on vahingon havaittuaan ryhtynyt toimiin, joilla hän on pyrkinyt rajoittamaan vahingon seurauksia. Tarkastellaan tätä esimerkkien¹⁸⁹ avulla tarkemmin.¹⁹⁰

Turun hovioikeus 7.4.2020 R 19/814¹⁹¹:

Vastaaja on yrittänyt sytyttää savuketta sängyssä ja jättänyt sytyttimen ja syttymättömäksi luulemansa savukkeen sängylle tai lautaselle ja poistunut lyhyeksi ajaksi huoneesta.

---

¹⁸⁹ Ks. esimerkkitapausten lisäksi myös VKL 547/04.

¹⁹⁰ Lihavoidut kohdat on lisätty tähän tutkielmaan, eli lihavoidut ei ole käytetty alkuperäisessä lähteessä. Lihavoidun tarkoituksena on korostaa kohtia, joihin lukijan halutaan kiinnittävän huomiota.

¹⁹¹ Surakka, Edilex-toimitus 2020b.

Palatessaan hän on havainnut sängyn olevan tulella, **yrittänyt sammuttaa paloa siinä onnistumatta ja poistunut asunnosta hälyttämään apua.** [--]

Menettelemällä siten, että Vastaja ei ole huolellisesti varmistunut siitä, että savuke ei olekaan syttynyt, ja että hän on jättänyt sen paikkaan, josta se on tavalla tai toisella päässyt kosketuksiin vuodevaatteiden kanssa, hän on toiminut huolimattomasti ja syylistynyt tällä tuottamuksellisella toiminnallaan aiemmin lausutuun tavoin yleisvaaran tuottamukseen.

Palon tarkka syttymissyy on kuitenkin jäänyt epäselväksi, ja mikään asiassa ilmennyt seikka ei osoita, että Vastajan edellä kuvattu käyttäytyminen osoittaisi hänen tahallaan tai lähellä tahallisuutta olevalla tuottamuksella sytyttäneen asuntonsa tuleen tai suhtautuneen sellaiseen vaihtoehtoon törkeän tuottamuksellisesti. **Jälkitoimet, joihin hän on palon havaittuaan ryhtynyt, eivät myöskään puolla tuollaista arviota.** Edellä mainituin perustein Vastaja **ei ole** rikkonut yleistä huolellisuusvelvoitetta niin vakavalla tavalla, että kysymyksessä olisi **törkeä huolimattomuus.**

FINE-000161:

Vakuutettu 13-vuotias C oli 11- ja 13-vuotiaiden kavereidensa kanssa leikkinyt sytyttämällä ladossa, jossa oli säilytetty muun muassa olkipaaleja, kuituhamppua ja puutavaraa. Käsissä tuleen sytytetty heinätukko oli tippunut heinäkasaan, joka oli syttynyt heti tuleen. Pojat olivat **yrittäneet sammuttaa liekkejä turhaan, jonka jälkeen he olivat yrittäneet hakea lähitaloista apua. Kun tämäkään ei ollut onnistunut, niin C oli soittanut isälleen, joka oli soittanut hätäkeskukseen.** [--]

Käytettävissä olevan selvityksen perusteella palavan korren tipahtaminen heiniin on tapahtunut kuitenkin vahingossa ilman, että tulipaloa on tarkoitettu saada aikaan. Tulipalo on myös syttynyt ladossa, jossa C on itse ollut sisällä, joten tulipalo on aiheuttanut vaaraa myös hänelle itselleen. Tämä viittaa siihen, että C ei ole suhtautunut välinpitämättömästi toimintansa seurauksiin. **C:n toiminnan moitittavuutta lieventää myös se, että hän oli yrittänyt sammuttaa liekkejä, yrittänyt saada lähitaloista apua ja soittanut C:n isälle.** Kokonaisuutena arvioiden C:n toimintaa **ei voida** etenkin hänen ikänsä huomioon ottaen pitää niin moitittavana, että hänen **huolimattomuutensa aste olisi ollut törkeää.**

Tapauksissa on annettu painoarvoa sille, että vahingonaiheuttaja on yrittänyt sammuttaa tulipalon ja hälyttänyt apua paikalle. Näiden vahingon jälkeisten toimien on katsottu osoittavan, että vahinkoa ei ole aiheutettu tahallaan tai lähes tahallisella tuottamuksella, eikä vahinkoon ole suhtauduttu välinpitämättömästi. Vahinkoa rajoittaviin jälkitoimiin ryhtymisen voidaan siis katsoa lieventävän vahingonaiheuttajan toiminnan moitittavuutta sekä laskevan hänen huolimattomuutensa törkeysastetta.

5.4 Inhimillinen huolimattomuus tai unohdus

Huolimattomuuden törkeysastetta laskevana seikkana on käytännössä pidetty myös sitä, että vahinko on johtunut inhimillisestä huolimattomuudesta tai unohduksesta. Tarkastellaan esimerkin¹⁹² avulla, mitä tämä voi konkreettisesti tarkoittaa.¹⁹³

FINE-030430:

Nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa palovahinko on aiheutunut siitä, että saunaan jätetyt petauspatja ja päiväpeite ovat syttyneet palamaan sen jälkeen, kun saunan kiuas oli laitettu päälle. B oli vienyt petauspatjan ja päiväpeitteen saunaan aamulla noin kello 10. Hän oli laittanut saunan päälle iltapäivällä noin kello 15.45, jolloin hänen lapsensa oli alkanut itkää ja hän oli lähtenyt katsomaan, mikä lapsella oli hätänä. B oli sulkenut pesuhuoneen oven perässään. B oli palannut 20–30 minuutin jälkeen pesuhuoneeseen, joka oli täyttynyt savusta, jolloin hän oli välittömästi poistunut asunnosta lapsensa kanssa. [--]

B:n mukaan petauspatja ja päiväpeitto olivat olleet kuivumassa lauteilla ja osin suojakaitteen vieressä tai päällä, joten ne eivät ole olleet suoraan kiukaan päällä. B:n tarkoituksena ei ollut jättää materiaaleja kuumenevaan saunaan kuivumaan, vaan tarkoituksena oli poistaa petauspatja ja päiväpeite saunasta. B oli kuitenkin **unohtanut petauspatjan ja päiväpeiton saunaan lähtiessään katsomaan itkevää lastaan.**

---

¹⁹² Ks. esimerkkitapauksen lisäksi myös Rovaniemen hovioikeus 4.11.2015 R 14/111.

¹⁹³ Lihavoidut kohdat on lisätty tähän tutkielmaan, eli lihavoidut ei ole käytetty alkuperäisessä lähteessä. Lihavoinnin tarkoituksena on korostaa kohtia, joihin lukijan halutaan kiinnittävän huomiota.

Lautakunta toteaa, että B:n toiminta on sinänsä ollut huolimaton. Herkästi palavien materiaalien jättäminen saunaan sen jälkeen, kun saunan kiuas on laitettu päälle, on aiheuttanut sellaisen vahingonvaaran, joka B:n on tullut tiedostaa. Aiheutunut vahinko on ollut vakava ja se olisi voinut johtaa vielä vakavampaan seuraukseen. Vahingon syntymisen todennäköisyys on myös ollut suuri. Helposti syttyvän materiaalin pitäminen lämpiävän kiukaan päällä tai läheisyydessä on erittäin riskialtista, mikä on selvää jo yleisen elämänkokemuksen perusteella. Lisäksi B:llä olisi ollut toisin toimimisen mahdollisuus, ja hän olisi voinut joko laittaa kiukaan pois päältä tai poistaa petauspatjan ja päiväpeitteen saunasta ennen, kun hän lähti katsomaan itkevää lastaan. Nämä seikat puhuvat B:n toiminnan moitittavuuden puolesta.

Vakuutuslautakunta pitää kuitenkin uskottavana B:n kertomusta siitä, että hänen **tarkoituksenaan ei ollut jättää petauspatjaa ja päiväpeittoa saunaan kuivumaan laittaessaan saunan päälle, vaan hän oli lapsen itkiessä lähtenyt kiireessä katsomaan lastaan tarkoituksenaan tulla takaisin**. B:n kertomusta tukee tältä osin se, että petauspatja ja päiväpeitto oli viety saunaan jo aamupäivän aikana, eikä sauna ollut laitettu tuolloin päälle. Se, **ettei B ollut muistanut välittömästi palata takaisin saunaan, ei sellaisenaan osoita teossa törkeää huolimattomuutta**. Vaikka unohtamisen kohteena onkin ollut tärkeä seikka, ei arvioinnissa voida katsoa, että **pelkästään se osoittaisi vahingon aiheutumiseen suhtautumisessa törkeäksi katsottavaa huolimattomuutta**. [--]

Törkeän huolimattomuuden tulee olla lähellä tahallisuutta. Arvioitaessa B:n toimintaa kokonaisuutena B:n toimintaa ei voida pitää niin moitittavana, että se lähentelisi tahallisuutta. Näin ollen Vakuutuslautakunta katsoo, **ettei B ole toiminut asiassa törkeän huolimattomasti** jättäessään petauspatjan ja päiväpeitteen saunaan, laittaessa saunan päälle ja aiheuttaessaan palovahingon.

Vakuutuslautakunnan ratkaisusuosituksessa on kiinnitetty huomiota siihen, että tulipalon syttyminen oli seuraus sellaisesta tapahtumankulusta, johon vahingonaiheuttaja ei ollut tarkoituksella hakeutunut. Hänen tarkoituksenaan oli nimittäin poistaa petauspatja ja päiväpeite saunasta kiukaan käynnistyksen jälkeen, mutta vauvan itku oli keskeyttänyt tämän suunnitelman. Se, että hän ei muistanut välittömästi palata takaisin saunaan

poistamaan tekstiilejä lauteilta, johtui inhimillisestä unohduksesta, mikä ei yksistään riitä osoittamaan teossa törkeää huolimattomuutta. Perusteluista voi kuitenkin päätellä, että mikäli petauspatja ja päiväpeite olisi laitettu kuumaan saunaan tarkoituksella kuivumaan, ratkaisussa olisi todennäköisesti päädytty toisenlaiseen lopputulokseen.

5.5 Pyrkimys toimia huolellisesti

Törkeää huolimattomuutta vastaan puhuvana seikkana on pidetty myös sitä, että vahinko on aiheutunut, vaikka vahingonaiheuttaja on pyrkinyt toimimaan huolellisesti. Tarkastellaan esimerkin avulla, miten tämä on käytännössä ilmennyt.¹⁹⁴

Rovaniemen hovioikeus 4.11.2015 R 14/1111:

P oli sähkökatkon vuoksi noin kello 16 sytyttänyt palamaan useita alumiinikuorisia kynttilöitä ilman palamatonta eristävää alustaa. P oli ennen poistumistaan asunnosta noin kello 17 **sammuttanut kynttilät, mutta yksi kynttilä oli jäänyt palamaan stereoiden päälle.** Kynttilän kuumuus oli sytyttänyt stereot ja asunto oli tämän seurauksena nokeentunut pahasti.

Hovioikeus katsoi, että kynttilöitä poltettaessa oli olemassa vakavan vahingon vaara, joka edellytti huolellisuutta kynttilöitä käytettäessä. P oli asunnosta **poistuessaan pyrkinyt toimimaan huolellisesti ja sammuttanut kynttilät.** Se, että **yksi kynttilä oli jäänyt sammuttamatta, oli ollut huolimatonta menettelyä.** P ei ollut kuitenkaan ottanut tietoista riskiä tai muutoinkaan menetellyt tavalla, joka olisi osoittanut hänen suhtautuneen välinpitämättömästi tai piittaamattomasti seurauksiin tai toisten turvallisuuteen. Näillä perusteilla hovioikeus katsoi, että P **ei ollut aiheuttanut tulipaloa törkeästä huolimattomuudesta.**

---

¹⁹⁴ Lihavoidut kohdat on lisätty tähän tutkielmaan, eli lihavoidut ei ole käytetty alkuperäisessä lähteessä. Lihavoinnin tarkoituksena on korostaa kohtia, joihin lukijan halutaan kiinnittävän huomiota.

Tässä tapauksessa huolimattomuuden törkeysastetta on laskenut se, että vahingonaiheuttaja oli yrittänyt toimia huolellisesti sammuttamalla kynttilät asunnosta poistuessaan. Se, että hän unohti sammuttaa yhden kynttilän, ei vielä riittänyt täyttämään törkeän huolimattomuuden kriteereitä. Jos hän olisi kuitenkin jättänyt kynttilän tarkoituksella palamaan asunnosta poistuessaan, olisi tämä voinut olla osoitus törkeäasteisesta huolimattomuudesta, kuten luvussa 4.1.1 käsitellystä Turun hovioikeuden tapauksesta ilmeni.

5.6 Toimintatavan yleisyys ja esineen tarkoituksenmukainen käyttö

Huolimattomuuden törkeysasteen arvioinnissa on käytännössä otettu huomioon myös se, jos vahinkoon johtanut toiminta on moitittavuudestaan tai siihen liittyvästä vahinkoriskistä huolimatta niin yleistä, että sitä voidaan pitää tavanomaisena toimintatapana. Lisäksi törkeysastetta lieventävänä seikkana on pidetty sitä, että vahingon aiheuttanutta esinettä on käytetty vahinkohetkellä normaalin käyttötarkoituksensa mukaisesti. Tarkastellaan esimerkkien¹⁹⁵ avulla, miten nämä ovat käytännössä ilmenneet.¹⁹⁶

VKL 54/14:

Vakuutuslautakunnan käytössä olevan poliisin tutkintailmoituksen 31.8.2010 mukaan A:n asunnossa on ollut tulipalo 20.8.2010. Pelastusyksikön saapuessa asuntoon asunnossa on ollut runsaasti savua. Palopesäke on löydetty keittiöstä hellan päältä. Hellan yläpuoliset rakenteet olivat syttyneet palamaan ja pudonneet myöhemmin hellan päälle. Hellan levy oli ollut päällä, keskimmäinen nappula asennossa 6. Poliisin kuulustelupöytäkirjan 24.8.2010 mukaan A on kertonut, että oli viimeksi ennen vahinkoa käyttänyt liettä ennen kymmentä vahinkopäivän aamuna, jolloin hän oli keittänyt puuroa oikeanpuoleisella piennellä etulevyllä. Puuroa keittäessään A sammuttaa lieden heti, kun puuro on valmista ja laittaa levyllä suojalevyn. Suojalevyjä A käyttää kaikkien levyjen päällä ja näin tapahtui myös vahinkopäivänä. Tulipalon sattuessa A:lla oli lieden takimmaisten levyjen päällä

---

¹⁹⁵ Ks. esimerkkitapausten lisäksi myös VKL 471/13; VKL 661/13.

¹⁹⁶ Lihavoidut kohdat on lisätty tähän tutkielmaan, eli lihavoitua ei ole käytetty alkuperäisessä lähteessä. Lihavoinnin tarkoituksena on korostaa kohtia, joihin lukijan halutaan kiinnittävän huomiota.

kaksi metallista ns. siiviläastiaa, joissa oli vihanneksia ja hedelmiä. Päivällä ruokailtuaan A pesi käyttämänsä astiat, myös aamulla käyttämänsä puuroastian, jonka hän laittoi hellan oikeanpuoleiselle etulevylle kuivumaan. A pesi myös mikrossa käytettävän kuvun. Yleensä A kuivaa sen ja laittaa takaisin mikroon, mutta on mahdollista, että hän tällä kertaa laittoi sen kuivumaan liedon päälle. [--]

Edellä kerrotun mukaisesti A on myöntänyt, että **hänellä on ollut tapana säilyttää ja että hän on myös vahinkopäivänä säilyttänyt tavaroita liedon levyjen päällä**. Vakuutuslautakunta pitää A:n kertomuksen perusteella uskottavana, ettei palon aiheuttanut keittolevy ole jäänyt päälle ruoanlaiton jälkeen, koska A oli viimeksi käyttänyt liettä ennen kymmentä samana aamuna ja olisi todennäköisesti huomannut liedon päällä olon päivän aikana. Liesi on todennäköisesti mennyt päälle A:n liikkuesssa sen lähettyvillä. [--] Vakuutuslautakunta toteaa, että **tavaroiden säilyttämistä liedon päällä on sinänsä pidettävä huolimattomana** toimintana, kun otetaan huomioon tällaiseen säilyttämistapaan sisältyvä paloriski. **Tämän tyyppinen toiminta on kuitenkin sangen yleistä**. Lautakunnan käytössä olevista asiakirjoista ei ilmene, että A:lle olisi aiemmin sattunut vastaavan tyyppisiä vahinkoja. Vaikka A:n toimintaa tilanteessa voidaankin pitää huolimattomana, Vakuutuslautakunta katsoo, **ettei** toiminta ole ilmentänyt sellaista piittaamattomuutta mahdollisesti syntyvistä vahinkoseurauksista, että **huolimattomuutta voitaisiin pitää törkeänä**.

VKL 435/05:

Palonsyyn tutkinnasta laaditun tutkintailmoituksen mukaan talossa oli takkahuone, jossa oli leivinuuni. Palokunnan saapuessa paikalle leivinuunissa oli hiillos ja sen luukut olivat olleet kiinni. Uuni oli lämmin. Uuninluukussa olleet ilmanottoaukot olivat auki. Leivinuunin edessä noin metrin päässä oli sohva, joka oli palanut puhki takan puoleisesta päästä. Toisesta päästä sohva ei ollut palanut niin pahoin. Vakuutusnottaja kertoi, että hän oli lähtenyt asunnolta klo 16.00 aikaan, ja leivinuunin pesään oli jäänyt hiillos. Tämän jälkeen asunnossa ei ollut käynyt ketään. Klo 17.15 huomattiin, että tulipalo oli syttynyt. [--]

Selvityksen mukaan vakuutusnottaja on vahinkopäivänä lämmittänyt kyseistä leivinuunia purkujätteillä, ja vakuutustutkijalle kertomansa mukaan hän oli lisännyt uuniin puita ja poistunut asunnosta noin klo 16.00. Leivinuunin edessä noin 70 cm:n etäisyydellä oli vaahtomuovitäytteinen sohva. Uunin luukut olivat kiinni mutta suuluukun

ilmanottoaukot olivat 2/3 auki. Palonsyyn tutkinnan perusteella ensimmäiseksi on syttynyt tuleen kyseinen sohva leivinuunin puoleisesta päästään, ja palo on sitten levinnyt ympäri asuntoa. Tapahtumien kulusta ei ole esitetty aivan tarkkaa selvitystä, mutta lautakunnan käsityksen mukaan sohvän syttyminen on todennäköisesti johtunut uunin suuluukun ilmanottoaukosta lennähtäneestä kipinästä tms..

Vakuutuslautakunta katsoo, että jättämällä lämmittämänsä leivinuunin kuvatulla tavalla ilman valvontaa vakuutusnottaja on lisännyt palovahingon vaaraa. Hänen menettelynsä on ollut huolimaton. Kuitenkin **leivinuunia on tapauksessa käytetty normaalin käyttötarkoituksensa mukaisesti**, eikä selvityksestä ilmene, että esim. uunin suuluukussa olisi ollut jotain vikaa, jonka vuoksi uunia olisi tullut erityisesti valvoa sitä käytettäessä. Lautakunta katsoo, **ettei** vakuutusnottajan menettely tapauksessa ole ollut niin moitittavaa eikä vahingonvaara lautakunnan käsityksen mukaan ole ollut niin ilmeinen, että vakuutusnottajan menettelyä olisi pidettävä **törkeän huolimattomana**.

Näissä molemmissa tapauksissa on yhteistä se, että vahingonaiheuttajan toiminta on Vakuutuslautakunnan mukaan ollut huolimaton ja siinä on ollut moitittavia piirteitä, mutta tästä huolimatta törkeän huolimattomuuden kriteereiden ei ole katsottu täyttyvän. Ensimmäisessä tapauksessa huolimattomuuden tavanomaisuutta on perusteltu sillä, että vaikka tavaroiden liiedellä säilyttämiseen liittyy paloriski, on tällainen toiminta kuitenkin niin yleistä, että huolimattomuuden ei katsottu olevan törkeää. Puolestaan toisessa tapauksessa törkeän huolimattomuuden kriteereiden ei katsottu täyttyvän, vaikka leivinuuni oli jätetty palamaan ilman valvontaa, sillä leivinuunia oli vahinkohetkellä käytetty sen normaalin käyttötarkoituksen mukaisesti. Näiden perusteella voidaan päätellä, että moitittavuuden aste laskee, jos vahinkoon johtanut toiminta on yleisten tapojen mukaista, tai jos vahingon aiheuttanutta esinettä käytetään vahinkohetkellä käyttötarkoituksensa tai vakiintuneiden menetelmien mukaisesti. Vakuutetulta vaadittava huolellisuusstandardi määritellään siis sillä perusteella, millainen toiminta on tavanomaista kaikkien vakuutettujen muodostamassa ryhmässä.

5.7 Nuoruus ja kokemattomuus

Törkeää huolimattomuutta vastaan puhuvana seikkana on käytännössä pidetty myös sitä, että vahingonaiheuttaja on ollut vahinkohetkellä nuori ja kokematon. Tarkastellaan esimerkin¹⁹⁷ avulla, miten tämä on konkreettisesti ilmennyt.¹⁹⁸

VKL 355/15:

14-vuotias vakuutettu A sekä 15-vuotias B pelasivat 24.10.2013 spiritismipeliä autiota- lossa. Peliä varten A ja B olivat hankkineet ulkotulia. Pelaaminen tapahtui talon yläker- rassa, jossa oli kaksi huonetta. Aluksi A ja B pelasivat perimmäisessä huoneessa, jossa sijaitsevassa alkovissa sytytettiin ensimmäiset ulkotulet. Jossakin vaiheessa A ja B päätti- vät siirtyä viereiseen huone-/ullakkotilaan, jossa sytytettiin vielä yksi ulkotuli. Ulkotuli jäi tähän tilaan, kun A ja B päättivät jatkaa peliä alun perin tähän tarkoitukseen valitussa huoneessa. Pelin jatkuttua jonkin aikaa A ja B havaitsivat, että viereisessä huoneessa oli syttynyt tulipalo. Palon sammutusyritys epäonnistui. Talon yläkerta vaurioitui palossa kauttaaltaan. [--] Sekä A että B ovat poliisikuulustelussa kertoneet havainneensa, että ul- lakkotilan katosta roikkui jotakin kattomateriaalia. Kuulustelupöytäkirjojen mukaan B on yrittänyt sammuttaa paloa sen havaitsemisen jälkeen, mutta A ei ole kyennyt tekemään mitään voimakkaan säikähtämisen vuoksi. Tarkoitus ei ole ollut polttaa taloa, vaan kynt- tilöitä on poltettu pelin vuoksi.

Ulkotulia/-kynttilöitä ei saa polttaa sisätiloissa eikä parvekkeella, koska ulkotulen suuri liekki ja korkea lämpötila aiheuttavat sisätiloissa helposti palovaaran. A:n ja B:n toimintaa on siten sinänsä pidettävä huolimattomana. Vakuutuslautakunta katsoo kuitenkin käytös- sään olevien selvitysten perusteella, että **vahinkoon johtanut toiminta ilmentää pikem- minkin nuoruudesta ja kokemattomuudesta johtuvaa ajattelemattomuutta kuin piit- taamattomuutta vahinkoriskistä. Lautakunta ei pidä A:n ja B:n toimintaa törkeän huo- limattomana.**

---

¹⁹⁷ Ks. esimerkkitapauksen lisäksi myös FINE-000161; VKL 135/16; VKL 547/04.

¹⁹⁸ Lihavoidut kohdat on lisätty tähän tutkielmaan, eli lihavoitua ei ole käytetty alkuperäisessä lähteessä. Lihavoitua tarkoitusena on korostaa kohtia, joihin lukijan halutaan kiinnittävän huomiota.

Tapauksissa, joissa törkeän huolimattomuuden ei katsottu täyttyvän, koska vahingonaiheuttaja oli vahinkohetkellä nuori ja kokematon, kiinnitettiin huomiota siihen, että vahingon katsottiin johtuvan nimenomaan nuoruudesta ja kokemattomuudesta. Ikä itsessään ei siis yli 12-vuotiaan¹⁹⁹ kohdalla riitä osoittamaan, että toiminta ei täytä törkeän huolimattomuuden kriteereitä. Jos vahingon kuitenkin katsotaan aiheutuneen nuoruudesta ja kokemattomuudesta johtuvasta ajattelemattomuudesta, vaikuttaa tämä huolimattomuuden törkeysasteen arviointiin. Tällöin vakuutetulta vaadittava huolellisuusstandardi laskee vakuutetun iän perusteella. Tämän vuoksi alaikäisten aiheuttamien vahinkojen kohdalla tulee moitittavuuden arvioinnissa ottaa teon laadun ohella huomioon myös vahingonaiheuttajan ikä ja kehitystaso, kuten tässä esimerkissä oli huomioitu. Tapauksen perusteluista voidaan nimittäin päätellä, että mikäli vahingonaiheuttajat olisivat olleet täysi-ikäisiä, olisi tapauksessa voitu päätyä erilaiseen lopputulokseen.

---

¹⁹⁹ Alle 12-vuotiaan aiheuttaessa vahingon ei voida vedota törkeään huolimattomuuteen korvauksen alen-
tamiseksi tai epäämiseksi Vakuutusopimuslain (543/1994, VakSL) 36 §:n mukaan.

6 Yhteenveto ja johtopäätökset

Vakuutustoiminnalla on merkittävä rooli yhteiskunnassa taloudellisen turvallisuuden näkökulmasta, sillä vakuutusten avulla yksilöt pystyvät selviytymään sellaisista vahingoista, joiden kohtaaminen ilman vakuutusta horjuttaisi heidän taloudellista asemaansa. Lisäksi vakuutustoiminnalla on myös vahinkoja estävä ja vähentävä vaikutus, sillä vakuutuksiin sisältyy usein ohjeita ja toimintavelvoitteita, joita vakuutuksenottajien ja vakuutettujen tulee noudattaa ehkäistäkseen vahinkojen syntymistä sekä rajoittaakseen vahinkojen seurauksia.²⁰⁰

Etenkin vahinkovakuutuksissa näiden ohjeiden rooli korostuu, koska vakuutuksen kohteena ei ole ihminen, vaan jokin esine tai omaisuus, mikä voi lisätä kiusausta vahingon aiheuttamiseen tai ainakin vakuutuskohteen huolimattomaan käsittelyyn²⁰¹. Tämä moraalinen uhkapeli ilmenee käytännössä niin, että vakuutuksenottajapuoli suhtautuu vakuutustapahtuman sattumisen mahdollisuuteen tai vahingon suuruuteen aikaisempaa huolettomammin, koska hän on tietoinen vakuutuksen olemassaolosta. Lainsäätäjä ja vakuutuksenantajat torjuvat moraalista uhkapeliä asettamalla vakuutuksenottajapuolelle velvoitteita, kuten velvollisuuden olla aiheuttamatta vahinkotapahtumaa tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta sekä velvollisuuden noudattaa suojeluohjeita ja ryhtyä vahinkotapahtuman sattumisen jälkeen vahinkoa rajoittaviin toimiin.²⁰²

Jos vakuutuksenottajapuoli aiheuttaa vahingon tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta, vakuutuksenantajan korvausvastuu alenee, mutta vielä lievä tai tavallinen huolimattomuus ei riitä korvauksen alentamiseen tai epäämiseen. Vakuutus nimittäin otetaan usein oman huolimattoman toiminnan varalta, joten törkeän huolimattomuuden kynystä ei ole perusteltua asettaa liian alhaiseksi. Huolimattomuuden asteiden välinen rajanveto on kuitenkin haastavaa, koska huolimattomuuden arviointi edellyttää kokonaisuuskäsitteitä, jossa otetaan huomioon moitittavuuden asteen lisäksi myös kaikki muut

---

²⁰⁰ Hoppu & Hemmo 2006, s. 3.

²⁰¹ Norio-Timonen 2018, s. 176.

²⁰² Norio-Timonen 2007, s. 813–815.

tapautumaan vaikuttaneet olosuhteet. Lisäksi rajanvetoa haastaa se, että huolimattomuuden asteita ei ole määritelty yksiselitteisesti ja selkeästi lainsäädännössä, oikeuskäytännössä tai oikeuskirjallisuudessa, eli huolimattomuuden asteiden määritelmistä ei välttämättä saada yksittäistapauksessa tulkinta-apua törkeysasteen arviointiin.

Kynnys törkeän huolimattomuuden täyttymiselle on asetettu korkealle niin oikeuskirjallisuudessa kuin oikeuskäytännössäkin. Oikeuskirjallisuudessa nimittäin määritellään törkeän huolimaton toiminta sellaiseksi toiminnaksi, joka on niin häikäilemätöntä, välinpitämätöntä ja tietoisista, että sen katsotaan olevan lähellä tahallisuutta. Puolestaan oikeuskäytännössä korkea kynnys näkyy siinä, että törkeän huolimattomuuden täytyminen on monissa tapauksissa edellyttänyt useamman moitittavan seikan olemassaoloa, eli vasta yhden törkeää huolimattomuutta puoltavan seikan täytyminen ei välttämättä tarkoita, että toiminta katsotaan törkeän huolimattomaksi. Lisäksi törkeän huolimattomuuden täyttymisen korkeaan kynnykseen viittaa se, että oikeuskirjallisuudessa ja -käytännössä painotetaan, että huolimattomuusarvioinnissa tavallinen huolimattomuus muodostaa vahvan lähtökohdan, josta poikkeaminen edellyttää aina erityisiä perusteita.

Tässä tutkielmassa analysoitujen oikeustapausten perusteella huolimattomuuden törkeysastetta on oikeuskäytännössä nostanut monet seikat, kuten tietoisien vahinkoriskin ottaminen, välinpitämätön suhtautuminen muiden henkilökohtaiseen turvallisuuteen, vahinkoseuraamusten vakavuus sekä se, että vakuutetulla olisi ollut mahdollisuus toteuttaa varotoimenpiteitä ja toimia huolellisesti, mutta tästä huolimatta hän päätti ryhtyä vahingon aiheuttaneeseen toimintaan. Toisaalta huolimattomuuden törkeysastetta lieventävinä seikkoina on pidetty seuraavia tekijöitä: vakuutettu on vahingon havaittuaan ryhtynyt vahinkoa rajoittaviin toimiin, vahinko on johtunut inhimillisestä huolimattomuudesta tai unohduksesta, vakuutettu on pyrkinyt toimimaan huolellisesti, vakuutetun toiminta on ollut yleisten toimintatapojen mukaista sekä se, että vahinko on johtunut vakuutetun nuoruudesta ja kokemattomuudesta. Yhteenvetona näiden perusteella voidaan todeta, että törkeä huolimattomuus ei ole käytännössä täytynyt kevyin perustein.

Siispä vakuutuksenantajalta edellytetään aina painavia perusteita, kun se päättää alentaa tai evätä vakuutetun korvausta törkeään huolimattomuuteen vedoten.

Koska törkeän huolimattomuuden kynnyks on korkealla ja siihen vetoaminen edellyttää painavia perusteita, voidaan lähtökohtana pitää sitä, että tilanteessa, jossa vakuutettu on pyrkinyt toimimaan huolellisesti sekä yleisten toimintatapojen ja vakiintuneiden käytäntöjen mukaisesti, eikä hän ole ottanut tietoista vahinkoriskiä tai laiminlyönyt velvollisuuksiaan, ei vakuutuksenantajalla ole perusteita alentaa tai evätä palovahingosta maksettavaa korvausta törkeään huolimattomuuteen vedoten. Tässä tutkielmassa analysoitujen oikeustapausten perusteella voidaan todeta, että vaikka vakuutetun toiminta olisi huolimatonta ja siinä olisi moitittavia piirteitä, ei se kuitenkaan välttämättä tarkoita, että huolimattomuuden katsottaisiin olevan törkeää. Nimittäin kaikkia niitä tapauksia, joissa törkeän huolimattomuuden ei katsottu täyttyvän, yhdisti se, että vakuutetun toiminnassa oli nähtävissä näitä piirteitä. On myös hyvä huomata, että tutkittujen tapausten perusteella vakuutusyhtiöt tulkitsevat vakuutetun toiminnan törkeän huolimattomaksi herkemmin kuin tuomioistuimet ja etenkin FINEn Vakuutuslautakunta. Siispä vakuutetun ei välttämättä kannata tyytyä vakuutusyhtiön antamaan korvauspäätökseen, vaan päätökseen kannattaa hakea muutosta, etenkin palovahingoissa, joissa taloudelliset intressit ovat kotitalouksien näkökulmasta merkittäviä.

Tässä tutkielmassa analysoitujen oikeustapausten perusteella voidaan myös päätellä, että vaadittavaan huolellisuusstandardiin pääsemiseksi vakuutetulta ei edellytetä erityistä perehtyneisyyttä mahdollisiin vahinkoriskeihin, vaan lähtökohtaisesti maalaisjärkisyys ja yleisen elämänkokemuksen myötä tullut tietoisuus riittää²⁰³. Huolimattomuutta arvioidaan siis objektiivisesti, eikä huolimattomuuden törkeysaste laske pelkästään sillä perusteella, että juuri vahingon kohdannut vakuutettu ei ollut tietoinen toimintaan liittyvästä vahinkoriskistä ja vahinko tuli hänelle yllätyksenä. Tämä objektiivinen arviointi

---

²⁰³ Huomaa kuitenkin, että vakuutuksenottajapuolen edellytetään tutustuvan vakuutusehtoihin ja noudattavan niiden mukaisia suojeluohjeita ja pelastamisvelvollisuutta, joten sen verran perehtyneisyyttä heiltä kuitenkin edellytetään.

on pääsääntö, johon on olemassa myös poikkeuksia. On nimittäin mahdollista, että huolimattomuuden arvioinnissa annetaan painoarvoa myös subjektiivisille tekijöille. Näin on ensinnäkin silloin, kun vahingonaiheuttaja on nuori ja kokematon, mikä laskee häneltä vaadittavaa huolellisuusstandardia. Toisaalta vaadittava huolellisuusstandardi voi myös nousta, jos vakuutettu on aikaisempien kokemustensa perusteella erityisen tietoinen vahinkoriskistä.

Analysoiduissa oikeustapauksissa toistui tietyt vahinkotapahtumat, joiden yhteydessä törkeää huolimattomuutta arvioitiin. Tällaisia tapauksia oli tupakointi sisätiloissa, kynttilöiden polttaminen valvomatta, tekstiilien kuivaaminen saunassa sekä herkästi syttyvän materiaalin säilyttäminen liedon läheisyydessä. Näihin tilanteisiin liittyy erityisen suuri vahinkoriski, joka on yleisen elämäkokemuksen myötä ihmisten tiedossa. Siispä vakuutetuilta vaadittava huolellisuusstandardi nousee näissä tilanteissa, mikä lisää todennäköisyyttä törkeän huolimattomuuden kriteereiden täyttymiselle. Toisaalta näihin tilanteisiin liittyvä paloriski on nykyisin myös vakuutusyhtiöiden tiedossa, sillä nämä tilanteet mainitaan kaikkien suurimpien vakuutusyhtiöiden suojeleohjeissa²⁰⁴. Koska ne on mainittu suojeleohjeissa, niiden kohdalla korvauksen alentamisen tai epäämisen perusteeksi riittää vähäistä suurempi laiminlyönti²⁰⁵, eli huolimattomuuden ei edellytetä olevan törkeäasteista.

Vakuutusyhtiöiden laatimat suojeleohjeet sekä ohjeet vahinkojen rajoittamiseksi on tänä päivänä laadittu niin kattaviksi, että ohjeita noudattamalla saadaan ennaltaehkäistyä monia yleisimpiä vahinkotapahtumia, tai ainakin niiden seurauksia saadaan rajoitettua. Tämä on sopimussuhteen molempien osapuolten etu. Oman kodin palaminen on nimittäin yksi suurimmista kriiseistä, jonka yksityishenkilö voi elämänsä aikana kohdata. Vahingosta selviäminen on rankkaa ja kuluttaa paljon taloudellisia resursseja, vaikka vahinko korvattaisiin vakuutuksesta. Jos vakuutuskorvaus taas evätään tai korvausta alennetaan esimerkiksi törkeän huolimattomuuden perusteella, voi tämä lamauttaa henkilön

---

²⁰⁴ Pohjola Vakuutus 2025a, s. 8–9; If Vahinkovakuutus 2025b, s. 6; LähiTapiola 2025a, s. 4–5; Fennia 2024b.

²⁰⁵ Vakuutussopimuslaki (543/1994, VakSL) 31 §.

taloudellisen tilanteen jopa koko loppuelämän ajaksi. Törkeällä huolimattomuudella aiheutettujen vahinkojen välttäminen on myös vakuutusyhtiöiden etu, sillä vaikka vakuutusyhtiöllä on oikeus vedota törkeään huolimattomuuteen, useimmissa tilanteissa törkeään huolimattomuuden perusteella korvausta ei evätä kokonaan, vaan sitä vain alennetaan. Siispä palovahinkojen ennaltaehkäisyllä on positiivinen vaikutus vakuutusyhtiöiden liiketoimintaan, koska se laskee korvausmenoa ja säästää resursseja, joita vahinkojen käsittelyyn kuluisi.

Tämän tutkielman perusteella voidaan todeta, että jos vakuutettu haluaa saavuttaa vaadittavan huolellisuusstandardin ja varmistaa, että vakuutuksenantajalla ei ole perusteita alentaa tai evätä korvausta törkeään huolimattomuuteen vedoten, hänen tulee pyrkiä toimimaan huolellisesti, noudattaa yleisiä toimintatapoja ja vakiintuneita käytäntöjä sekä suojeleuhjeita ja pelastamisvelvollisuutta, eikä hän saa ottaa tietoisia vahinkoriskejä, laiminlyödä velvollisuuksiaan tai suhtautua välinpitämättömästi tai piittaamattomasti vahingon sattumisen mahdollisuuteen. Se, että vakuutetun edellytetään noudattavan suojeleuhjeita ja pelastamisvelvollisuutta, tarkoittaa käytännössä sitä, että hänen tulee perehtyä vakuutusehtoihinsa jo ennen vahingon sattumista. Siispä vakuutetulta edellytetään tietynlaista proaktiivisuutta, sillä suojeleuhjeiden noudattamisvelvollisuus on voimassa koko vakuutussuhteen ajan, eli siis jo ennen vahingon sattumistakin. Vakuutetun tavoite saavuttaa häneltä vaadittava huolellisuusstandardi on sekä vakuutetun että vakuutuksenantajan intressinä, sillä molempien osapuolten näkökulmasta on tarkoituksenmukaista välttää sellaisia tulipaloja, joiden syttyminen saadaan ennaltaehkäistyä huolellisesti toimimalla.

Lähteet

- Ahteensivu, A. (2021). *Alkoholin merkitys myötävaikutustekijänä vakuutuskorvausten määräytymisessä* [väitöskirja, Tampereen yliopisto]. Trepo. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/135459/978-952-03-2185-7.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Annola, V. (2016). *Sopimustulkinta: Teoria, vaiheet, menettely*. Talentum Pro.
- Edilex-toimitus. (2017). *Palavan kynttilän television päälle jättäneen naisen menettelyä pidettiin törkeän huolimattomana – korvausvelvollisuutta soviteltiin yhteen kolmasosaan vakuutuskorvauksen määrästä*. Noudettu 7.4.2025 osoitteesta [rajattu pääsy] <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/uutiset/52752?all-Words=%22T%C3%B6rke%C3%A4+huolimattomuus%22+vakuutus&offset=121&perpage=20&sort=relevance&searchSrc=1&advancedSearch-Key=673746>
- Fennia. (2024a). *Fenniaturvan kotivakuutukset – tuote-esite*. Noudettu 27.3.2025 osoitteesta <https://cs.fennia.fi/lomakepalvelu/tiedostot/PRDLE000000026228>
- Fennia. (2024b). *Fenniaturvan vakuutusehdot*. Noudettu 19.3.2025 osoitteesta <https://cs.fennia.fi/lomakepalvelu/tiedostot/PRDLE000000026224>
- Fennia. (2024c). *Fenniaturvan yleiset sopimusehdot*. Noudettu 27.3.2025 osoitteesta <https://cs.fennia.fi/lomakepalvelu/tiedostot/PRDLE000000025203>
- Finanssiala ry. (2024). *Vakuutusvuosi 2023. Julkaisut ja tutkimukset 2024*. Noudettu 4.3.2025 osoitteesta https://www.finanssiala.fi/wp-content/uploads/2024/05/fa_vakuutusvuosi_2023.pdf
- FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta. (2020). *Perustietoa kotivakuutuksesta*. Noudettu 18.3.2025 osoitteesta <https://www.fine.fi/oppaat/julkaisu/perustietoa-kotivakuutuksesta.html>
- FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta. (2023). *Ratkaisusuositusten noudattaminen osoittaa luottamusta finanssialan hyviä toimintatapoja kohtaan*. Noudettu 27.2.2025 osoitteesta <https://www.fine.fi/ajankohtaista/ratkaisusuositusten-noudattaminen-osoittaa-luottamusta-finanssialan-hyvia-toimintatapoja-kohtaan.html>

- FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta. (2024). *FINE Vuosikertomus 2023*. Noudettu 27.2.2025 osoitteesta <https://www.fine.fi/tietoa-finesta/vuosikertomukset/fine-vuosikertomus-2023.html#>
- FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta. (n.d.). *Usein kysytyjä kysymyksiä*. Noudettu 27.2.2025 osoitteesta <https://www.fine.fi/naissa-asioissa-autamme/usein-kysytyva/fine-ja-finanssiasiointi.html>
- Hahto, V. (2004). *Uhrin myötävaikutus ja rikosentekijän vastuu: Rikos- ja vahingonkorvausoikeudellinen tutkimus tekoa edeltävästä uhrikäyttäytymisestä fyysistä koskemattomuutta loukkaavissa rikoksissa* [väitöskirja, Turun yliopisto]. Edita. Edilex [rajattu pääsy] <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/opinnaytetyot/3664.pdf>
- Hahto, V. (2008). *Tuottamus vahingonkorvausoikeudessa*. Talentum Media.
- Harsu, J. (2004). Due diligence -toimeksianto ja asianajajayhtiön korvausvastuu. *Oikeustiede-Jurisprudentia*, 37, 45–152. Edilex [rajattu pääsy] <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/oikeustiede/83470002.pdf>
- Hartzell, A. & Vapaavuori, T. (2024). Törkeä huolimattomuus liikesopimussuhteissa ja vastuunrajoitukset. Teoksessa P. Hietanen-Kunwald (toim.), *Liikejuridiikka 2/2024* (s. 8–38). Kauppakamari. Edilex [rajattu pääsy] <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/liikejuridiikka/1000990001.pdf>
- HE 114/1993 vp. *Hallituksen esitys Eduskunnalle vakuutussopimuslaiksi ja laiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta*. Finlex. Noudettu 24.2.2025 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1993/19930114>
- HE 167/2003 vp. *Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vahingonkorvauslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi*. Finlex. Noudettu 17.3.2025 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/hallituksen-esitykset/2003/167>
- Hemmo, M. (1996). *Vahingonkorvauksen sovittelu ja moderni korvausoikeus*. Suomalainen lakimiesyhdistys.
- Hemmo, M. (2005). *Vahingonkorvausoikeus*. Talentum Media.
- Hemmo, M. (2011). *Sopimusoikeus II* (3. uudistettu painos). Talentum.
- Hoppu, E. & Hemmo, M. (2006). *Vakuutuslaki*. Talentum.

- Husa, J. (1995). *Julkisoikeudellinen tutkimus: Tutkimus julkisoikeudessa harjoitettavan oikeusdogmatiikan metodologiasta*. Finnpublishers.
- Husa, J., Mutanen, A. & Pohjolainen, T. (2008). *Kirjoitetaan juridiikkaa: Ohjeita oikeustieteellisten kirjallisten töiden laatijoille* (2. uudistettu painos). Talentum.
- If Vahinkovakuutus. (2025a). *Ifin kotivakuutusopas: Yksilöllistä turvaa kodillesi*. Noudettu 27.3.2025 osoitteesta <https://www.if.fi/globalassets/fi/pdf/opas/kotivakuutusopas.pdf>
- If Vahinkovakuutus. (2025b). *Kodin Omaisuusvakuutusehdot*. Noudettu 19.3.2025 osoitteesta <https://www.if.fi/globalassets/fi/pdf/ehdot/kotivakuutusehdot.pdf>
- Juanto, L., Karhu, J., Koskinen, S., Mikkola, T., Mäkelä, S., Niemivuo, M., Saraviita, I., Utrianen, T. & Virtanen, P. (2013). *Oikeus tänään*. Lapin yliopiston oikeustieteellisiä julkaisuja.
- Kallio, H. (2021). Valvonta- ja suojeluvastuun laiminlyönti yksityisissä hoiva- ja päiväkodeissa. *Lakimies 1/2021*, s. 36–56. Edilex [rajattu pääsy] <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/lakimies/225220002.pdf>
- Karhu, J. (2017). *Vahingonkorvausoikeuden ja sopimusoikeuden perusteet*. Turun yliopisto.
- Kolster, T. & Norros, O (2021). Kvalifioitu tuottamus ja vastuunrajoituslausekkeet. *Lakimies 1/2021*, s. 57–75. Edilex [rajattu pääsy] <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/lakimies/22522.pdf>
- Kuluttajansuojalaki 20.1.1978/38*. Finlex. Noudettu 19.3.2025 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1978/38>
- Laki varallisuus oikeudellisista oikeustoimista 13.6.1929/228*. Finlex. Noudettu 19.3.2025 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1929/228>
- Luukkonen, I., Mäntyniemi, L., Pekonen-Ranta, M., Raulos, V. & Santavirta, P. (2018). *Vakuutuslainsäädäntö* (5. uudistettu painos). Finva, Finanssikoulutus Oy.
- LähiTapiola. (2025a). *Kotivakuutus Vakuutusehdot: Voimassa 1.1.2025 alkaen*. Noudettu 19.3.2025 osoitteesta <https://public.egate.fi/lahitapiola/lahitapiola/fi/tiedostot/226619/>

- LähiTapiola. (2025b). *Kotivakuutus: Tuoteseloste*. Noudettu 27.3.2025 osoitteesta <https://public.egate.fi/lahitapiola/lahitapiola/fi/tiedostot/228622/>
- Norio-Timonen, J. (2003). *Vakuutuksenantajan vastuu vakuutustapahtumasta*. Talentum.
- Norio-Timonen, J. (2007). Toiselle aiheutettujen vahinkojen korvaaminen, vahingontorjunta ja moraalinen uhkapeli. *Lakimies 6/2007*, s. 807–829. Edilex [rajattu pääsy] <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/lakimies/48790001.pdf>
- Norio-Timonen, J. (2018). *Vakuutuslainsäädännön pääkohdat* (2. uudistettu painos). Alma Talent Oy.
- Norros, O. (2016). *Vakuutuksenantajan korvauspäätös*. Talentum Pro.
- Pellikka, T., Peilimö, P., Puntari, P. & Vaitomaa, M. (2011). *Omaisuuksien vakuuttaminen* (3. uudistettu painos). Finva, Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy.
- Pohjola Vakuutus. (2025a). *Kodin ja tavaroiden vakuutukset: Mittaturvan vakuutusehdot 1.1.2025*. Noudettu 19.3.2025 osoitteesta https://tuoteasiakirjat.op.fi/pds?link=ecb_1598e7d116aaf0fb63cb5b1642aa57e3e214945053f4c54a661f5af2dfb71a25c7ac07eef6fb3cf2fa547862d22c89bda6e6aa77_iv_c9e2798e5a325b89fc8004f6
- Pohjola Vakuutus. (2025b). *Kodin ja tavaroiden vakuutukset: Tuoteopas 1.1.2025*. Noudettu 27.3.2025 osoitteesta https://tuoteasiakirjat.op.fi/pds?link=ecb_30ee39e78a7aa7aaf71c678a787b1d8497a5c29fd79caafe_d8f80cacc56d685cd7251a3845a60034e3cf6481a6e2c011ab3e67d1_iv_6ad23e2d35879493671e5e74
- Saarnilehto, A., Annola, V., Hemmo, M., Karhu, J., Kartio, L., Tammi-Salminen, E., Tolonen, J., Tuomisto, J. & Viljanen, M. (2004). *Varallisuus oikeus* (päivittyvä versio). Sanoma Pro.
- Savolainen, J., Edilex-toimitus. (2020). *Hovioikeus: Kenkien kuivattaminen kiukaalla oli törkeän huolimaton vakuutuslainsäädännön 75 §:n mukaisen korvausvastuun perustavalla tavalla*. Noudettu 8.4.2025 osoitteesta [rajattu pääsy] <https://www-edilex->

[fi.proxy.uwasa.fi/uutiset/63296?allWords=%22T%C3%B6rke%C3%A4+huolimattomuus%22+vakuutus&offset=121&perpage=20&sort=relevance&searchSrc=1&advancedSearchKey=899481](https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/uutiset/63296?allWords=%22T%C3%B6rke%C3%A4+huolimattomuus%22+vakuutus&offset=121&perpage=20&sort=relevance&searchSrc=1&advancedSearchKey=899481)

Sosiaali- ja terveysministeriö. (n.d.). *Vakuutustoimintaa koskeva lainsäädäntö*. Noudettu 12.3.2025 osoitteesta <https://stm.fi/vakuutusasiat/lainsaadanto>

Ståhlberg, P. & Karhu, J. (2020). *Suomen vahingonkorvausoikeus* (7. uudistettu painos). Alma Talent Oy.

Surakka, J., Edilex-toimitus. (2017). *Tupakantumpin asuntonsa lattialle pudottanut ja lähes puolen miljoonan euron vahingon talon muille asukkaille aiheuttanut nainen syyllistyi törkeään yleisvaaran tuottamukseen – naapureille korvausta myös henkisestä kärsimyksestä*. Noudettu 8.4.2025 osoitteesta [rajattu pääsy] <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/uutiset/52403?allWords=%22T%C3%B6rke%C3%A4+huolimattomuus%22+vakuutus&offset=121&perpage=20&sort=relevance&searchSrc=1&advancedSearchKey=672684>

Surakka, J., Edilex-toimitus. (2018). *Asunto paloi huolimattoman tupakoinnin seurauksena – yleisvaaran tuottamuksesta 70 päiväsakkoa – korvausvelvollisuutta soviteltiin*. Noudettu 9.4.2025 osoitteesta [rajattu pääsy] <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/uutiset/57646?allWords=%22T%C3%B6rke%C3%A4+huolimattomuus%22+vakuutus&offset=121&perpage=20&sort=relevance&searchSrc=1&advancedSearchKey=693338>

Surakka, J., Edilex-toimitus. (2020a). *Päihtyneenä tuikkukynttilän pesukoneen päälle jättäneen menettelyä ei pidetty törkeään huolimattomana – hovioikeus hylkäsi vakuutusyhtiön regressiovaatimuksen*. Noudettu 9.4.2025 osoitteesta [rajattu pääsy] <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/uutiset/62854?allWords=%22T%C3%B6rke%C3%A4+huolimattomuus%22+vakuutus&offset=21&perpage=20&sort=relevance&searchSrc=1&advancedSearchKey=881482>

Surakka, J., Edilex-toimitus. (2020b). *Vakuutusyhtiön korvausvaatimus rivitalon palosta hylättiin, kun vastaaja ei ollut rikkonut yleistä huolellisuusvelvoitetta niin*

vakavalla tavalla, että kysymyksessä olisi ollut törkeä huolimattomuus. Noudettu 9.4.2025 osoitteesta [rajattu pääsy] <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/uuti-set/63890?allWords=T%C3%B6rke%C3%A4+huolimattomuus+vakuutus&offset=1&perpage=20&sort=relevance&searchSrc=1&advancedSearchKey=923012>

Surakka, J., Edilex-toimitus. (2021). *Tuhotyö vai yleisvaaran tuottamus (ään.)* Noudettu 8.4.2025 osoitteesta [rajattu pääsy] <https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/uuti-set/72919?allWords=%22T%C3%B6rke%C3%A4+huolimattomuus%22+vakuutus&offset=121&perpage=20&sort=relevance&searchSrc=1&advancedSearchKey=1305461>

Vakuutusopimuslaki 28.6.1994/543. Finlex. Noudettu 16.2.2025 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940543>

Virtanen J. (2005). Todistustaakan ja vastuunrajoitusehtojen merkityksestä sopimusvastuussa. *Defensor Legis 3/2005*, s. 484–504. Edilex [rajattu pääsy] [https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/defensor legis/25710014.pdf](https://www-edilex-fi.proxy.uwasa.fi/defensor_legis/25710014.pdf)

Oikeustapausluettelo

Korkein oikeus

KKO 1995:101

KKO 1995:125

KKO 1997:103

KKO 2014:11

KKO 2018:71

Hovioikeus

Helsingin hovioikeus 17.1.2020 R 19/273

Helsingin hovioikeus 17.10.2018 R 18/1680

Helsingin hovioikeus 24.2.2020 R 19/2029

Helsingin hovioikeus 4.12.2020 R 19/1560

Kouvolan hovioikeus 28.3.2013 R 12/804

Rovaniemen hovioikeus 4.11.2015 R 14/1111

Turun hovioikeus 15.6.2017 R 16/1956

Turun hovioikeus 16.5.2017 R 16/917

Turun hovioikeus 7.4.2020 R 19/814

Vaasan hovioikeus 1.12.2021 R 21/666

FINEn Vakuutuslautakunta

FINE-000161

FINE-001031

FINE-030430

VKL 135/16

VKL 355/15

VKL 435/05

VKL 471/13

VKL 54/14

VKL 547/04

VKL 63/12

VKL 661/13